

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ జూన్ నెల 10-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, జ్యేష్ఠమాస శుద్ధ అష్టమి ౮.

No. 60
సంచిక ౬౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పర్వపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల యాపుమాఘను.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

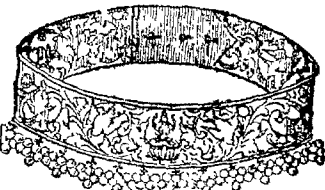
ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

సమృద్ధి మునకు ప్రసిద్ధి చెందినది

చేతిప్రైడలు, లేక నాగవత్తులు

వీటిని పాలికాపరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగు
ళము వెడల్పువరకును, 6-14 సవరముల వరకును యే మోస్త
రులో కావలసినను చేయవచ్చును. చేదారం సహా మజారి
ర్పు. 25-35 వరకు గలదు. మోస్తరు, పనితరము వీటిని
అనుసరించి సవరములు, మజారి నిర్ణయించ బడును. సవరమా బంగారుకు పూచీ యివ్వ
బడును. 172 ఫుటల మా అందమైన క్యాటలాగు ధర ర్పు. 1-0-0.

ఉమ్మికి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారుకోడ్డు మద్రాసు.

కొలదిపత్రము మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు?

మహద్దేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదివ వలసినది. 214 పేజీలు

నిండు శ్రీలింగోబైండు ఫెడర్ వైటుకాగితములు

తెనాలిపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మద్రాసు.

ధర రు 2 8 0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ధనవంతులకు మాత్రమే?

అసంగ ప్రభయాకాశి

వాటిని విశేషవత్సము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, కాశ్యోతయవ్వనము నిచ్చును, కాశ్యోతయవ్వనము గా తయారుచేసిన ఈవివృ
తము నిరపయోగమైనట్టి స్థితులలో కూడ క్రొత్తచగురుతనమును పుష్టినియిచ్చును యాద్రజాలమువలె నూతనమాయును
కలిగించును. పూర్తిగాగల కలకలములకు వ్రాసిన యిహముగా పంపబడును. 60 గురికలు గల బుడ్డి 1 కి ర్పు 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర ర్పు 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరువీధి, మద్రాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

7.6-24 తేది శనివారమునుండి 13-6-24 తేది శుక్ర
వారమువరకు, దినమునకు రెండుసార్లు, సాయంత్రము 6-15 రాత్రి
9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2-15
గంటలకుకూడ యూనివర్సల్స్ క్లబ్ వెండును సీరియల్ ది
డేనియల్ బూని అద్భుత శైల్యసాహసకృత్యములు
గల చిత్రాత్మకకథ, ఉపకథలు 7, 8, 9 మూడవవారము - 6
భాగములు. ఫ్రెడ్ థాక్ యూనివర్సల్స్ క్లబ్ బాక్సింగు సిరీ
యనుది లెడర్ ఫువర్స్ కూడ చూడబడును.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీ
నులు, హిందూదేశపుమిల్లు నూలులోనున్నా, ఖద్దరునూలులో,
నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్నా, సకలమైనపట్టు,పున్నె,
ప్రత్తి, వగైరాభారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస
మైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, వీలుగా యుండే
లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చౌకగా యేర్పాటు
చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలుశేలు) మొత్తపు చేరమునకు, కం
ట్రాక్టులకు, చాలా వ్యాపారవీళ్లు కల్లుకేసినాము గనుక ధరలు
తెలియగోరనవారు యీక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ
లేకుండా ఖరీదులపట్టి పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు
౧ కి ఖరీదు, పోస్టు ఫ్రీ రు 6-0-0

మా సేజరు:— ఆంధ్రహోజరీమిల్లు,
బెజవాడ, దక్షిణాంధ్రప్రదేశ్.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

దుర్బలుల పాలిటి సంజీవి మేనాము, నిక్కాక శుక్ల గవ్వ
ము, నిస్సత్తున, అతిమూత్రము, వీటిని వాతించి మంచి బలమును,
యోవ్యనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు
చుపపాదము. 2 డబ్బీలను వాడుదు
20 తులముల డబ్బి ర్పు 1-4-0. వి.పి చార్జీ 0-8-0,
పి. శి. వి. అందు కంపెనీ,
ఆయుర్వేద సమాజం పెరిశి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

ఆంధ్ర నట సాహిత్య నభలు

తృ తీ య ది న చ ర్య

(స్వకీయ విలేఖరి)

జూన్ 8: - నెదురుమాడి శేషగిరిరావుగారు: - నాకు ముందు ఉపన్యసించినట్టి శ్రీభమిడిపాటి కామేశ్వరరావుగారు రెండుకోజులు ఉపన్యసించినను సభ్యులకు ఎట్టి విసుగుదలను లెకగించక మనోహరముగ నుండునట్లు ఆడియు పాడియు అభినయించియు ప్రస్తుతము నాటకరంగమున గల లోపముల విశదపరచి యున్నారు. నాటకభేలమున సంగీతమునకు ముఖ్యముగ పద్యములు చదువునప్పుడు గణములచే గలుగు గతిగాక చేరుగ గానము అనవరతమని చెప్పివారు. సంగీతమును నిరసించు వారెవరు లేరు. అది సమగ్రమయినకళ. అతి స్వల్పకాలములో సభ్యుల రంజింపజేయగల అద్వితీయకళి దానియందున్నది. దానికి సమస్కారము విధిగ చేయుచున్నాము. కాని అభినయముగూడ నొకకళయే. ప్రస్తుతము నటులను దానిని అభ్యసించక సులభముగ మెప్పు నడయుటకు రంగస్థలమున సంగీతమును ఎక్కువగా వినిపించుచున్నారు. దీనినిబట్టి అభినయము నణిచిపోవుచున్నది. సంగీతములేనిది నాటకకళ రాణించదని జను లభిప్రాయపడుట కవకాశము గలుగుచున్నది. అర్థజ్ఞానము లేకను భావములేకను రసములేకను సంగీతముతో నాటకమును నింపిజేయుచున్నారు. ఈ పద్ధతివల్ల నాటకకళ నమ్మయి పోవుచున్నది. ముఖ్యవికలవల్లను హస్తాది అంగవిన్యాసముల చేతను స్వభేదమునల్లను నాటకమును రక్షింపజేయి భావము సభాసదులలోకము చేయవచ్చును. (చూపించి యుండిరి) వీనిని త్రోసివేసి సంగీతమే ప్రధానముచేయుట అసమంజసము. మణియు సందర్భముద్వయ పాత్రాభివ్యక్తియును గురించి గాత్ర మాధుర్యము గలవారే నచ్చటచ్చట శ్రావ్యముగ పాడింపవచ్చును. నాటకమున అన్నికళలు కావలసినదే. హరిశ్చంద్రుడు జేయునపుడు నటుడు హరిశ్చంద్రుని యవస్థలో మునిగి సభ్యుల ధూిత మారసమున నోలరాడింపవలసియున్నది. కాని యిప్పుడు సంగీతమున నోలరాడించున్నారు. మనకు నాటకకళను సహిత ముద్ధరింపవలసిన బాధ్యతయున్నది గనుక దానినిగూడ యుద్ధరింపవలసినదని ప్రార్థించుచున్నాను. గానకళలో గానము నకు నాట్యకళలో నాట్యమునకు కట్టాభిషేకము చేయుమని కోరుచున్నాను.

ఉమై ఆలీషాకవిగారు గత ఉపన్యాసములో నాట్య విషయమున తమ అభిప్రాయమును పూర్తిగ జెప్పట కవకాశము లేమిచే తిరిగిచెప్పిరి. నాటకము కళగారు, నాట్యము కళ. ఇదియొకగొప్పమామకంటిది. అన్ని కళలయొక్క పరస్పరసహాయమువల్లనే నాటకము రూపము దాల్చుచున్నది. గద్య పద్యాత్మకమయిన నాటకమున సంగీతమునకు తావు లేకుండుట అసంభవము. సంగీత సాహిత్యములకు అవి నాభావసంబంధము గలదు. శేష హరిశ్చంద్రుడనని నాటకమాడుట పొరబాటు.

పురాణం నూరికాశ్రమిగారు: - గణపద్ధమయిన కవిత్వమునందు గానక్రమము సహజముగనే యున్నది. సంగీతము నిరసించుటలేదు. నాటకమున దాని ప్రయోజన మెంతటి కనియె ప్రశ్న. పద్యములు వ్రాయునప్పుడు కవులు గానము ఉద్దేశించి వ్రాయుటలేదు. గురుభిక్షువులవిశేషములోనే గానమున్నది. అన్ని పద్యములు గానయుక్తములు గావు. అట్టి శ్లోకములుగూడ సంస్కృతనాటకములందు గలవు. కాని కవులు రసాచిత్యము పాటించక పద్యములు వ్రాయుటయు గలను.

ఇంకొకరు ఉపన్యసించినవా రెవరు సంగీతముమీద దానివిధి, దాని ప్రయోజన శక్తిసాధ్యములగు గాన విద్యావిశాలదులు బ్రహ్మచారి నాగభూషణముగారుగతలో నుండుట గొప్పవిశేషము. వారిఉపన్యాససారాంశము నీక్రింద బొందుపరచెదను.

ఆకాశవిషయము లీశభయందు చెప్పింపబడి సిద్ధాంతికరింపబడవలసియున్నది. కాని అట్టిపనికే నెవరును పూనుకొని నట్లు గానం చేడు. అట్టికళి మనకున్నదనిచెప్పటకును వీలులేదు. నాటకలక్ష్యము మోక్షమనియు, ఉత్తమనాయకులే యుండవలెననియు, ఇతివృత్తము ప్రఖ్యాతమయి యుండవలెననియు, పూర్వసాంప్రదాయముల ననుసరించి చెప్పాడవలెననియు, గొ. శ్రీరామకృష్ణగారు చెప్పియున్నారు. వారిసిద్ధాంతముల నింతటి తేలికదగు పూర్వవత్తముచేయమనే నాడేపడియములు కానని లెచుచున్నాను.

పద్యమును సంగీతముతో బాడవనవరములేదని నొకరు సిద్ధాంతికరించివారు. శేష పూర్వాచారపరామర్శుడను, అనగా పూర్వాచార్యులు చెప్పినదంతయు సత్యమును మూఢవిశ్వాసముగలవాడను. నాటకవిషయమున గూడ మహామనీషులయిన పూర్వులు చెప్పియున్నారు. రసశబ్దమును ఎందరో ఎన్నిసార్లు ఈసభయందుపయోగించియున్నారు. దీని స్వరూపమును తెలిసికొనుటకెవరైన శోధనముచేసియున్నారా యని సందేహపడవలసివచ్చుచున్నది. పద్యమును సంగీతములేక జడువవలెననుట ప్రాచీనసిద్ధాంతమునకు భిన్నము. భమిడిపాటికామేశ్వరరావుగారు సంగీతమును ప్రధానముచేసెనటులు నాటకమును తనకెట్లుచున్నారని చెప్పివారు. శేషలకు సంగీతము వల్లనే నాటకములు చెడిపోవుచున్నవని తలంపగూడదు. ఇతర లోపము లనేకములుగలవు. నాటకములలో లోపములున్నవని సంగీతముతగదనట భావ్యముకాదు. అటులయిన నాటకములే కూడవని చెప్పవలసినవచ్చును. నాటకములవల్ల కలుగుప్రయోజన మేమి? నటులు చెడిపోవుటయు, ప్రజలుచెడిపోవుటయు అందరికీ తెలిసినవిషయము. నాటకమందలి నాయక లేఖకారముగ నలంకరించుకొనుచున్నారో ప్రవర్తించుచున్నారో చూడుము. దీనివల్ల నాటకములు చెడిపోవుటలేదా? వారిసంగీతముకూడ నాకు అనందముకలిగించదు. మనకట్టుబాటులు, సాంప్రదాయములు చెడిపోవుచున్నవి. నాటకములు చూచుటకైన నెంత సామాజికములలో ఎంతమందికి భక్తి, సత్వనిరతి గలుగుచున్నది? వేసినటులలో ఎంతమందికి ప్రధాననాయకుల ధీరోదాత్తగుణము లలవడుచున్నవి? అంతమాత్రమున నాటకములు త్యాజ్యము లగుచున్నవా? కవులెందరో చెడిపోయివారు. అంతమాత్రమున కవిత్వము త్యాజ్యమా? నాటకములు దేశాభ్యుదయము కలుగజేయుటలేదు. గనుకనే యిప్పుడు విచారణీయము లయినవి. పద్యమునకు సంగీతమునకు నాఅభిప్రాయములో అవినాభావసంబంధము గలదు. ఈరెండుమాడుదినములు చర్చజరుగుచున్న పద్యగద్యములస్వరూపము నిర్ణయముకాలేదు. నాటకమంటే యేమిటో నిర్ణయముకాలేదు. నాటకము కళయని కొందరనెదరు. పాశ్చాత్యదేశములో నైస్సు, ఆర్టుఅనగా శాస్త్రము. కళయను విభజనము గలదు. దానినే మనవారు తెచ్చిపెట్టుచున్నారే. మనకు కళలు శాస్త్రములు అనుభేదములేదు. కళ, విద్య, శాస్త్రము మామను సమానార్థముగలవియే. సంగీతము శాస్త్రమని కొందరును, కళయని కొందరును అనుచున్నారు. 'నాదోపాస' యని సంగీతమునుఉపాసనగా ఋషులుచెప్పియున్నారు. నాదము బ్రహ్మస్వరూపము. కావున అట్టిసంగీతమును, శాస్త్రమా, కళాయని చచ్చించుట సమంజసము కాదు.

ప్రబంధము శ్రవ్యప్రబంధము లని దృశ్యప్రబంధము లని రెండువిధములు. దృశ్యప్రబంధమన కావ్యము. నాట్యము అంతర్దృశ్యమయి యున్నది. శ్రేయప్రదమయినది. కావ్య మని పెద్దలుచెప్పివారు. ఈకావ్యము దోషరహితమయి వాగ్ధములతో కూడుకొనియుండవలెను. ఏది రసోత్పాదకమో అదియే వాక్కు. ఇట్టివాక్కుగలవారే కవులు. వాగ్ధములమూర్తికి స్వంగైభవములు ప్రాణము. కావ్యగద్యపద్యాత్మకము.

నాట్యము చతుర్విధాభినయము ధీరోదాత్తాది యవస్థలు గలది. అభినయమంటే వేష్యులచేసెదరని మనవాండ్ర అభిప్రాయము. అది కాదు. మన మనోభావమును వాక్కు, ఆంగిక, సాత్విక, ఆహార్యము లను నాలుగువిధముల అభినయమువల్ల తెలియబరచవచ్చును. ఆంగికాభినయమంటే పతాకాదులు, హస్త విన్యాసాదులు. సాత్వికాభినయమనగా ముఖనయనాదులచేత భావము న్యక్తీకరింపుట. వానకాభినయము రాగయుక్తముగి చెప్పట. నాలుగింటిలో స్వాతికాభినయము పూజనీయము. అది యెక్కువగనుండవలెను. కావున నాట్యకళజనిర్వచనము చేరకే సంగీతము ఉండవలెనని సిద్ధమగుచున్నది. ఇది పూర్వాచారల అభిప్రాయము. నాదికాదు. సంగీతములేనిది అభినయము లేదు. అభినయము లేనిది నాటకము లేదు.

నటుడు తాదాత్మ్య మసాధింపవలెనని కొందరుచెప్పిరి. రసముఅనుభవించువాడు నటుడుకాడు. నాటకముజూచు సభ్యులు, రసమనేది సంస్కారము. అనగా రాముని రంగస్థలమున జూచినపుడు మన పూర్వసంస్కారమువల్ల రాముని జీవిత స్మృతాంతము జ్ఞప్తికెచ్చుకొని పొందుతనందమే రసము. సంగీతము పద్యములు మొదలయినవి సామాజికములలో అవ్యక్తమయిన రసాభివ్యక్తిను దీసికొనివచ్చును. ఇతివృత్తము ప్రఖ్యాతమయి యుండవలెననుటకు నిదియొక ప్రబలకారణము. నూతననాటకము లిట్టి రసాభివ్యక్తి కలుగజేయజాలవు. బ్రహ్మసందేహముకు పూర్వమువ్రాడె అవస్థ రసాత్మకావస్థ. ఈరసము బ్రహ్మసందేహమయి. ఇది శ్రుతికము, సత్వరముకావచ్చును. ఈఅవస్థ కలుగుట

సంగీతముకావలసియున్నది. బ్రహ్మసందేహముభవమే సంగీతమని త్యాగయ్యగారు చెప్పినారు. పద్యము రసాశ్రయము. సంగీతమునకు అర్థములేదు. బ్రహ్మపదార్థమున కింతవరకెవరును అర్థము చెప్పియుండలేదు. సంగీతమువల్ల కలుగునది నిర్విషయానందము. కావ్యములోపదాశ్రయముయిన రసమెగలదు. కావుననే దీనివల్ల గలుగుతనందము తుల్యమని చెప్పవలసివచ్చినది. కావున పద్యములను సంగీతముతో బాడుటకలన రసము అతిశయించును. సంగీతము దీనిజేయుటకు వీలులేదు. ఇది నా అభిప్రాయము.

వీరితరువాత కొలచిన చెంకటప్పయ్యగారు కొంతవఱకు మాట్లాడిరి. మాడుదినములు పూర్తియైనను కార్యక్రమము పూర్తికాలేదు. అందుకలన నాల్గవదినము ఉదయముకూడ సభ జరుపవలసివచ్చినది.

మొదట కార్యదర్శిగారైన శ్రీ చిట్టా సాంబయ్యగారు ముత్తరాజు నుబ్బరాయ మెమోరియల్ క్లబ్ వృత్తాంతమును జెప్పి నాక్లాబ్ నిలుపుదలచేయుటలో నేదియైననొక మంచికార్యముచేసి ఆపివేసినబాగుండుననియుద్దేశించి సీసభాసమావేశమునకు పూనుకొంటిమనియు చెప్పిరి. ఇందుకుగాను అనేకమంది పండితులకు, నటులకు, నాటకసభలకు ఆహ్వానములబంపినను బహు కొలదిమందిమాత్రమే వచ్చిరనియు, అందుకుముఖ్యము కొంతమంది పెద్దమునుష్యులు దస్మతుచేసిప్రవరించి గ్రామాంతరము లందుసయితము ప్రకటించిన బహిరంగలేఖ కారణమైయుండు నోపునేమో అనియు నెలవిచ్చిరి. ఈసభజరుపుటకుగాను తాము వేసిననాటకములవల్లనే, ఆహ్వానసంఘసభ్యులవల్లను వచ్చిన వసూళ్లు సుమారు 500 రూపాయలకుపైగా యుండుననియు అందు మింజామరే ప్రయాణములకు, నాటకములకు, భోజనములకు, పోస్టుశుల్కమున భర్తవుపోను సుమారు నలుబదిరూప్యములు మిగులుననియు నామొత్తమును నిక నీనటసభాభారమును నహించువారి కిచ్చుటకు తమకెట్టియభ్యంతరము లేననియు నుడివిరి.

పిమ్మట శ్రీ నెదురుమాడి శేషగిరిరావుపంతులుగారు లేచి నీకల్పవారుచేసినప్రయత్నములు భోజనాదులతోను కబుర్లతోను నశింపకుండుటకుగాను సీసభకు స్థిరరూప మిచ్చుటకు నొక ఆంధ్రనాటకపరిషత్తు యేర్పడవలెననియు, దానికి పురాణం నూరికాశ్రమిగారు, డి. వి. సుబ్బారావుగారు కార్యదర్శులుగా యుండవలెననియు, దీనికి ఆంధ్రదేశమందలి సుప్రసిద్ధ నటులు, కవులు గల యొకస్థానంఘ ముండవలెననియు నొక తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. ఆతీర్మానము అందరిచేతను సంగీకరింపబడెను.

అధ్యక్షులయిన కాశీ కృష్ణాచార్యులు తమ అంత్యోపన్యాసమందలి నీక్రింది అభిప్రాయములు ముఖ్యములు: -

బ్రహ్మసందేహకొరకు నాటకములేర్పడినవనుట విశేషసీయము కాదు. నాటకములవల్ల బ్రహ్మసందేహమెప్పుడునుకలుగుదు. ఇది తాత్కాలికమైనఅనందము. నాటకములు నీతిప్రబోధకరములయిన నొకవిధముగ విలాస ప్రదర్శనములు. ఆంగ్లనాటకములుచూచినప్పుడుకూడ ఆనందముపొందవచ్చును. నటుడు యెప్పుడు తాదాత్మ్యము పొందకూడదు. ప్రేక్షకులుసొందవచ్చును. నటుడు అవధానములోనే వుండవలెను. నటునికి ప్రేక్షకులు పరువు రాయివంటివారు. పద్యముకు రాగతాళములు అవసరములేదు. ఎవరికి వీలునుబట్టి వారు పెట్టుకొనవచ్చును. రాగము భావమును పాడుచేయదు. తగుపాటిసంగీతము యిది వ్యక్తములో విషయమును వేరుపరచరాదు.

బ్రహ్మసీమి చెళ్లపిళ్ల వెంకటకాశ్రమిగారు చాలవఱకు ఆచార్యులుగారిలో నేకీభవించుచు నీక్రింది అభిప్రాయముల జెప్పిరి. కవిత్వము శేషలకు నొక దేశమునకు వాఙ్మయమునకు సంబంధించినదేకాదు. కావున యితర దేశములనుండి సయితము మనము ఆభిప్రాయముల దెచ్చుకొనవచ్చును. వానిని తగుమార్పులతో ఉపయోగించుకొనవచ్చును. పద్యమునకు గతియున్నది. గనుక పాడుకొనుట కెట్టియభ్యంతరమును లేదు. సంగీతముకు అర్థముపరిధానముగాదు. సాహిత్యము బహుస్వల్పము. సంగీతములో సహస్రాంశము సాహిత్యమునకు ఐదేక మున్నటులే సాహిత్యములో సంగీతముకు ఉండవలెను.

పిమ్మట శ్రీ వల్లూరి నూర్యనారాయణరావుగారు అధ్యక్షులకు ములంకరించిన కవివర్ణియలకు వందనముల సభాసదుల పక్షమున అర్పించిరి. కోట ఆంజనేయులుగారు సభపక్షమున వచ్చిన ప్రతినిధులకు, ప్రేక్షకులకు, ఇంక తమకు సాహాయ్య మొనర్చిన శ్రీ చిట్టూరి నరసింహముగారికి వందనము లర్పించిరి. సభ 7 వ తేది ఉదయము 11 గంటలకు పూర్తిచేయబడినది.

6 వ తేదీ రాత్రి చిత్రసలీయనాటకము ప్రదర్శింపబడినది. నాటకాంతమున మ-రా-శ్రీ గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమ రావు పంతులుగారు మన జాతీయజీవనమునకు సంబంధించిన ప్రతివిషయమునందును నొక మహావిప్లవము జరుగవలసియున్నదనియు, నాటకములు దేశభక్తిదయమునకు అవసరమనియు, నీనాటకములు ప్రస్తుతము సంగీతముతో నిండి భావరసకూన్యము లయిపోయినవనియు, కావున సీసంగీతము రంగస్థలమునుండి పోవలెననియు, నాటకములు జాతీయోద్దేశములగు మాత్రమే విషయములతో వ్రాయబడవలయు ననియు చెప్పిరి.

మహాసభలను జరుపుట చాల కష్టసాధ్యమయిన కార్యమున విషయము ఈరోజులలో చాలమందికి తెలియును. అట్టిస్థితిలో పురజనులయొక్క తోడ్పాటు యేమాత్రము లేక సీమహాకార్యమును పూనుకొని జయప్రథముగా నిర్వహించినందులకు కార్యదర్శులయిన మ-రా-శ్రీ చిట్టా సాంబయ్యగారిని, కోట ఆంజనేయులుగారిని అభినందించుచున్నాము. గ్రామాంతరములనుండి శ్రమపడివచ్చిన ప్రతినిధులకు ఉచితభోజనాది వసతుల నేర్పరచి కొందరికి ప్రయాణపుఖర్చులనిచ్చియు ఆర్య గార్హస్థ్యగర్వమును నిర్వహించిరి.

సభ ప్రథమసమావేశమునకుచేత నాటకరంగస్థలమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములన్నియు సక్రమముగ చర్చింపబడలేదు. ఈకారణముచేతనే ఆసలవిషయమునకు సంబంధించిన తీర్మానము లేవియుచేయబడలేదు. మొత్తముమీద సభాభిప్రాయము నాటకములలో సంగీతము చాలవఱకు తగ్గిపోవలయుననియు, నాటకరచనయందు వచనము ప్రధానముగా యుండవలయుననియు, భావప్రకటనయందు శ్రద్ధవహింపవలయుననియు, పాత్రాచిత్త్యమయిన దుస్తులు ధరింపవలెననియు లేలుచున్నది. మరియు ఆంధ్రవాఙ్మయమున ప్రదర్శనయోగ్యము నాటకములు లేవని అభిప్రాయపడినారు. ఉపన్యాసముల నిచ్చినవారిలో గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు, భవిష్యత్ కాలమున నాటకముల గాదు మాత్రము నీవిషయమున నెక్కువకృషిచేసినవారగుచున్నారు. మిగిలినవారు సమయమునకుదోచిన అభిప్రాయములనుత్రమే వెలుబిచ్చిరి గాని విమర్శనాదృష్టితో విషయమును పరిశీలించి వారివలె కనుపించలేదు. కావున ఒకవేళ నెవరైన నిట్టి సభను జరుప నెంచుచో సభలో బాటు ప్రతినిధులకు నాటక దర్శన లాభముకూడ ఉచితముగ గలుగజేసిన బాగుండును. ఉదయము సభయు, సాయంత్రము 7 గంటలుమొదలు 10 గంటలవఱకు నాటకమును యేర్పాటుచేసిన యిప్పటివలె ఉపన్యాసములు యిచ్చుచున్నటుల మాట్లాడుటకు అవకాశముండదు. తాము చెప్పిన అభిప్రాయములకు గౌరవత్రాచించిన నాటకమునుండి తాత్కాలికములనిచ్చి ధ్రువపరచి సభను ఒప్పించవలసియుండును. నాటకభేలనమందు వివిధాభిప్రాయముగల నటులు పాత్రలను ధరింపవలెను. ఈ అభిప్రాయము నాకేల తోచినవనగా సభలలో సంగీతము ఉండవలెననియు, పద్యము లుండవలెననియు మొదలగునభిప్రాయముల వెల్లెపుచ్చిన విద్వాంసులయిన యొకరు నాటకమును జూచునప్పుడు నాచెంత కూర్చుండియుండిరి. అప్పుడు నాటకప్రదర్శనమందలి లోపములను, గ్రంథకర్త యొక్క లోపములను ప్రత్యక్షముగా జూపియుంటిని. వారు వాగని ఒప్పుకొనియుండిరి. కావున ప్రతినిధులందరు జూచిన నాటకములగూర్చి చెప్పించిన విషయము బాగుగా తేలగలదు. మరియు నిర్ణయముగా అనేక నాటకగ్రంథములను విద్యాపంతులు విమర్శింపవలసియున్నది. ఈవిమర్శన లేనంతకాలము మంచివాఙ్మయము ప్రచారములోనికి రాజాలదు.

కౌటిల్యుని అర్థ శాస్త్రము

గ్రంథకర్తలు:—మామిడిపూడి వేంకట

రంగయ్య, ఎం. ఎ., ఆకుండి. వేంకటశాస్త్రి

చంద్రిగుప్త చక్రవర్తికి పరిధానమంత్రియైన చాణక్యుడనునామాంతరముగలిగినట్టియొక కౌటిల్యునిచే రెండువేలసంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడిన సంస్కృతగ్రంథమునకు సరియైన తెనుగు. పరిపాలనవిధానమునుగురించి మనపూర్వులు వ్రాసిన గ్రంథములన్నిటిలో నగ్రగణ్యము. దీనినాధారము చేసికొనియే కామండకాదులు వారిగ్రంథములరచించిరి. పాశ్చాత్యులు సహిత మిట్టియుద్ధగ్రంథములేదని పొగడియున్నారు. పూర్వీక కాలమందలి మనదేశములోని రాజ్యము లెటు పాలింపబడుచుండెనో తెలిసికొనగోరువారికిని చారిత్రపరిశోధకులందఱికి నిది యముల్యమైనది. గ్రంథమునువ్రాసినవాడు కౌటిల్యుడనా కాదా, గ్రంథకర్తకాలమిది, గ్రంథమందు వర్ణింపబడిన రాజ్యాంగము యొక్క పరిధానలక్షణము లెన్ని-అనువిషయములను విమర్శించిన యపోహితము చేర్చబడియున్నది. 500 పుటలగ్రంథము. కాలి కొరైండు. ఖరీదు రు 4.0.0 మాత్రము.

మామిడిపూడి వేంకటరంగయ్య.

మహారాజాకాలేటి, విజయనగరం.

నాటకేతివృత్తము

(ఆంధ్రనటనభిలో గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు చదివినవ్యాసము)

“ఇతివృత్తంహి నాట్యస్య శరీరం పరికల్పితం”
నాటకమునందలి యితివృత్తము నాట్యమునకు శరీరము వంటి దగుటచే దత్తేశాపొషకములగు పాత్రాచిత్త్యాదులును దదనురూపములుగనే యుండునుగదా గనుకనే దృశ్యకావ్యము పట్ల నీయతివృత్తచర్చయే చాలముఖ్యమయినదనవచ్చును. అనుకరణాత్మకమైన దృశ్యకావ్యము, ఇతివృత్తము నాయకుడు, రసము అనువానిభేదములచే దశవిధరూపకములుగను, నష్టదశోపరూపకములుగను ప్రాచీనాలంకారికులచే విభజింపబడుటయే గాక యాయారూపకములకు వస్తునేతృ రసనిర్ణయము సయితము రూపకము గావించబడియున్నది. మరియు నారూపకేతివృత్త నిర్వహణోపకరణములగు నర్థప్రకృతులు నారంభాద్య షడ్భలు, పంచవిధసంఘటనలో నగునవి గల్పింపబడినవి. రూపక ప్రపంచమున ప్రాచీనసంస్కృతాలంకారికులు చర్చింపని యంశము మృగ్యము. కనుకనే యిక్కాలమున నీవిషయమున నంతకంటె చర్చింపదగిననూతనాంశముగనబడదు. గనుక రూపక విషయమునుగూర్చిన యన్యదాదులచర్చ ప్రాచీనాలంకారికుల ప్రతిభావిశేషైక వివరణమే యనుట సమంజసము.

తామరతంపరగ నాంధ్రనాటకరంగ మభివృద్ధిపథక నొందుచున్న యిక్కాలమున నాంధ్రనాటకకవితాకన్య త్రోవ తప్పకుండ సంచరించుటకై ప్రాచీనపంథను స్పృష్టముగ ప్రకటింపవలసిన బాధ్యత తలపెట్టించినది. శైశవమును గడచిన దగుటచే మనకవితాకన్య యాతరుణ్యమున కుత్సిత గాకపోయినపక్షమున నావల పశ్చాత్తాప పడియు ప్రయోజనము లేదు. తల్లిచాతే విడ్డుమను రాకపోవునా యను లెలంపునకును ప్రకృతములో నవకాశము గనబడదు. ఏమన సోదరమహాశయులు చవతి తల్లి మాయలకులలోనై యామెనే శిరసావహించుచు, కన్నతల్లియన్న గౌరవమైన లేక త్రోసిరాజుమందుటయే. విశేషించి మననాటకకవితాకన్య భూపతిన మొనర్చినదిమొదలు చవతితల్లి పోషణలోనే యుండినదగుటను గన్నతల్లియొకతె యున్నదనుస్మృతి యు లేకపోవుట సహజమేగదా! కానిసోదరులు ఇంకననావిషయమున నట్లే యుండేవాఁడౌవామను వహించియుండుట యనుచితమని తోచెడి. అట్లు తెలియకపోవుటలన నొదవు కప్ప మేమందులేమో? అచిరకాలములోనే మనకవితాకన్యయని నుడువుటకును వీలు లేప్పిపోవును. ఒకవేళపారంపర్యముగ నట్లే స్త్రీయత వలకుండనుండితి మనుకొనును. కొంతకాలమైనప్పటియు బుష్టి సంతతివారమును మనమునులముగట్టద్రువము. అంతకంటె నమానుషమును కష్టమును నన్యముగలదా? మనదేశము మహమ్మదీయాది మతాంతరులచే బరిపాలింపబడుచు వచ్చినను నేటివరకును మనజాతీయత చెక్కుచెదరకుండ నుండుటకు గల హేతువు మనపూర్వులలితకళాభిమానమే యనుటనిస్సంశయము. లలితకళలకు నందుముఖ్యముగ కవిత్యకళకు విజాతీయసంపర్క మేమాత్రము దృఢపడినను, నెంతటి యుత్కృష్టమైన జాతీయతకును కాలక్రమముగ భంగము వాటిల్లకుండునా?

ఇక్కాలమున పాశ్చాత్యులకరణ మనివార్యమైన మన పంటయింట్లో సయితము తాండవమాడుచుండ నాటకభేలనముల నద్దాని నిరంకుశత్వమునుగుఱిచి వేఱ చెప్పవలయునా? తాత్కాలికముగ రంగములయం దిట్టి యనుకరణముండిన నొకవేళ గొంతవరకు సహింపనగునేమోగాని, కాశ్యోత్యముగనిలిచి భవిష్యజ్ఞీతమున కాదర్శముగనుండదగిన నాటకకళ నేకాహంతిగ నీపాశ్చాత్యులదర్శ మాక్రమించుచుండుటచే, నీవిషయమైనాసాధక బాధకములగూర్చి విమర్శించుట యెంతటి యావశ్యకమో సహృదయుక వేద్యము. అపార శ్రమపీమహిమాన్నియు లగు నిట్టి పండిత వర్గుల సమక్షమున, కించిజ్ఞాపన నే నిట్టి మహద్విషయమును గురించి ముచ్చటించ సాహసించినందులకు మన్నింప వేడుచున్నాను.

ఆంధ్రదేశమున విద్య మానకాలములో సామాన్యముగ రెండువిధములైన పండిత వర్గులు గనబడుచున్నవారు. అందు నాంధ్రాంగ్లభాషాకోవిదులనువా రొకతెగ. సంస్కృతాంధ్రభాషావిశారదు లగువారు మరియొకతెగ. పృథగ్భాషాభిమానులగువారి కభిప్రాయ భేదముండుట సహజమేగదా. ఇందు మొదటిపక్షమునా రాంగ్లనాటకములను మన కాదర్శములుగ నుండవచ్చునందురు. రెండవపక్షమునారు సంస్కృతనాటకములే మన కాదర్శములుగ నుండవలయు నందురు. ఇతియేగాక ఈయభిప్రాయములకును జేరనివారు మరికొందరు లేకపోలేదు.

నా రుభయభావలకును దూరలగుటచే నుభయాదర్శములకును దూరలగుట తలపెట్టించినది. అయినను వాటిట్టిసమయమున నుదాసీనభావము వహించియుండక తమకుదోచినవిధమున ననవరతపరిశ్రమచే నాంధ్రనాటకసంఖ్యను వృద్ధిచేయుటతో బాటు నాంధ్రముప్రాలయమునకును, నాంధ్రనాటకరంగములకును నెడతెగని పని గల్పించి, యాంధ్రభాషాధారకుల నునియు, నాంధ్రరంగోద్ధారకుల మనియు, జయభేరి మ్రోగించుచున్నవారు. కనుక వారివిషయ మటుండనిచ్చి వైయభిగూదర్శములగూర్చి కొంతవడి చర్చించి, యెప్పుడు మనకు క్లాస్సులకు విషయమును నిర్ణయించెదము గాక. ప్రకృతములో మనకు నాంగ్లనాటకము లాంధ్రనాటకముల కాదర్శములుగ నుండజనునా! యనుసంశయ మేమిచారణీయము. ఈయాదర్శానాదర్శములు ఇతివృత్తమునకు సంబంధించినవనుట మరువదగదు. ప్రభుముననే నాట్యమున కితివృత్తము శరీరమని జెడియుంటి. సంస్కృతాంగ్ల నాటకము లలోనుండు నీ యితివృత్తమునకు సంబంధించిన భేదమే ఈవిమర్శనమునకును హేతువని యూహించుచు.

నాటకములయందు మానుషగుణమే యధికముగ వర్ణింపబడవలయు. అయ్యది సర్వప్రకృతసామాన్యమైనదిగనే యుండవలయు. అనుమాత్రద్వయమునందె ప్రకృతములో వెలువడు నాటకములను దర్శిమర్శనములును నాధారపడియున్న వనవచ్చును. ఏతత్ప్రతిపాదితములైనవియే, దైవికమునకు నాటకముల యం దేమాత్రమును వోటియవగదు. అందునీతిభోధ కించుకయైన నవకాశము లేదు. నాటకకళ ప్రసిద్ధమైనదిగనే యుండవలయునను నియమమనవసరము. అట్లే నాయక నిర్ణయమును మొనరింపని. ఈ పై సిద్ధాంతమునకుఁ బ్రమాణము ఆంగ్లనాటక రాజములగు హమ్లెట్, ఒథెల్లో లోనగునవి యట్లు పాషింపబడియుండుటయే. కనుకనే మనకునునయ్యవి యనుసరణీయములైనవని మొదటిపక్షమునకుఁ జేరినవారి యభిప్రాయమై యున్నది.

ఈపైమాత్రములు సంస్కృతనాటకలక్షణమునకు దూరములై గన్పట్టెడిట్టి సంస్కృతనాటకములందు మానుషగుణమే ముఖ్యముగనర్ణింపబడవలయునను నియమము మృగ్యము. అమానుషములను నుత్తమనాటకములయందె క్యాచిత్కముగ వర్ణింపబడియున్నవి. సంస్కృతనాటకములయందు వర్ణింపబడిన మానుషగుణమైన సర్వప్రకృతి సాధారణమునకును వీలులేదు. దీనిం బట్టికేనాటకేతివృత్తము గుప్రసిద్ధమైనదిగనే యుండవలయుననియు, నాయకుడును నుత్తమప్రకృతిగలవారుగనే యుండవలయుననియు, నేర్పడుచున్నది. ప్రాచీనసంస్కృతాలంకారికుల యభిప్రాయమును నట్లే. సంస్కృతవాఙ్మయమున పెక్కువిధములగురూపకము లుండినను, మైనాములతో విలసిల్లు కాకుంతలాదులేయు లేమో లేమములుగనేటికిని నెన్నఁబడుచున్నయవి. కవి పుంగవులను కాళిదాసాదులు మైనాములను పోషించుటయందే తమ ప్రతిభావిశేషము నుపయోగించియున్నారు. ఇందులకుఁ దార్కాణముగ కాకుంతలలో త్తరరామచంద్రములనే మైనావచ్చును. కాళిదాసు దననాటక నాయకుని స్త్రీలోలతనుండితప్పించుటకై యనూనుషమని యెంచక, శకుంతలా విస్తరణమునకు దూర్వాసకాపమును హేతువుగ గల్పించియున్నాఁడు. దువ్యంతునిచే నిరాకరింపబడిన శకుంతలాపాతివ్రత్యమును గాపాడుటకై, యంతరిక్షసందారముతో పాటు మరీచాక్రమును నివసించునట్లు కల్పించియున్నాఁడు. ఇంతయేల? రసికత, కర్తవ్య నిష్ఠ, యధర్మభిరుత, అనుగుణత్రయవిభాషితునిగాఁ, నాటక నాయకునిగావించుటయే యానుహికవియ్యుక్తమైనట్లుతోచెడి. ఇట్లేభవభూతిమహాకవియుఁ దననాటక నాయకుని నానాగుణాలంకృతునిగనొనర్చుటతోఁ బాటుముఖ్యముగ లోకారాధనప్రతినిగ బోషించియున్నాఁడు. అందునీతాకాంత భారతభూమి కాదర్శప్రాయురాలనియేచెప్పవలయును. ఆవిభుంగవుడు శ్రేమస్వరూపమును సీతాకాంతరూపముగ పాఠకులకును, ద్రిష్టలకును, సాక్షాత్కరింపజేసినవాడనుట యతితయోక్తియని తజ్ఞులెవ్వరు జెప్పసాహసించరు. పైరెండు నాటకములను నాడు మొదలు నేటివరకును మహాత్కృష్టములైనవని పరిగణింపబడుచున్నవనుట యెల్లరెఱింగినదే. అందు కాకుంతలనాటకమును పాశ్చాత్యపండితముల్లు సయితము నేటికిని వేసోళ్ల క్లాఫింపుచుండుటయు సర్వవిదితము.

హమ్లెట్ మొదలగు నాటకములయందు వలె కాకుంతలాదులయందు శేషల మానుషగుణమే వర్ణింపబడక, మానుషములును, నమానుషములునుగూడ వర్ణింపబడియున్నయవి. దువ్యంతునివంటి ధీరోదాత్రనాయకుడుగాని, సీతాకాంతవంటి సతీతిత్తమునుగాని గనుట దుర్లభము గూడ, కనుక నితివృత్తమును సామాన్యమునకు పోషగదు. ఈనాటకములయందు నీతియు బోధింపబడిన చనుటకంటె, హైందవమత్యర్థము లన్నియు బో

ధివోదేవత వసుధ సమంజసము. అయ్యది ప్రకృతముగాదు గా న విరమింపవలసినవచ్చినది. విద్యమానపండితవర్గము గొందఁ డె య్యవి నాటకభాసము లనుచున్నవారో, యయ్యవియు వై నాటకములయందు వర్ణింపఁబడియున్నవనుట నిస్సంశయము. కాని యీ నాటకములు దేశీయలచేతనే గాక, ఖండారతరవా నుల చేతను, శ్లాఘింపఁబడుచుండుటకు హేతువెయ్యదియో యిందుక విచారించవలసియున్నది.

కవిని దేశీయజీవితమున కాదర్శముగనుండును. అట్లే యుండవలయునని గూడ ప్రాక్ ప్రతీచీ పండితుల సిద్ధాంతము ను నైయున్నది. పాశ్చాత్య జీవితాదర్శమునకును, మౌందవజీవి తాదర్శమునకును నెంతయో భేదము పాశ్చాత్యులకు నైహిక మే పరమావధి పునర్జన్మలు వారిమతసిద్ధాంతమునకు దూరము కష్టమునకుఁ గాని, సుఖమునకుఁగాని, దానేయన్న భావమువారి దిశి. కనుకనే వారికి చిత్రక్షోభ మధికము. పశ్చాత్తాప మతీతము. పౌరుషమునందే విశ్వాసము. కను. పాశ్చాత్యుని మానసమున శైయిర్యమున కవకాశము దుర్లభముగనే యుండును. ఎద్దియైన విషయార్థము తటస్థించినచో, చెప్పవలసినదియే లేదు. ఈసిద్ధాంత మునే హెగెల్, బ్రెగ్జ్లో లోనరు నాటకములయందు దాగ్లకవి చంద్రుడగు షేక్స్పియర్, సాంద్రుపాచియున్నవాడు. ఒక్క హెగెల్ యొక్క విషయార్థము బరికింపుడు. అతనికి పిత్ర ప్రేమను సాక్షాత్కరించి నామరణమునకు నీవినతండ్రియే హే తువుగాన, నాచిని నెట్లయినచుంపి పితృబుఱమును దీర్చుకొనుట తోఁచాటు నామనోరథమును నెరవేర్చును అని చెప్పును. హెగెల్ యొక్క తత్వప్రకృతి గలవాడగుటచే పితృమనోరథమును దీర్చుటకు నక్షేత్ర లేకపోలేదు. కాని సంశయము. ఆకనబడి నది యథార్థమైనదేనా! ఒక ప్రేతవచనము నాకర్ణించి నిండు ప్రాణము ఎట్లు దీయుదును? విశేషించి, తండ్రిమరణమునకు పిన తండ్రి కారణమో గాదో యెట్లు నిశ్చయించుట, ఈ మొదలగు సంశయములచే, డోలాయమాన మనస్కుడై యాతఁ డితికర్త న్నతాపమానుడగును. సర్వప్రకృతిసాధారణముగ, విషయార్థ మయినచి చిత్రక్షోభము నామహాకవి ప్రేక్షకసోదరులకు సాక్షాత్కరింపఁజేసిన దనుటయే యానాటకమందలిగుణవిశేషము.

ఇక భారతీయుల కన్నచో, దైవికములయందు విశ్వాసము మెండు. గనుకనే మనశ్శాంతిలభ్యమును తక్కువ. ఒక దృష్టాంతమును జూడుడు. ఒకని జూచి, ఏమండి, రేపు ప్రమాదకరమైన కార్యమున బెట్టుకొని నేను కులాసాగా తిరుగుచు న్నారేమి? యని యడిగినచో, మనదేమున్నదిబాబూ! అంతా ఆనారాయణమూర్తి చెయ్యాలే. వాడెట్లా చేసినా సరియే." అని బదులుచెప్పెను. భారతీయులకు జన్మములధికము. గనుకనే తనప్రయత్న మొక జన్మమునందు ఫలింపకపోయినను, మరొక జన్మమునందైన నెరవేరకపోవునా? యను ధైర్యముండును. సామాన్యముగ నొకనిజూచి ఏమండి యింతటి వార్తకములో నిట్టి మహత్కార్యము దలపెట్టినారేమి? యని యడిగినచో, "నీ ప్రయత్నమీ జన్మమునందు దక్కరకు రాకపోయినను, మరొక జన్మములో నైన నుపయోగింపదా? యని యనును. గనుక యెట్టి తరుణమునను చిత్రక్షోభమునకు బలము తక్కువగ నేయుండును. భారతీయులిపరమావధి యామష్య కము. అయ్యది చిత్రశుద్ధి లేక యలవడదు. అద్దానికయ్యే భారతీయుఁడొక్క జన్మమునందును కృషి సల్పుచుండవలయు. శ్రుతిస్మృతులనుసరితము 'నీవేమి కర్మచేసినను ఫల ప్రేక్ష లేక నేయుచుండును. అట్లైననే జీవన్ముక్తుడవగుదువు' అని బోధించుచున్నయది. ఈ మహా భైరవకార్యమును సాధించుటకే, జీవితము, బ్రహ్మచర్య, గృహస్థ, వానప్రస్థ, సన్యాసములని నాలుగు విధములగు విభజింపఁబడియున్నది. ఈ వైధ్యములనే గాఢపాదాలును రూపకములుగ మెల్లడించి యున్నారని చెప్పవచ్చును. ఇంతయే? శాకుంతలములు ప్రకృతివర్ణనాపూరితము లనుట యెల్లరకుఁడెల్లంబు ఇయ్యదియొ హిందూమతసిద్ధాంతమునకు సంబంధించినదియై యున్నది. ప్రకృతిసౌందర్యవలోకనము చిత్రశుద్ధికి నిదానమని ప్రాచీనల సిద్ధాంతమై యున్నది. గనుకనే వానప్రస్థులకును, ఋషులకును స్వప్రతి విలసిల్లములగు వనములు వానప్రస్థాగృహములని గర్ల యుండునుండును. భగవద్గీతాకావ్యాసాదులునునాటకరంగము ముల వనములగు నొనర్చుటకును నియ్యదియే హేతువుగా నుండవచ్చును.

వై విషయమునబట్టి యాలోచించినచో, భారతీయ జీవితాదర్శము ప్రాగ్మమైనట్లు, పాశ్చాత్య జీవితాదర్శము భోగ ము విడిచివేయుచున్నది. ఈత్యాగభోగముల కుండు వ్యత్యాసము నాటకగుణములకును సంక్రమించినది. శాకుంతల

తరరామచరితమును పాశ్చాత్యులు శ్లాఘించినవచో, భారతీ యకళాపాద్యుడైచేసిన తలంపవలసియుండును. అట్లుగా నిచో, నిర్దేశముగ భర్తచే నడవిపాల్వేయఁబడియు, నాతనికి య్యేయహర్నిశము నిద్రాహారములేక నవయుచుండు నీతా కాంతవంటి సతీతిలకము, పాశ్చాత్య సంఘమునందుండుట సంభవించునా? ఒకవేళ నిట్టిసతియే యాసంఘమునందుండుట తటస్థించినచో, వెంటనే యన్యత్రతరణాలయమునకు బంపఁబడ వుండునా?

ఇటీవల శ్రీ శ్రీధానందస్వామిలవారు, సౌందర్యహా లులో వైదికధర్మమునుగూర్చి యుపన్యసించుచు, పాశ్చాత్య సంపద్యాయమును ముచ్చటించు సందర్భమున నిట్లు వాక్రమి యుండిరి. ప్రాన్యదేశమునండి యొకప్రభువు పంజాబువాస్త్ర వ్యులగు భగతురాంగారియింటి కతిథులుగ వచ్చియుండిరి. ఈ ప్రభువు భగతురాంగారిభార్యతో ముచ్చటించుచు కుశలప్రశ్నానంతరము 'మీకెంతమంది ప్రియులున్నారని యడిగిరిట. ఆమాట కాదంపతులు కుపితులుగా, నావల నాప్రభువుగారు ఘోరమునందు కనీసము పదిమందిప్రియులైన లేని యొకస్త్రీ, స్త్రీగాభావింపఁబడవనిచెప్పిరిట. ఇట్టి సంప్రదాయమునకును, 'పతిగతి హేతవదాన్యమతిక్షమం. ఇవ్యతేంద్రప్రియాః ప్రమదాన్యబంధుభిః' అని శకుంతలవంటి ముగ్ధను నభ్యుపాసించు తేలి యని దాని, దుష్కర్మమునంతటివక్రవర్తి గాంధర్వవిధి వివాహ మాడియు నేనెరుగనని నిరాకరించినపుడును, మధ్యస్థముచేసి తీర్మానించుసంప్రదాయమునకును నెంతటివ్యత్యాస ముండునో యోచింపుడు.

మరియు, నాంగ్లనాటకశాయకులకు తటస్థించిన సందిగ్ధావస్థ, సంస్కృత నాటకశాయకులకు తటస్థించినచో నెట్లు పరిణమింపవో యని సంశయింపఁబడిలేదు. ఇట్టి యవస్థ యొక్కొక్కని జీవితములోను రాకమానగునుక నాటకము నందును నుండవచ్చును. ఉండునుగూడ. అట్టితరి నవ్యానికిఁ గలుగు మానసిక వ్యాపారము జీవితాదర్శమునుబట్టియుండును. హెగెల్ ను గురించి మనమిదివరలోఁ చెలిసికొనియే యున్నాము. అట్లే దుష్కర్మమునకుఁ గలిగిన విషయార్థము నంతకుఁ దీసిపోవునదిగాదు.

శకుంతలా పరిణయము శాపగ్రస్తుండగు నాతని కింపు కంతయు స్మృతికివచ్చులేదు. అంతస్సత్యయగు నాశకుంతల ఋష్యాంధముకు బురస్కరించుకొనివచ్చి, యెదుటనిలువఁబడి నేను నీకు భార్యను అనియనుచున్నది. కులపతియగు కణ్వముని యాదేశమని ఋషు లెరింగించినారు. మునులవిషయమున దుష్కర్మమునకుండు భక్తివిశ్వాసములు మనమెరుంగనివిగావు. సౌందర్యరాశియగునీమెను నేను లోలుత వివాహమాడితిరా! లేదా? యని విచారింప మొదలిడినాడు. శాపహతుడగు నాతని కెట్లు స్మృతికివచ్చును? వచ్చినమునులు నిర్లక్ష్యభావముతో తూల నాడనారంభించినారు. స్త్రీస్వభావమును దృష్టాంతసహితముగ నుగ్గించి, యయ్యది హాసకృత్యమేని నిర్ధారణచేయ బ్రయత్నించినాడు. కాని శకుంతల చెప్పుచున్న మాటలు నిష్కలంకములని విదితమగుచున్న యవి. ఆత్మనంచనము చేయఁజాలకపోయెను. ఋషులవచనములు విశ్వసనీయమైనను, శకుంతలాసౌందర్యమును గురించి కంచుకి ముచ్చటింపఁ బోవ, అనిర్వర్యం పరకళత్రం అన్న దుష్కర్మముండు, గర్భవతియగు శకుంతలను పరిగ్రహింప వెంటనే సాహసంపగలదా? ఒకవేళ సాహసించెనుచో లోకము మూయితరమా? హెగెల్ నుగలిగిన విషయార్థ యాలోచింప నవకాశము గలది. ఈతని కట్లుగాదు. అచటినుండి లేవమనుపే, పరిష్కారము గావలసినది. తాను చక్రవర్తిగాన నిరాటంకముగ నిరాకరింపవచ్చును. కాని శాపా యుగ్ధులగుమునులు మిన్నకుండురని యెట్లు విశ్వసించుట? అట్లని గ్రహించుటెట్లు? కనుక దుష్కర్మమున కొదవినవిషయార్థ యవస్థ సామాన్యమైనదనియే చెప్పవలసియుండు. ఆతడట్టిపట్టున పెక్కు విధముల విచించియు నేమి చేయుటకును దోచుక, దైవతము లంచు గురలను నమ్ముట భారతీయులకు సహజముగాన, వెంటనే గురువున కభిముఖులై, 'భవంతేమేవాత్ర గురుభాషణం పృచ్ఛామి'

మూఢస్యా హామేషావా వదేన్యిధ్యేతి సంశయే |
దారత్యాగి భవామ్యహో పరస్త్రీస్వర్గపాంసులః ||

"అయ్యో ఈ సంశయమును నివారింప మీరయ్యలను. నేనె మూఢుడనో? యీమెయే యన్యత్రము లాడుచున్నదో? నేను దారత్యాగి నయ్యెదనో? పరస్త్రీ స్వర్గపాంసులడ నయ్యెదనో నడుపుదు" అని నిశ్చయించె. అతని కుచ్చించిన విషయార్థ కంతటితో పరిసమాప్తి. ఇంతయే! జమగ్నిమునీంద్రుండు దన

భార్యయొడ దోషమున్నట్లు సంశయించి, పరశురామునిఁ బిలిచి 'నీతల్లిని చంపును'ని యాజ్ఞాపించె. వెంటనే యాతఁడు మారు మాటాడక పితృవాక్యపరిపాలనము గావించెను. పరశురాము నకు హెగెల్ నకువలె సందిగ్ధావస్థ కవకాశము లేకపోలేదు. కాని ఋషిసంతానముగ నీతఁడు 'పితృదేవభవ'అను శ్రుతిపదన మును నమ్మినవా డగుటచే నట్టి సంశయావస్థ లోనుగాకపోవుట యటుండ మీదుమిక్కిలి సుఖపరిణామము నొందఁ గలిగి నాడు. అట్టి విశ్వాసరహితుఁ డగు హెగెల్ 'సంశయాత్మా వినశ్యతి' అన్న వచనమునకు గుఱియైనాడు.

నే ముఖ్యముగఁ జెప్పవలసినదేమన? సంఘమర్యాదను బట్టిగుణము లుండును. అవ్వని ననుసరించి, కష్టమో సుఖమో జీవయాత్ర జరుగుచుండును.

మఱియు పాశ్చాత్య వాఙ్మయమున దుఃఖాంతనాటక ములే విశేషముగ నుండుటచే మన వాఙ్మయమునను నట్టి నాటక ములు విశేషముగ నుండవలయుననుటయు నయుక్తము.

కష్టములు గలుగుచుండుట మనుష్యప్రకృతికి సహజము. గ్రహచారము చాలనపుడె యెవ్వరికైనాని దుఃఖప్రాప్తి కలుగుచుండు. అట్టి సమయమున భారతీయు డైనచో ప్రవాహము వచ్చినపుడు ప్రృథివీకెట్టువలె తలవంచును. అనగా నీ కాలము వనకు మంచిది గాదని తలచి తూష్ణింభావము నొందును, లేదా తదుపశాంతికై నఁ గడంగును. కనుక నా ప్రాప్తమైన కష్టము సామాన్యముగ సుఖవర్ధనసాయిగనే పరిణమించుచుండును. క్వాచిల్కముగ దుఃఖాంతముగఁగూడ పరిణమింపవచ్చును గాక. ఇక పాశ్చాత్యు డన్న నో యట్టి తరుణమునను సహంభావము నహించి యాకష్టములతో బోరాడయత్నించును. ఆతనికి మంచికామైన కష్టమే రాకయుండునుగాదా. చెడుకాల మగుటచేతనే దుఃఖము సంభవించినది. అట్టి యొడ నహంభావముఁ జూప మొదలిడినచో సామాన్యముగ నయ్యది దుఃఖాంతముగనే పరిణమించునుగూడ. ఆంగ్లవాఙ్మయమున విశేషముగ దుఃఖాంతము లుండుట కిదియే హేతువుగా నుండవచ్చును.

మఱియు రూపకములయందు దమానముల కవకాశము లేదు. అయ్యవి కళాభాసములని పెక్కుండు నుడువుచున్నారు. పాశ్చాత్యనాటకములందు దైవికములు లేవని మననాటకము లందుండగూడవని తలంచుట యవిచారమాలకము. దైవికముల యందు వారికి విశ్వాసము లేకపోవుటచే వారి నాటకములయందు దలికళాభాసములు గావచ్చునుగాని వానియందు సంపూర్ణ విశ్వాసముగల భారతీయనాటకములయందు నవియుభోభాకరము లనియే చెప్పవచ్చును. కాని తగినచోట్ల నర్థవిగమము గల్గింపబడిన యమానుషములే రూపకములయందు భోభాకరము లనుట దలంప వలయును.

కనుక చెప్పదలచిన సారాంశ మేమన భారతీయ జీవితాదర్శమునకును పాశ్చాత్య జీవితాదర్శమునకును హస్తీమతకాంతర ముండుటచే తత్తజీవితాదర్శములగు నుండు నాటకములు, పరస్పరమాదర్శములు గాజాలవని.

ప్రకృతిములో మనవాఙ్మయమన పాశ్చాత్యనాటకము లకు ప్రతిబింబము లనందగిన నాటకములు గొన్ని వెలువడుచున్నయవి. వానిలో రామరాజునాటక మొకటి. ఇయ్యది యాంధ్రదేశమున పెక్కురంగములయందుఁ బ్రబుధింపబడుచున్నది గూడ. ఈనాటకమునుగుఱించి మరొకసందర్భమున గొంతవఱకు విమర్శించియున్నవాడ నట నిచట దిక్షాక్రముగ చెప్పదలచితి.

ఈనాటక శాయకుడగు పటాణి హిందూరాజునకు మహాన్యుదయ స్త్రీయందు రాక్షసవివాహమువలనఁ బుట్టినవాడు. ఇతనికి దల్లిగుణములును తండ్రిగుణములును నలవడియుండుటయేగాక, రాక్షసవివాహఫలితముగ విమర్శగుణములు గూడ గలవు. స్వమతాభిమానముతోఁ బాలు పరమతద్వేషమును నితనియందు గలదు. రామరాజు తనజనకుండని దెలియుటకుఁ బూర్వమే మహావేషముచే నాపాదీడ పుత్రవాత్సల్యముతో నాదరించి హింసించుప్రభువును రామరాజును జంపెదనని ప్రతిజ్ఞచేసి యున్నాడు. పదంపడి తల్లివలన రామరాజు తనజనకుండని తెలిసి యట్టివాని నెట్లుగుంపి కృత్యమునుడనయ్యెదనా? చంపకప్రతిజ్ఞాభంగ మెట్లొనరింతును. అని సంశయావస్థలో మునింగినాడు. కాని సంగరజాతినాయకు డగుటచేగాదోలు ఈశ్వర గలిగిన సందిగ్ధావస్థ యాపాదీవచ్చి, మోహపుమాపులఁ బ్రసరింపఁ జేసి నాయొడ నీకుండుప్రేమయింతటిదేనా? అనునప్పటికంతరించినది. వెంటనే శిష్టపాణియై యావేశముతో ఐదేబోయి తనప్రతిజ్ఞను నెరవేర్చెను. బుద్ధిపూర్వకముగ నాయకార్యమును జేసినవాడగు

మార్కలుగారు ప్రధానామాత్య పదవిని, ఆర్థిక మంత్రి పదవి స్వీకరించిరి. కవుంటుండే సెల్వెసుగారు దేశీయ మంత్రి గా నియమిండురు.

రైల్వే చిక్కులు

అన్ని రైళ్లు ఆగిపోవచ్చును

ఇతర యూనియనులుగూడ జేరుచున్నవి.

లండన్ జూన్ 7.—నేడు రైల్వే సమ్మె చాల ఇది

లండన్ జూన్ 7.—నేడు రైల్వే సమ్మె చాల ఇది

ఇంటిలిజెన్స్ మాచారము

గౌరవ 66 అంశము గ్రంథము (భూగర్భములో నడు

ఇంటిలిజెన్స్ వైఖరి

తమ సుకూడాదులను సమ్మె గట్టుకుండు ఇంటిలిజెన్స్

వివిధమైన కఠిన చర్యను దీనిని నుటకు ముందు వ్యవస్థా

గొప్ప తప్పు

లండన్ జూన్ 9.—రైల్వే సమ్మె పరిస్థితులు కొంచె

కామస్వభావ 16 తేదిని ఆపుచేయుటను.

విల్లింగ్డన్ ప్రభుత్వము

భారతాశయములపట్ల ఎక్కువసానుభూతి

లండన్ జూన్ 8.—విల్లింగ్డన్ ప్రభుత్వము సగరస్వా

క్రేటు ట్రిబున ప్రజలకు భారతీయులను గూర్చి అంత

గొప్ప ఆపాహములు 2 యలు చేసినవి. గొప్ప తప్పులు

ఇవట మనము భారతీయుల స్వాధీనమున కోర్కెలను

ప్రెంచి వై ముగిసేటట్లు ఒకాకాలో ప్రవేశించెను.

నుఖభోగి మాత్రులు

20 మూలలుగల డబ్బీ 1-కి వెల రు 10-0

కొడుకు సహమేహముకు ఈమాత్రులు బాగుగా పనిజే

అమ్మలాంజనము డిపో బొంబాయి, మద్రాసు.

లికమిషను నివేదికము

సర్ శివస్వామి అయ్యరు తీర్మానము

భారత శాసనసభయందు చర్చ

సెప్టెంబరు సమావేశమువరకు నావివేయుట

సిమ్లా, జూన్ 9.—భారత శాసనసభయందు వెంటిలపతి రాజగారి ఉపపాదనముపై నిలికమిషను

సర్. శివస్వామి అయ్యరుగారి తీర్మానము

సిమ్లా, జూన్ 9.—నేడు భారత శాసనసభ కే. సి. ని

“ఈ భారత శాసనసభయొక్క ఆభిప్రాయము నీవిధముగ

తీర్మానము నుపపాదించును సర్ శివస్వామి అయ్యరుగారి

అందుకు సర్ శివస్వామిగారు అందరి సూచనల గొన్ని

డియను, యూరోపియను ఆఫీసరులకు భేదము బాగుగ కల్పిం

సర్ ఆలెగ్జాండరు మద్దిమను

చర్చను తగ్గించు నుద్దేశముతో ప్రభుత్వమువారి యభి

టచే నంతటితో తృప్తి నొందియుండిన, గొంతవంక య్యదిశూర
లక్షణముగ నైన పరిగణించుటకు వీలుండెడిది. అట్లుగాక మరల
పశ్చాత్తాపతత్వమై తృప్తికల్పము నొందును. గనుక నీనాయ
కుడ సభ్యులలోఁ 2 రిగణింపఁ దగినవాఁడుగ విదితమయ్యెను. ఈ
ప్రదర్శనమువలన నెట్టిసామాజికశత్రుగూడ దుర్లభమనితోచెడి.
పాశ్చాత్య నుకరణము మనసాటకముల కొంతటి యాభాసజన
కమో దీనినిట్టి కొంతవఱ కవగత మయ్యెడి. రూపక నాయకుఁ
డెట్టివాఁడుగ నైన నుండవచ్చునను పక్షమునకుఁజేరిన దీనాటక
మని తోచెడి. కావ్యనాయకుడు సామాన్యుఁడుగనే యుండుట
కోభా 'రమను సిద్ధాంతము పాశ్చాత్య వాఙ్మయమునందైన నిటీ
వల నట్లువిశిత మయ్యెడి. యూరపునందుఁ గొంతకాలమునకుఁ
బూర్యము, సామాన్యజనులఁ దక్కినవారు మనుష్యగణములో
గూడ జేర్చక బాధించుచుండుటచే, నద్దానిసహింపఁ జాలక
గొంతకాలమునకు నీసామాన్యజను లైకమత్యముతో వారి నెదు
ర్కొన మొదలిడఁగ్రహముగ వారిప్రభ తగ్గుచుండుటయు వీరి
ప్రభ హెచ్చుటయు సంభవించినది కాలక్రమముగ ప్రభుత్వము
లే ప్రజాయత్తములైనవి. అదిమొదలు సామాన్యజనునికి గౌరవ
మును వచ్చినది. ఇయ్యదియే గొంతకాలమునకు పాశ్చాత్యసాహి
త్యమునకును సంక్రమించిన దననచ్చును. ఇట్టిపరిస్థితులు పేర్కొని
యింకకాలమున లేనందుననే యామహాకవిప్రసిద్ధనాటకము
లు తమనాయకవంతులుగనే యగ్రపడుచున్నయవి. ఇట్టివల
గొంతకాలముగ పాశ్చాత్యపండిత వర్ణులును నీసిద్ధాంతమును
బూర్యపక్షముచేసి, కావ్యనాయకుఁ డుత్తమప్రకృతిగలవాడు
గనే యుండవలయుననియు, అట్లేనే కావ్యప్రయోజనమును
సిద్ధించుననియు నభిప్రాయ మున్నంతలో మారుననుటకు వలస
పడుటలేదు. కావ్యమునందు నీతిబోధ కవకాశములేదు గాన,
నాయకుఁడు నున్నతిపరఁడుగ నైన నుండవచ్చు ననువాదమును
పైసిద్ధాంతమునంతమునందే యంతరూఢమైయున్నది. గనుక
మన మిందర్శనమునఁ గావ్యనాయకుని గూర్చి కొంతవరకు
విచారింపఁవలయున్నది. ఈ నాయక నిర్ణయమందే, నీతిబోధ
యొక్క యావశ్యకానావశ్యకములును నేర్పడును. మఱియు
గొంతలు, సంస్కృతనాటకలక్షణము ననుసరించినచో నాటక
నాయకు డుత్తమప్రకృతిగలవాడుగనే యుండవలయు. అంగ
నాటకము లనుసరించినచో, నాబాధ తప్పిపోవును. ఎంతటియ
సభ్యునినైన రూపకనాయకునికి నొనర్చునగును అని చెప్పవచ్చు
న్నది గనుక మనము చేయదలచినదృ చాలముఖ్యమైనదనియే
తోచెడి.

మంగళగిరి శ్రీకృష్ణానామము

కేవలదేవబ్రహ్మచారిగారి సంచారము
హరిద్వారము గురుకులశ్రమమునుండి వచ్చిన కేశవ
దేవ బ్రహ్మచారిగారి పుణ్యరాష్ట్రమున సంచారము చేయు
చున్నారు.
"నేడు 10 వ తేదీని నేను మంగళగిరిలోని శ్రీ కృష్ణ
శ్రమమును జూచితిని. క్రియంత నల్లపాటి హనుమంతరావుగా
రత్యధికమగు కృష్ణపరిపే దీని నేర్పాటుచేసిరి. తెనాలి తాలూకా
పెడపాలెం గ్రామమును సమీపమున కృష్ణ పెద్దకాలువగట్టు
నకు మడిగట్టున నీ ఆశ్రమ మేర్పరుపుడెను. ప్రాచీనకాలమున
దేశమునం దెల్లయెడలను గురుకులము లర్యధికముగ నుండెను.
అన్ని వర్ణములజాతుల వ్రతములవారు నగు బాలురందరు నా
గురుకులములలో విద్యాభ్యాస మొనరించుట, అపుడు రాజాజ్ఞ
గా నుండెను. ఈ ఆశ్రమము వానిని స్మరణకు తెచ్చినది. నిన్ను
జాతుల నుద్ధరించుటకే యీ సాశ్రమపాఠశాల ఏర్పరుపబడెను.
పంచమబాలుర కందరికి నిచట నుచితముగా భోజనము పెట్టి
విద్య నేర్పుచున్నారు. తెలుగు, ఉంగ్లీషు, చరిత్ర, భౌగోళము,
గణితము మున్నగువానిని నేర్పుచున్నారు. రాట్టములమీద
నూలు నడకుటగూడ యీ మధ్యనే ప్రారంభమైనది. మగ్గ
ములనుగూడ త్వరలో పెట్టింపవలెనని ఆలోచించుచున్నార.
ప్రస్తుతము 23 మంది విద్యార్థులుమాత్రమే యీ ఆశ్రమమున
నివసించుచున్నారు. మరి ఏడుగురు కేశవైల్లుట చేగడరని
కార్యదర్శి తెజపెను ధనము లభించినచో వందలకొలది విద్యా
ర్థులను వా కరిగిప్రముగా చేర్చి నగలుగుదురు గాన కాం
గ్రెసువారును నితరులు నిచటికి వచ్చి నిరుపమానముగ నీ పాఠ
శాలను స్వయముగా చూడగోరెను. ఈ దార భావులను ఆంధ్రు
లందఱును ముఖ్యముగా గుంటూరుమండలమువారును ధనసహ
యముచేసి తోడ్పడగోరెను" అని నేడు మంగళగిరినుండి కేశవ
బ్రహ్మచారిగారు తలెవార్త నంపిరి.

అసహయోద్యమము కేవలము
మానసికస్థితికాదు

ఫలితమును బట్టి విధానమును పరీక్షింపవలెను

గాంధీ మహాత్ముడు విమర్శకులకొసంగిన ప్రత్యుత్తరము

మహాత్ముడు అహమదాబాదుకు వచ్చిన పృథ్వి
సుండియు వారికి తీరికయే లేదు. ప్రతిదినమును
ఉదయమున కొంతసేపు మానవ్రతమును బూనుదురు.
బుధ సోమ వాసరములందు 24 గంటలును మానమే. సాయం
కాలము 4-6 గంటల మధ్య నితరలు మహాత్ముని చూచి మాట
లాడ వీలగును. తక్కినవేళలలో వీలుండదు. ఆపుడు చాలమంది
వచ్చి దర్శనము చేయుదురు. కొందరు ప్రశ్నలడుగుదురు.
ఈవల రి వ తేదీని నేను (హిందూపత్రికా విలేఖరి)
చెల్లిమహాత్ముని సందర్శించి సంభాషించితిని. మహాత్మునికి ఆరో
గ్యమును బాగుగా గలుగుచున్నది. మా కిటుల సంభాషణ
జరిగినది.
ప్ర-అర్జునులు శాంతియుతములు అనుపదములకు సత్య
ములు దొర్లన్యవిరహితములు అనియే అర్థ మని ఢిల్లీలో భారత
కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినపుడు మీరు చెప్పినట్లుల రూఢిగా
మీరు చెబువ లేదుగదా?
ఉ. దాని కింకొక అర్థమేలేదు. గానను దానినందరును
రరిగా గ్రహించిరిని నేను తెలుచినందునను కలకత్తాకాంగ్రెసు
సభలో నేను స్పష్టముగా తెలిపియుండక పోవచ్చును.
ప్ర. మీయభిప్రాయమునే అందరునుగూడ నవలంబించ
వలెనని మీరుపుడెల నిర్బంధింపవలెను.
ఉ. నేనటుల నిర్బంధించుటలేదు. నిర్బంధము వాదార్థ్య
మునకు విరుద్ధముగాని నాభిప్రాయమును కొందరు సరిగా
గ్రహింపనందున నేను దానిని స్పష్టముగా తెలుపవలెనని అవస
రము కలిగినది.
ప్ర.- ఫలితముల కధికప్రాధాన్య మియ్యకుండ మాన
సికస్థితికే అధికప్రాధాన్య మియ్యవలెనని యిటీవల మీరు
సూచించితిరిగాని కలకత్తాలో అసహయోద్యమమును ప్రారం
భించినపు డటుల తెలుపలేదు. కొన్ని కార్యములను నెరవే
ర్చుటకే ఉద్యమమును ప్రారంభించుచున్నామని అపుడుతెలిపి
యుంటి రిది అసంజ్ఞప్తముకాదా?
ఉ.- వివిధసమస్యలనుగూర్చి ఆలోచించువిషయ
ముననే నేను మానసికస్థితికి ప్రాధాన్యము నిచ్చెదను గాని
తక్కిన విషయములందు మానసికస్థితికి నే నధికమగు ప్రాధా
న్యము నియ్యను.
ప్ర.- కాంగ్రెసు సభవారు విధానములను నిర్ణయిం
చెదరు. కార్యనిర్వాహకులను నిర్ణయించెదరు. ఆ అధికార
మునుబట్టి కాంగ్రెసువారు స్వరాజ్యపక్షమువారినే కార్య
నిర్వాహకులనుగా నెన్నుకొనినపుడును కాంగ్రెసు నిర్ణయమే
ప్రభువుగల్గి మైనపుడునుగూడ మీ రందుల కడ్డుచెప్పెదరా?
ఉ.- నా అభిప్రాయ మదిగాదు. కాంగ్రెసు వోట
రులు తమ యిష్టమువచ్చినవారి నెన్నుకొనవచ్చును గాని నా
అభిప్రాయమును తెలుపుటకు నాకుగూడ నధికారముకలదు
గాన తక్కిన వోటరులు మంచిదారిని నడచుటకు వీలగునట్లు
నేనుగూడ నొక వోటరునకుటచే నా అభిప్రాయములను చెల్ల
దించితిని. అది నా ముఖ్యవిధి. కాంగ్రెసువా రసహయోద్య
మము నవలంబించిరిగాన దానికి విరుద్ధము గాకుండ నుండుటకు
ఆ విధానమును సాగించుటకు పూనుకొనినవారినే కార్యనిర్వా
హకులుగా ఎన్నుకొన దగునని నేను సూచించితిని. అటులే
కార్యనిర్వాహకులుగా నున్న వారు అసహాయవిధానమును
పూర్తిగా నెరవేర్చవలెను లేదా రాజీనామాల నియ్యవలె నని
నేను సూచించితిని.
ప్ర.- స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానము అసహ
యోద్యమమునకు కేవలమువిరుద్ధమే యైనచో స్వరాజ్యపక్షము
వారి విధానమువలన అనుమాలము కలిగినమాత్రము మీ రెటుల
నామోదించెదరు.
ఉ.- వారి విధానమువలన అనుమాలము కలిగినచో
నా అభిప్రాయముల నన్నిటిని విరమించుకొని తొలుదొంత
నేనే వారి నభినందించెదను.

ప్ర.-హిందువులే మహమ్మదీయులకంటె అధికముగా
త్యాగము చూపించవలెనని మీరు నిర్ణయించుట న్యాయము
కాదని హిందువులలో పలువురు తలచుచున్నారు.
ఉ.- నేనధికమగు త్యాగము నటుల కోరలేను. హిం
దువులటల పూర్తిగా త్యాగ మొనరింపన గో తత్క్షణమే స్వరా
జ్యము లభించుటయేగాక ఎల్లప్పుడును హిందువులే పైకేయి
గానుండి మహమ్మదీయులను కూడ గొలిపొగలుగుదురు.
ప్ర.- మీరు దయానందసరస్వతీ, శ్రద్ధానంద స్వామి,
గార్లను ప్రకేసింపకుండ మానానా అబ్దుల్ బాచి మాలానా
మహమ్మదాల్ గార్లను మాత్రమే ప్రకేసింపుట అన్యాయముని
ఆర్యసమాజమువారు తలచుచున్నారు.
ఉ.- నేనెవ్వరిని కొనియాడలేదు. రెండుపక్షముల
వారిలో గల లోపములను చూపితిని. బాచీ, మహమ్మదాల్ గార్లు
చేసినలోపములను గూడ నేను వివరింపక పోలేదు. నానమ్మక
మును నేను స్పష్టముగా చెబువకున్నచో నే నాత్మగౌరవకుండ
నగుదును. వారితకంటె నధికముగ మేలుచేయవలెనను నభిప్రా
యముతోనే నేనటుల వాసితిని. అందులకువారి కాగ్రహము గోరి
నచో నది కాలస్థితి అనునతగినదే ఇపుడెన్నోను గూడ విమ
ర్శను కొందమైన సహింపజాలని స్థితి ఏర్పడినది. వారిని నేను
దురుద్దేశముతో విమర్శింపలేదు. ఆటలయినను వారాగ్రహ
మును చెందినచో నేను మిన్నకుండి కొద్దికాలములో వారు
శాంతులుకా లరు. వారు నన్నుగూర్చి వ్రాయుచున్న వ్రాత
లకు నేనుగూడ వారివలె వ్రాగ్రహము చెందుకట్టి దురవస్థకులుగ
దని నాకు నమ్మకమున్నది.
ప్ర.- అద్దడు విధానమువలన ప్రసంగింపబడిన లాభము
మాత్రమే కలుగునా లేక జాతీయతకు నలయుచున్న ప్రజల
చిత్తములందు కూడ గలుగునా? సమాధానము మాత్రమే కలుగు
నెడల సంయోగకార్యవిధానము మాత్రమే సవరణకాదా? ఏర్ప
ములలో గూడ చూపు కలుగుననియే ప్రస్తుతము జూచుచున్న
ఖడ్గప్రచార మందులకు వారెయ్యునా?
ఉ.- ఖడ్గము విధానమువలన సమాధానము కలుగననుట
నిస్సంశయము. పామరజనులకు ధనవిషయకము లోపము
తోలగువరకును సంయోగకార్యక్రమ మేదియును సాగదు ఖడ్గ
రు విధానము విజయము కావలెననిన ఆంగ్లేయులుగూడ జాతీయ
వాదులు కావలెను. లేదా నిష్పాక్షికమునకు నెట్లులుగా నైన
నుండవలెను. ఈదేశమునుండి ధనమును పోరించుకొనిపోవుట
కీదేశమును స్వాధీనమున నుంచునుట మాత్రము వారికిక
సాగద.
ప్ర.- ఖడ్గభారత కాంగ్రెసునం గుం గి లో మీ
కూడన లామోదించుచునా?
మ.- నేను దీనికి జవాబు చెప్పవలయుకొనలేదు. మీరు
నిర్బంధించుచున్నారగాన చెప్పుచున్నానుగాని వార నామోదించె
దరని నేను రూఢిగాచెప్పుజాలను. వారు నానూచనలను పూ
ర్తిగా నిరాకరించెదరు నాకేమియును కొరతగలదు.
కొంచెమైన నిర్ధారణలేకుండ నుండుచో యీస్థితిచ లున్ననా
ముగానున్నది. దీనివలన పనియేమయును జరుగదులేదు. అల్ప
సంఖ్యాకు లేమియుచున్నారని ప్రశ్నింపకుండ నిస్సంశయము
తో నధికసంఖ్యాకులు దీక్షగా పనిచేయువలెననియే నేను కోరె
దను.
ప్ర.- సహనసర్వ వారే నునియు నె డిట్లుచెప్పి
నచో నెటుల?
ఉ.- అట్టిస్థితికలిగినచో దానిని తొలగించు కు నైన
యొకదారిచూపకపోదు" అని మహాత్ముడు నుడిచిచె పించునా
పత్రికావిలేఖరి అహమదాబాదునుండి 9 వ తేదీని లేఖ
వ్రాసెను. (హిందూ)

ఈవిల్లు సందర్భమున చరస్సుసభయొక్క గాంభీర్యతకు
 కొరవగుటకుండ సాగించినందులకు ఇన్సుగారునభ్యుత్సాహప్రకం
 సించిరి. ఫిస్కలుకు విషమవారు, వివక్షణతో గూడినరక్షణవిధా
 నమున శిఫార్సుజేసిరి. ప్రభుత్వమువారా ప్రకారమే అంగీకరి
 చిరి. ఈపద్ధతిలో ప్రజలయొక్కయు పారిశ్రామికులయొక్క
 యు ప్రయోజనములను ప్రభుత్వమువారు సమైక్యమున

దీనిపై పరిశీలించి రక్షణపథాన్ని సాగించుట వారియొక్క బాధ్యతగా ఉంది. గొప్ప జాతీయ పరిశ్రమను కాపాడు సాధ్యమైన ప్రభుత్వమువారు ప్రేరేపితులైరి. ఈతరుణము నుపయోగించు ని మూలధనమును సేవలో చేపట్టవలసి నమ్ముచున్నాము. భారతవిద్యాధికులు చాలా కాలమునుండి రక్షణ పథాన్ని గోరుచున్నారు. సంగ్రామ సమయమున తాతాకంపెనీవారు 25000 టన్నుల ఉక్కును ప్రభుత్వము వారికి సరఫరా చేసి తోడ్పడిన విషయమును గమనించితిమి విచక్షణతో గూడిన రక్షణపథాన్ని బాంబాయి వాణిజ్యసంఘమువారుగూడ అంగీకరించిరి. విదేశీయ మూలధన నిర్ణయ సంఘమునందు, పైటు కార్నిలు వారికి ప్రాతినిధ్య మొనగబడును. 'టూల్స్ బోర్డు' నిర్మాణమును గురించి బెల్జియన్ తరఫున అభిప్రాయముతో నేతీభవింపజాలనని నడుపుచు బోర్డువారి నర్సిన పనిని ప్రారంభించిరి. ఒక తాతాకంపెనీ వారికి రక్షణ మొనగట కీల్లు ఉద్దేశింపబడినను నభిప్రాయమును పేరు నిరసించిరి. రక్షణ సంఘమును, కొలదిగ ధనసహాయము నొసగుట ప్రభుత్వమువారియభిప్రాయమని. నుడువుచు, సర్వ జనోపయోగకరముగ నీ కిల్లు నంగీకరింపవలసినదని సభ్యులను గోరెను.

వ్యవసాయ, నాకాపరిశ్రమలు

వ్యవసాయ, నాకా పరిశ్రమలకు భంగముకాని విధమున రక్షణము నొనగవలసినదని సర్. డి. పి. సర్వాధికారిగారు సవరణ నుపపాదించిరి. చాల భాగము ప్రజల రెండు వృత్తుల పైనను ఆధారపడియుండుటచే నాసవరణ ముఖ్యమని ప్రతిపాదకుడు నుడిచెను. సర్ చారల్స్ గారు సవరణ నెదిర్చిరి. తరువాత సవరణ యుపసంహరించుకొనబడినది.

మరియొక సవరణ

ఉక్కు పరిశ్రమను, ఇతర పరిశ్రమలకు నొసగు రక్షణను కాలపరిమితిని, హెచ్చించుచుండవలెననియు, ఎక్కువ హెచ్చించునదియు అప్పడవచ్చును నిర్ణయింపబడుచుండుననియు నుడిచెను. రక్షణపన్నులను వచ్చుమొత్తముకంటే పరిశ్రమల కొసగు ధనసహాయముయొక్క మొత్త మధికముగ నుండరాదని సర్వాధికారిగారు రుపపాదించిరి. సర్ మాణిక్య గారు సవరణ నెదిర్చిరి. వోటునకు బెట్టగా నిరాకరింపబడినది.

పన్నుల విధించుటకు కేంద్రశాసనసభల అనుమతి

తరువాత సర్వాధికారిగారు, రీజిస్ట్రార్ చివర కేర్చుట కొక సవరణ నుపపాదించెను. ప్రభుత్వమువారు విధించుపన్నులకు కుంభాకృత కేంద్రశాసనసభల అనుమతి యొనగవలెనని ఈసవరణ గొర్రుచుండెను.

ఈసవరణచేత చాల ఇబ్బందులు గలుగను. యు, అందు గలక్లాను మార్పవలసియు సర్ మాణిక్య దాదాభాయిగారు నుడిచిరి. ఈ సవరణ నంగీకరించుచో రీజిస్ట్రార్ యుపయోగము భగ్నమగునని సర్ చారల్స్ ఇన్సుగారు నుడిచిరి.

బర్మాను మినహాయించుట

బర్మానుండి వచ్చిన డానుగారు, ఈకిల్లునుండి బర్మాను మినహాయించవలసినదిగా నుపపాదించిరి. బర్మాలో ప్రజలును, ప్రభుత్వమును గూడ ఈకిల్లును బర్మాకు వర్తింపజేయుటకు ప్రతికూలముగనున్నారనియు, ఉక్కు తయారుజేయుటకు వారికి ఇనుపగనులు లేవనియు నుడిచెను. బర్మా చాల దుశ్కరమనియు నుడిచి. అందుచేతనే బర్మా రాష్ట్రీయదాయము ఇతరప్రాంతములకు ప్రసహించిపోవుచున్నది. అచ్చట రాకపోకలకు వసతుల నభివృద్ధి యొనర్పవలెను. ఈకిల్లు అంగీకరింపబడుకొడల ఉక్కు చాలప్రియముగనుగాన వారు భరింపజాలరు ఎరెక్ట్రికల్ వ్యాపారములోనిది యెక్కువనియెంచును. అందుచే వారియభివృద్ధి కిది భంగకరము. బర్మా యీ కిల్లునుండి మినహాయించవలసినని కోరుట న్యాయముగ నున్నది.

వేదమూర్తిగారు

బర్మానుండి ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధియగు వేదమూర్తిగారు రీజివరణను తీవ్రముగ నెదిర్చి తన నియోజకవర్గమువారి సవరణ సదుద్దేశ్యమైనదిగా గోరుచు తలచివార నంగీకరింపవలసి యుదాహరించెను. ఈకిల్లును బర్మాకు వర్తింపజేయుటవలన గలుగజూపులు నష్టముకంటే చాల నష్టకరము. బర్మాలోనున్న భారతీయులు ఈకిల్లులేన ముందుముందు బర్మాకు చాల లాభము గలుగునని నమ్ముచున్నారు.

సర్. చా. ఇన్సు

ఇన్సుగారు సవరణసదుద్దేశ్యము ఈకిల్లు ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు విధించు పన్నుచేత ప్రజల క్రొత్తవర్గాలను గలుగదనియు ఈ కిల్లులను బర్మాపైబడు భార మభివృద్ధిమనయు నుడిచెను.

కిల్లు అంగీకరింపబడినది.

కిల్లు తుడుకు, ఎట్టిసవరణయూలేకయే, భారతకాశకసభ వారిచే నాపాదించబడిన రూపము ననే ఆంగీకరింప

బడినది. చాలకీల్లుతరముగ నీకార్య వింతజయప్రదముగ ముగిసి నందుకు చాలమంది సభ్యులు సర్. చారల్స్ ఇన్సుగారిని అభినందించిరి. సభ్యులయొక్క తీవ్రవిమర్శనల నోర్చుకొనుటయందు ఇన్సుగారు చూపిన ధైర్యసాహసములకు సర్. మాణిక్య దాదాభాయిగారు చాలాప్రశంసించిరి. తాతాకంపెనీవారు, మితవ్యయముతో పరిశ్రమను నడిపి, వేర్వేరుప్రాంతములవారు చెలిపిన అనుమానములను నిరాధారములని రుజువుచేయవలెనని హెచ్చరించెను పన్నుచెల్లింపు ప్రజలకష్టనిష్టములను ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తతో గమనించుచుండురను విశ్వాసమును వెల్లించెను.

శ్రీ కమిషను నివేదిక

సెప్టెంబరువరకు నాపి యుంచుట

కేంద్రశాసన సభలవారు సెప్టెంబరునెలలో సమావేశమై సామాజికముగ చర్చించువరకు, శ్రీ కమిషను నివేదికను విచారించుటకు సర్వాధికారిగారు నోటీసు నొసరినది. సర్వాధికారిగారు నోటీసు నొసరిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించెదనని క్రొత్తగారు ప్రకటించిరి. కమిషనువారి మూలములలో వేనిని ప్రభుత్వమువారు ముందుగానములలో పెట్టరనియు, కాని ఎప్పుడు ఆములలో పెట్ట నిశ్చయించిననునవి 1924 సం. ఏప్రిల్ నెల నుండి ఆచరణలోనికివచ్చుననియు నుడిచెను. ఈ మరతుపై ప్రభుత్వము వారీతీర్మానము నంగీకరించెదరు.

డి. పి. సర్వాధికారిగారు సవరణతో సంబంధము లేని తీర్మానమును పసంహరించుకొనిరి. అంతటితో సభముగిసెను. తిరిగి ఎప్పుడు సమావేశమగునది తర్వాత ప్రకటింపబడును. (ఆ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువాన్కూరు శాసనసభ, జూన్ 9:— మూడవసభ్యుల మూలముగా తిరువాన్కూరు శాసనసభ సమావేశమయ్యెను. పెంటనే కేటలము స్థానికవిషయములను గురించి ప్రశ్నోత్తరములు నామరునింపనచట్టును గురించి సవరణలు ప్రారంభమయ్యెను. వ్యభిచారము విషయమునను, మతము మార్పు కొనువిషయమునను క్రొత్తసవరణలు కొన్ని తీసికొని చాచబడినది. ఈవర్షంకోసము జరగను. (ఆ. ప్రె.)

చెవుడుకు ఆమోఘమైనమందు

శ్రీ వంశస్థిములకు పూర్వము నా కుమారునకు టైఫాయిడు జ్వరమువచ్చెను. అప్పటినుండియు ఆతనికి చెవుడు సంభవించెను. తిరునల్వేలి జిల్లా, కృష్ణాపురం కాపురస్తులను, ప్రస్తుతము, చెన్నపురి. జార్జిటవును, ఆర్మీనియన్ వీధి, 72 గృహమున, కాపురమున్న పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యంగార్లవారు అనేకవిధములైనవ్యాధులను కుడుర్చుచుండిరిని విని నేను నా కుమారునకు ఆయనవద్దకును నిప్పించితిని. ఇప్పుడు నా కుమారునకు చెవుడుపోయి యెప్పటివలెనే వివబడుచున్నది. స్వామిగారు, చెవుడు, గ్రుడ్డి, బోధకాళ్లు మున్నగు వ్యాధులను బాగుచేయుచుండగ నేను చూచితిని.

నేను, ఈ విధమైనవ్యాధులచే బాధపడుచుండు వారి యుపయోగముకొరకు దీనిని ప్రకటించుటచేతిని.

జి. వి. నన్నయ్య,

బి. వి. యల్. టి. చాడమాడ్డుగ.

హౌస్ నెంబర్లు రామపేట 16-11-21

(ప్రకటన నెం-98)

అంగీకారము చేయుటకు నేత్రములను పరీక్షించి తగిన సమాచారములను గాగరంటిగా ఇవ్వగల సమర్థులను మోగ్యతా పత్రికలపొందిన మేము గుంటూరుజిల్లానుండు బ్రాంచి ఆఫీసుయేర్పాటు చేసెందులకు సంకల్పించుచు, అట్టి అవకాశమును గలుగజేసెందులకు ఆంధ్ర కర్నాటక సాదరముల అనేక విందనము లర్పించుచున్నాము.

జె. నరసింహారావు, మేనేజరు.

బ్రాంచి } మెస్సర్స్:-వి. యస్, కాత్రి, అడ్డ గన్న, గుంటూరు } పైన్ టిక్ అప్రెషియన్స్. తేనాలి.

తిరుచనాపల్లి

అమరావతి వంతెన

కారూరువద్ద క్రొత్తగా నిర్మింపబడిన అమరావతి వంతెనను జూన్ 20 వ తేదీ పగలు 12 గంటలకు గోస్వేన్ ప్రభువు తెరచెను. ఈ వంతెన కొరకు తిరుచనాపల్లి జిల్లా బోర్డుకు 4 1/2 లక్షలు ఖర్చయ్యెను. గవర్నరు సరాసరి ఖాతా రులో వచ్చును.

దక్షిణయిండియా లిబరలు ఫిడల్టీషను

ఈఫీడల్టీషనుయొక్క తిరుచనాపల్లి కాఖారు నిన్ను నొకసభచేసి రెండు తీర్మానముల నామోదించిరి. ఒకటి, లీకమను శిఫారసుల కసమ్మతిని డెలుపుచు వాటిని అమలులో పెట్టగూడదని ప్రార్థించుట; రెండవది, మైసూరు కన్నబాడి యెడంబడికవరకును విచారించుటకు కార్నిలు సభ్యులకు ఒక్కయవకాశ మిచ్చుని మద్రాసు ప్రభుత్వమును వేడుకొనుట (ఆ. ప్రె.)

సోసిండియన్ ట్రేస్ నమ్మె

కోయంబత్తూరులో బహిరంగసభ

నాగపట్నమువారిసానుభూతి

కోయంబత్తూరు, జూన్ 9:— పోదనూరు కైల్వేషని వారిద్ర సమ్మె సంబంధమున యీసాయంకాలము సి. వి. మ వెంకటరమణ అయ్యంగారు యం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షత క్రింద నొక బహిరంగసభ జరిగెను. సమ్మెదారులే కాక చాలమంది స్నేహు వారుకూడ వచ్చిరి. అధ్యక్షుడు ప్రజలతరపున సమ్మెదారులయెడ సానుభూతి జూపుచు కార్మికులందరినీ పనిలో చేర్చుకొనవలెనను మరతులకు యిరువక్షముల వారను అంగీకరింపవలె ననియును, పర్వీసులలో మధ్య ఆడ్డంకి వచ్చి నట్లు యెంచకూడవనియును చెప్పిరి. సభ పూర్తికాకమును నే నాగపట్నం కార్మికసంఘము వారినండి, పోదనూరుసమ్మె దారుల యెడల గల సానుభూతికై తాము 100 రూపాయల కిచ్చుచున్నామని తెలిపినాడు. (ఆ. ప్రె.)

కోయంబత్తూరు, జూన్ 9:— నాగపట్నం వారు సమ్మెదారులను 9/6/24/- వద్దనుండి సోసిండియన్ ట్రేస్ నమ్మె వద్దకు మళ్లించెను. నెం 11 మెయిలు నిష్పలమున కి సరాసరి పోవుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మంగలివారి సమ్మె

బొంబాయి, జూన్ 9:— బొంబాయి కార్మికోద్యమము వారు మంగలివారిసమ్మెలో కొన్ని క్షేత్రోద్యమములను నిర్వహించుచు చేయుట వలన చాలమంది మంగలివారు సమ్మెకట్టినారు. ఈ సమ్మె దేండ్లలో ను ప్రజాసానుభూతిని పోషింపు ప్రభువున మ్యునిసిపల్. (ఆ. ప్రె.)

మైసూరు లేఖ

స్కూలు ఫైనలు విద్యావిధానము మార్పు

స్కూలు ఫైనలు విద్యావిధానమును తరికించి వలయు మార్పులను నూచించుటకై మైసూరు ప్రభుత్వము వారు 1922 సం. 22 సభ్యులతో నొక విచారణసంఘము నేర్పరచిరి. ఈసంఘమువారి శిఫార్సులను విశ్వవిద్యాలయము పెన్సన్ గ్రాంటు పడిరి. వారు గత జనవరిమాసముందు ప్రత్యేకపు గావించి తమన జూచిన తీర్మానములు గావించిరి.

విచారణసంఘమువారి శిఫార్సులు 19 యున్నవి. వారి భావము ఈదిగువవారికి సంబంధించి యున్నవి:—

చదువులనైన విషయములు, పాఠ్యక్రామికవిద్యలను నిర్వహించు జేతంబు, దేహపరిశ్రమ, నేర్పువిధానము కాలపరిమితి, గమను పరిమితి, ఒక తరగతినుండి తేలికతరగతికి మార్పులు మున్నగునవి. ముఖ్యముగా హైస్కూలు విద్యయుండు ప్రత్యేకించి ఒక్క విషయమునే చదువు పద్ధతి తీవ్రమైనవలెననియు, పరిశ్రామికవిద్య నేర్పవలె ననియు వారి శిఫార్సులు డెలుపుచున్నవి.

మీర్జా ఇన్స్టిట్యూషన్ మహారాజాగారి అంతరంగ, కార్యకర్షయగు మీర్జా ఇన్స్టిట్యూగారికి సి. వి. ఇలియట్ మొనగబడినది. (స్వకీయనిలేఖ)

ధ ప తిక

1922-23 సం. జూన్ నెల 10 వ తేది

మంగళవారము

అసహాయోద్యమము:

భావిపరిణామము

అసహాయోద్యమము ముందెటుల కొనసాగునని, సాగిరికొంచు మెదురుజూచుచున్నది. అసహాయోద్యమమునకు డిగ్రీ గాఢమహత్ముడు మరల కార్యకర్తలమున బ్రవేశించుటచే, నూతనాశలంకురించినది. మహత్ముని దివ్యవాణి నలుదిశలమారు మ్రోగుచున్నది. అసహాయోద్యమ మేరితవ నడువవలెనని, అసూత్రములగు మహత్ముడు ముందే సెట్టించుకొంటున్నది. వాగ్దేవతలగుచు, అసహాయోద్యమమునకు జీవశక్తి దప్పిపోవును. ఇప్పుడొక్క శక్తి యదయించుచున్నది. మహత్ముడు నిశ్చలించి, విధమున అసహాయోద్యమమున నడుచువలెనని, తేక మామూలు రక్షణకాండోళన పద్ధతులలోనికి దానిని దింపవలెనని అహింసను నిష్కర్షగా కొనసాగించవలెనని లేదా? ఆదర్శముతో బాటు సాధనములుగూడ పవిత్రములుగ నుండవలెనని గాదా? బహిష్కారధర్మమును కొనసాగి పవలెనని లేదా? ఇవి ఏవియు లేకున్నన, అసహాయోద్యమము సలచుననికెప్పి తృప్తి జెందివచ్చునా? అసహాయోద్యమము కలసాధించుట గాజాలదు. అట్టియర్థములో కలుపుకొనియు గ్రహించుచున్నారు. సతీరుననయినను శత్రువునకుఃప్రము. గలిగించిన జాలునని తలచువారు గలరు. ఇటులనే సత్యాగ్రహ మనన, శాంతినిరోధ మని మూత్రమే భావించుచున్నారు. శత్రువుల కేవలముగ బట్టి గలుగజేసినను తప్పదములేదు. శారీరక దౌర్జన్యము కలిగించకుండున చాలునని కొందరూహించుచున్నారు.

అకాలముచే మహాత్ముని పద్ధతి నామూలాగ్రముగ గ్రహించి, ఉద్రేకపూరితముగ నేడయో, నొకమార్గ మవలంబించి ఇదియో, అసహాయోద్యమము ఇదియో సత్యాగ్రహమనియు దెలుపు నారంభించుచున్నారు. మహాత్ముడు కారాగృహమున నున్నపుడు నోరుగలవానిదే రాజ్యమయ్యెను. మహాత్ముడు మరల ప్రజలమధ్యకువచ్చి అసహాయసూత్రముల నవలంబింపవలయునని గోరగనే విమర్శకులారాగ్రహపూరితులగుచున్నారు. మహాత్ముడొక్కడే పట్టముగట్టుకొనుచున్నా డనియు, అతనికి రాజకీయ మర్హతలు దెలియవనియు, లేనిపోని నియమములను విధించు నున్నాడనియు, వీరు విమర్శించుచున్నారు. దేశమునందు నేడు ఉద్భుత ప్రబోధముగలదనుట సత్యము. అన్ని సంఘములవారును మిల్కొనుచున్నారు. హిందీ ప్రలును మహమ్మదీయులును స్వస్వంభూభివృద్ధిని గోరుచున్నారు. తరతరముల నుండియు వచ్చుచున్న దాస్య శృంఖలములను త్రొక్కివైచుటకు నిమ్మజాతులవారు ప్రయత్నించుచున్నారు. అస్పృశ్యత దొలగిపోవుటకు గాఢ ప్రయత్నములు ఉండెనున్నవి. సత్యాగ్రహములు మొదలుగుచున్నవి. నాగపురపు సత్యాగ్రహము అకాలీ సత్యాగ్రహము బొర్నడు సత్యాగ్రహము వైకిం సత్యాగ్రహము తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము

మన్నగు సత్యాగ్రహము లన్నియు కరుణకరుణన సుజ్యవించినవి.

శారీరీని గలిగిన దేశప్రబోధమును సవ్యమగు మార్గముల జూచుచు మఖ్యావశ్యకము. లేనియెడల సత్యాగ్రహము దరాగ్రహముగ పరిణమించి దేశమును సంక్షోభకైట్టు ననుటకు సందియములేదు. నాభాసత్యాగ్రహమున కేమి, వైకిం సత్యాగ్రహమున కేమి, తారకేశ్వరసత్యాగ్రహమున కేమి, మహాత్ముడు వాద్దులను నిరూపించెను. ధర్మసూక్తుముల దెలియజేసెను. మహాత్ముని యుపదేశములు కొందరకు వెగటుగ వోచినమాట సర్వమే. ఉపవాసవ్రతమును చాలింపుమని మహాత్ముడు జెప్పుటచే వైకింసత్యాగ్రహమునకు నష్టము గలిగె నని, శ్రద్ధానందుడు దెలిపెను. ఇప్పటికిని బర్మ లీ నిర్ణయమువలన, దేశాభివృద్ధి కంటువడ నోయు, మహాత్ముడు గొప్పపొరబాటు గావించెనోయు దలచువారు గలరు. అట్టివారికి, మహాత్ముని దృక్పథమును గ్రహించుట నులభసాధ్యము గాదు. ధర్మహాని గలుగకుండ మహాత్ముడు స్వాతంత్ర్యోద్యమమును వృక్షపుటకు తన సర్వశక్తులను ధారణజూచుచున్నాడు. అవిషయమై మహాత్మునికి గల కట్టుదలయు సూక్ష్మగ్రహణమును మరియొకరికి గనుపింపవు. చిరకాలాభ్యసనమువలనను, తపో నిష్ఠవలనను, సంతతిమననమువలనను, మహాత్ముడు సూటియగు మార్గమును కనుగొనుచున్నాడు.

అసహాయోద్యమమును గట్టెక్కించుటకు, మహాత్మునికన్నను సమర్థు లింకొకరుగలరా? అతని నాయకత్వమును విడనాడిన, దేశము క్రమార్థముల ననుసరించుట కవకాశ మెక్కుడుగ లేదా? అసహాయోద్యమము కేవల భారత జాతికే గాక, ప్రపంచమున కంతకును మార్గమజూపునని, ప్రజ్ఞులనేకులు ఉద్విఘ్నరుచున్నారు. దౌర్జన్యముగ మంతరించి, ప్రేమయు అహింసయు ప్రపంచమునందెప్పుడు రాజ్యముచేయునాయని యడుగుచున్నారు. వివాదములను పరిష్కరించుకొనుటకు, పశుబల సాధనమునకన్న వేరొకసాధనము గలదా యని ప్రశ్నించుచున్నారు. శాంతిసుస్థిరముగ నెలకొని, మానవకళ్యాణమునకు ప్రోద్బలమొసగుట ఎన్నడాయని కలరిపించుచున్నారు. నేడు హిందూ దేశముపై నను గాఢమహాత్మునిపై నను అంకరిదృష్టియు నిలిచియున్నది. ఇట్టిసందర్భసమయమున, అనాలొచిత కార్యములవలనను, అక్రమచర్యలవలనను, అసహాయోద్యమమునకు తీరని కళంకము వాటిల్ల జేయుట లాభకరమా? ఎట్టియిబ్బందులు గలిగినను, ఎట్టి కష్టములు తలపించినను నోర్చికొని, సత్యమును అహింసను చేపట్టి గమ్యస్థానముజేరుట ప్రయోజనకరముగాదా? అసహాయోద్యమముతప్ప వేరొక మార్గమున దేశముక్తి కలిగింపజాలదని, సిరమయినది.

ఇంగ్లండుకు వెడలిన రాయబారములు, వట్టి చేతులతో దిరిగినవచ్చునున్నవి. లజపతిరాయి ప్రభృతులు తమనిరాశను వెల్లబెట్టిరి. బిట్టేషపార్లమెంటు సభవారు దయదలచి స్వరాజ్యము నిచ్చెదరని వాగ్దానవ్యర్థమని, లజపతిరాయిగారుకన గొనిరి. తక్కుంగలవారికిని నిజసందర్భములు గోచరించెను. అందరి సందియములదీర్చుటకొరక, ఇండియా మంత్రియగు ఆలివియరు ప్రభువుగారు స్వపరిపాలనమునకు పెద్దనున్న జాట్టిరి. హిందూ దేశమునకు సంబంధించినంతవరకు తేబరుపక్షమయినను మరియేపక్షమయినను ఒక్క త్రోవనే ద్రొక్కునని విదిత మయినది. కానసభావ్యవహారములను గ్రహించుచున్నవారికి, సభ్యభావరదగినమేలు లేదనియు, సర్వాధికారమును

అధికారవర్గమునకు హస్తగతమై యున్నదనియు, ఎట్టిచిక్కుల కెట్టకలచినను ప్రయోజనములేదనియు, వీని నవలీలగ చాటుటకు సంస్కరణకాసనము పాలకుల కధికార మొనగె ననియు, స్పష్టమగును. ఇట్టిస్థితిలో దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము స్వరాజ్యసిద్ధికి వేరొకమార్గములేదని వేరుగ జెప్పవలయునా? దౌర్జన్యరాహిత్యము, అసహాయోద్యమమున కాయువు పట్టువంటిదని దెలుప నవసరము లేదు. అన్ని కక్షములవారును, దౌర్జన్యరాహిత్యమునవలంబించుట తప్పనిసరి యని యంగీకరించుచునే యున్నారు.

ఇట్టిస్థితిలో అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించిన మహాత్ముని ముందుకుబెట్టుకుని, గమ్యస్థానముజేరుట సుకరము గాదా? అతడు విధించిన నియమముల ననుసరించుట శ్రేయస్కరము గాదా? రాబోవు అఖిలభారతకాంగ్రెసుసంఘసభలో నెట్టి నిర్ణయము గావించబడిననా, నిర్మాణకార్యక్రమము చురుకుగ కొనసాగవలయు ననుట నిశ్చయము. మహాత్ముడు దేనినయినను సహించును గాని ఉపేక్షను, నిర్వాహకారితను సహించజాలడు. నాయకులు అనుచరులను, నిర్మాణకార్యక్రమమును, శ్రద్ధతో నిర్వహింపవలయు నని అతడు కోరుచున్నాడు. నాయకులకు సంయమము నిదురకట్టని రీతి కార్యక్రమము నేర్పరచుచున్నాడు. నాయకులు ప్రజల కెటుల మార్గదర్శకులు గాగలరో నిరూపించుచున్నాడు. నిర్మాణకార్యక్రమము చురుకుగ కొనసాగనందుచే, విదేశవస్త్రబహిష్కారము తగ్గినది. ఖద్దరునిర్మాణమున కాటంకము గలిగెడి. హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు పెచ్చుపెరిగినవి. అహింసాదీక్షకు భంగము కలిగినది. బహిష్కారధర్మము మరు గగుచున్నది. పూర్వమవలె అసమ్మతని దెలుపుచు గావించుచుండే మామూలుతీర్మానములు మరల ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నవి. అసహాయోద్యమమును పునరుద్ధరించి నిర్మాణకార్యక్రమమును చురుకుగ కొనసాగించవలయు నను సహజ్యమును మహాత్ముడి తరుణమున వెల్లడి జేయుచున్నాడు. స్వరాజ్యము లేనిదిన మొక యుగముగ నలడు గడుపుచున్నాడు. కాంగ్రెసు సంఘముల నికమీద నిదురబోనీయనని మహమ్మదాలీగారు హెచ్చరించు చున్నారు. గాంధీయు మహమ్మదాలీగారును తలపెట్టినచో, హిందువులను మహమ్మదీయులను మరల కార్యోత్సాహభరితుల గావించగలరు. అపూర్వమగు అసహాయోద్యమమును చేపట్టి నందులకు తద్వారా మోక్షము గాంచుటయే భారతీయులకు ఫలము. భారతీయుల శంకల్పము త్వరలో నెఱవేరునటుల భగవాను డనుగ్రహించు గాక!

సర్ డిమర్ హాయత్ ఖానుగారు

వీరెన్నడును ప్రజాభిలాషలకట్ల సానుభూతిని జూపిన సావమున బోలేడు. తుట్టుతుడకు టూలిఫ్ చట్టముకట్టనయినను వీరు సానుభూతి జూపక బోయిరి. నిన్నటికినము టూలిఫ్ చట్టముగూర్చి స్టేటు కౌన్సిలుసభలో చర్చ జరిగినపుడు బెల్లుగారను యూరేషియను సభ్యుడు తీవ్ర ప్రాతికూల్యము గనుపఱచిరి. వీరికన్నను నెక్కుడు కట్టుదలభా డిమర్ హాయత్ ఖానుగారు తమ ప్రాతికూల్యమును గనుపఱపసాగిరి. టూలిఫ్ చట్టము వలన హిందూదేశమున ప్రతి మానవునికిని యిబ్బంది గలుగునట. టూలిఫ్ చట్టముమూలమున ధనవతులు బాగుపడెదరనియు, కాంగ్రెసుసభ ధనవంతులలో నిండియున్నదనియు, వీరు ప్రతిపాదించిరి. కాని ధనవంతులపై

తప్ప, వీరు బీదవారలయెడ సానుభూతి నేనావయిన జూపియుండరా? పంజాబు సైనికులు దేశమును రక్షించుచుండ, ఇతరప్రముఖులవారు సైన్యవ్యయమును తగ్గింప జూచుచున్నారట. పంజాబు దేశము, పార్శ్వకంపెని యగు తాతాకంపెనికి తోడ్పడజాల దని, ఉమర్ హయత్ ఖాను గారు సిగ్గుపడచి బలి కిరి. పార్శ్వకంపెని ఒకటిరాకన్నను, వీరికి విదేశపు కంపెనిలు బోకివచ్చును గాబోలు. ఇదివరకే పన్నులన్నీ బాధింపబడెడి ప్రజలు క్రొత్తపన్నులను భరింపజాలరని, వీరు విలపించిరి. కాని మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింపజూడరని చాడెడి ఉమర్ హయత్ ఖాను గారు యీతరున బలకుట, అసంభావ్యముగాదా? క్రభువ్యమునం దయినను కొంతమార్పు గలుగుచున్నది గాని, ఉమర్ హయత్ ఖానుగారి యం దిను మంతయు మార్పు గలుగకున్నది.

అమెరికా: జపాను
జపానీయులను అమెరికాకు రాకుండజేసిన చట్ట మూరకబోలేదు. అమెరికావల్ల జపానులో తీవ్రాగ్రహము ప్రబలుచున్నది. ప్రతికూలభావము జపానుదేశమునం దన్నిచోటలలోను వ్యాపించి యున్నది. జపానునుండి అమెరికనులను వెడలగొట్టవలయునని ప్రకటనములు కంటివెట్ట బడుచున్నవి. ఇంతియగాక అమెరికా రాయబారుల భవనము యొద్ద జపానుదేశీయు లొక ఆత్మహత్య గావించుకొనిరి. జపానీయులు తమ అగమ్యతని దుఃఖమును సూచించుటకు ప్రాణత్యాగము జేసికొను యాచారముగలదు. ఇప్పుడి ఉత్పన్నత్యాగముగ భావింపబడుచున్నది. చనిపోయిన యాతిని శవమును గొంపోవునపుడు ప్రజలధికము గాగరవించిరి. ఈరితిని భావోద్వేగము ప్రబలుకొలదియు, ఉభయదేశములకును మధ్యవైషమ్యము బెరుగవచ్చును. బలముగలజాతులకు, పోరాటముక లెక్కలేనిదిగాదు. అమెరికా జపానులకుమధ్య సంగ్రామముదయించునేని, అందుకు అమెరికా బాధ్యతవహించవలసివచ్చును. ఇటులనే, ఆఫ్రికామొదలగు ప్రాంతములలోని తెల్లవారు ఆసియావాసులను పీడించుటకు ముందుకువచ్చుచున్నారు. తీవ్రమార్గముల జేకట్టుచున్నారు. తెల్లవారి ఎర్లవిద్వేషప్రచారము, తుదకు వారికరమితమగు నష్టముగలిగింపకమానదు. ఇకనయినను శ్వేతజాతులు తమ అక్రమప్రవర్తనమును మానుకొని, పివేకముతో ప్రవర్తించుట శ్రేయస్కరము.

మాకర్డిగారి తీర్పు
సర్ శంకర నాయురగారిచ్చిన కేసులో మాకర్డిగారితిర్పు ఎంత పక్షపాత భూయిష్టమయినదో, మరిల వివరింప నవసరము లేదు. ఉయరు ఓడ్డయరు గార్ల. ఘోరకృత్యములను నిరసించి నందులకు సర్ శంకరునాయురుగారు దండకు పాత్రులయిరి. నాయరుగారు 500 సవరనులను నష్టముక్రిందను 10000 సవరనులను ఖచ్చిల్లకొండను ఓడ్డయరుగారి కేయివలవచ్చును. ఇది కేలము ఓడ్డయరు శంకర్ నాయరుగార్లకు మూలమే సంబంధించినకేసుగాదు. ఒలియన్ వాలాబాగు వధిగావించిన ఉయరుసేనాని సామ్రాజ్య రక్షకుడగుటయు ఓడ్డయరుగారు సర్వములకుయు హిందూదేశమున కంటికినుగ నుండకమానదు. ఇట్టి కేషయముగూర్చి చర్చించుటకు హైందవ శాసనసభ కిధికాంము లేకున్నచో ఈ సభ సెంతి త్వరలో సత్తివైచిన నంత శ్రేయస్కరము. నియోగిగారికి క్రొత్తగ నధ్యక్షపదవి లభించెను. మాకర్డిగారి తీర్పునుగూర్చి విచారించుటకు బి. యన్.

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

10.6-24

చందాలు 39560-6-7
ఇదివరకు 15618-5-5
కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిచేరిన పన్నులు
ఇదివరకు 15618-5-5
పూజానిధికి సామ్యునబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టిపేథి, మద్రాసు

దాసుగా రనుజ్ఞ వేడగ బనికీరాదని నియోగిగారు ఉత్తరువుజేసిరి. వీరుచూపిన కారణములు నిస్సారము లని గనుపట్టును. ఐనను తీర్పుకట్ట అనివృత్తి జూపినమాత్రము ప్రయోజనమేమి? భారతీయులకును యూరపీయులకును మధ్య అభియోగము జరిగినచో భారతీయులకు న్యాయముగలుగుట దర్లభమని మరియొకమారు తేటతెల్ల వయినది. అట్టి స్థితిలో న్యాయసాసములను బహిష్కరించి వానితో సంబంధమును వదులుకొనుట భారతీయుల ధర్మము గాదా?

విల్లింగుడను ప్రభువుగారు
విల్లింగుడను ప్రభువుగారు ఇంగ్లండుజేరిన పిమ్మట, బ్రిటన్ గవర్నరు బోధింపమొదలిడిరి. ప్రజాశయములపట్ల సానుభూతి జూపవలయునని విల్లింగుడను ప్రభువుగారు లండనులో హెచ్చరించిరి. కాని క్రియావిరహితమగు సానుభూతివలన ప్రయోజనము లేదని, హిందూదేశ మిదివరకే గ్రహించినది. ఆచరణలో విల్లింగుడను ప్రభువుగారు ప్రజాశయములకు విశ్ధముగ ప్రవర్తించిరి. ఆసంగతినిమరచి, బ్రిటీషుప్రముఖులు వారినూరక స్తుతించినమాత్రము న నిజము దాగనెరదు. వెంటెండు ప్రభువుగారిచ్చిన విందు సందర్భమున విల్లింగుడను ప్రభువు గారు ఇంపీరియలిస్టు సిద్ధాంతములను క్రితపాదించ దొడంగిరి. సర్వీసు యద్యోగుల ఘనతను కొనియాడిరి. ఆందోళనము ప్రబలమై తప్పని సరియైనపుడు హిందూదేశమునకు కొన్ని వరములు ప్రసాదించ బడుచుండెనియు ఆపదతిని మాని ప్రజాశయములను సానుభూతితో తలకంపవలయునని వీరు గోరిరి. అట్టి సానుభూతిని విల్లింగుడను ప్రభువుగారు కార్యరూపమున బెట్టియుండ రయిరి. క్రియా రహితమగు ఉపశమన వాక్యములను ప్రజ లికమీద విశ్వసించురని బ్రిటీషు ప్రముఖులు గుర్తించుట మేలు.

విదేశవస్త్ర బహిష్కారము
విదేశవస్త్రబహిష్కారమును నిరోధించుటకు ఇండియా కభ్యుమువారు స్థానికప్రభుత్వముల కేమయిన యుత్తరువులబంపిరాయని, హైందవశాసన సభలో ప్రశ్నింపగ, రహస్యపు సలహాలు పంప జడననియు వానిని గూర్చి వివరించుటకు వీలు లేదనియు, హోం మెంబరు గారు బహుజెప్పిరి. ఇందునుబట్టి యేమని గ్రహింపవలయును? విదేశవస్త్రబహిష్కారము కొనసాగకుండ జేయవలయునని ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించినది యేగద. ఇట్టిపందర్బినులలో ఖద్దరు భారణమును మద్రాసుప్రభుత్వము వారు నేరమని ఎంచెయుండుట వింతగాదు. విదేశ ప్రజలు, ఆదేశమున తయారయినవస్త్రమును ధరించుటకును,

విదేశవస్త్రములను త్యజించుటకయినను హక్కులేని యెడల, జన్మస్వాతంత్ర్యము లడుగంటినటులనే ఎంచవచ్చును. అట్టి స్థితిలో కద్దరునిర్మాణమున కెక్కుడుదీక్షతో బని చేసి, విదేశవస్త్రములను పూర్తిగా బహిష్కరించుట ప్రజలధర్మముగాదా? భారతీయు లీసమయమున జెప్పదగిన జవాబిదియే.

గాంధీ పూజానిధి

పొందూరు శిర్కా హతీయోపసంఘము తాలూకు	పొందూరు	1.0-0
రేపాక వెంకట సూర్యశారా		
యజగారు		
కొండేటిమళి నాగయ్యగారు		0.4-0
అరికెట్టి శారాయణగారు		0.4-0
అరికెట్టి వెంకటస్వామిగారు		0.4-0
గుడిశా లోకనాథంగారు		0.4-0
నడుగుండ సత్యంగారు		0.4-0
వాండ్రంగి అప్పన్నగారు	వాండ్రంగి	0.4-0
పేడాడ కేసునాయుడు	దవడపేట	0.4-0
అల్లంకెట్టి వెంకటస్వామిగారు	చెండ్రయ్యపేట	0.4-0
అల్లంకెట్టి శివారామస్వామిగారు		0.4-0
అల్లంకెట్టి వెంకటప్పడుగారు		0.4-0
కొండేటి పార్వతీశంగారు	కెర్రురం	0.4-0
అల్లంకెట్టి శ్రీరాముంగారు	చెండ్రయ్యపేట	0.4-0
అల్లంకెట్టి అప్పలసూర్యంగారు	రాపాక	0.4-0
అల్లంకెట్టి రంగప్పడుగారు		0.4-0
బుడ్డెపు కిష్టయ్యగారు	కెర్రురం	0.4-0
బుడ్డెపు సూరిన్నగారు		0.4-0
కొండేటి కృష్ణస్వామిగారు		0.4-0
బుడారు శివారామస్వామిగారు	గోరింట	0.4-0
కాలబొమ్మ శారయ్యగారు	సంకువురేలు	0.4-0
బాలబొమ్మ అప్పలరామన్నగారు		0.4-0
యింకూలు అచ్చయ్యగారు	పొందూరు	0.4-0
నగ్గ బుచ్చన్నగారు		0.4-0
కాసా కూర్యయ్యగారు		0.8-0
వడిగి శివన్నగారు		0.8-0

మొత్తం 7.8.0
అనికాపల్లి రామునాయుడు,
కార్యదర్శి,
చీపురుపల్లికాలాకా ప్రచారకులు.
* * *
నెల్లూరుజిల్లా గాంధీపూజానిధి
వాగ్దానములు
క్రియత కేశభక్త కొండవెంకటప్పయ్య పంతులుగారు, క్రియకులు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు కాశీశ్వరరావు గారు తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు మొదలగువారు నెల్లూరునందు శ్రీ గాంధీపూజానిధికి చేయించిన చందా వాగ్దానములు.
తిక్కవరపు వెంకటరామిరెడ్డిగారు రు 1000
తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారు రు 400
బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు రు 500
బెజవాడ నుండరరామిరెడ్డిగారు రు 232

తూములూరు కిరణమయ్యగారు	రూ 282
చిత్తూరులూరు కొండయ్యగారు	రూ 116
శేబాల శుందరరామిరెడ్డిగారు	రూ 800
శేబాల శుభరామయ్యగారు	రూ 75
మొదలూరు నరసింహారామయ్యగారు	రూ 50
టి. వి. రామస్వామయ్యగారు	రూ 50
తెలవలి లక్ష్మీనరసయ్యగారు	రూ 50

రూ 3505

దొంగలూరు

మొట్టూరి కాళిగారి అన్నపూర్ణమ్మ పార్థసారథి అప్పారావుగారి వివాహసందర్భమున	8.0.0
మొట్టూరి శ్రీకృష్ణారావు బ్రహ్మాంగారి సోదరి అన్నపూర్ణమ్మ వివాహసందర్భమున	8.0.0
మొట్టూరి వెంకట్రామయ్యగారి సోదరి వివాహసందర్భమున	1.0.0
మొట్టూరి శారాయణదాసుగారి సోదరి వివాహసందర్భమున	0.8.0
గరిమెళ్ల భీమయ్యగారి కుమార్తె వివాహసందర్భమున	0.8.0
దాశారావు రత్నయ్యగారి కొమార్తె వివాహసందర్భమున	1.0.0
కొదారి గంగయ్యగారి దత్తతమామయ్య వీరవెంకయ్యగారి వివాహసందర్భమున	4.0.0
దళిక్ శ్రీరామయ్యగారి పుత్రుడు సత్యశారాయణగారి సదస్యసందర్భమున	2.0.0
పర్నా పోతురాజు కుమారుని వివాహసందర్భమున	1.0.0
చింతమనేని రామకృష్ణయ్యగారి కుమారుని వివాహసందర్భమున	1.0.0
మొట్టూరి వెంకటశుభయ్యగారి సోదరి వివాహసందర్భమున	1.0.0
వంబడిపాటి సీతారామయ్యగారు వివాహసందర్భమున	1.0.0
గాంధీపూజానిధి ఇచ్చినకట్టుం	1.0.0

29.0.0

కయిపాటి. వేంకటనారాయణ.

కొల్లానా

అనుముకూహారము

దీనివలన ఆహారము కాగుక తీర్చుచే, యిదియు బోక ఆహారముగ నుండిచుండుచే క్రిందివి కరీరములలోని మాటలను అన్నియు కాగుక పనిచేయుటకు బోధపడును.

ఇందు కాల్షియం, సోడియం లాక్షణిక ద్రవ్యములు చేరి యున్నవి. ఒక్కసేపాలో 75 శుభక బండును. ఒక్కొక్క శుభకయందు 7.5 గ్రాములనుండును. రుచిగా నుండు నటుల తగినంతతీవ్రత నుండును.

ఇత్యుది హాటుకుదేకములో అండ్లర్లం నందలి ఏ. ఫుల్ఫింగు కంచెనీ రసాయనద్రవ్యములు చేయువారిచే తయారు చేయబడినది.

ఉపయోగించువిధము

ఈ శుభకలకు కొంచెము పాలలోగాని కొంచెము నీళ్లలోగాని పుచ్చుకొనవచ్చును. ఒక చెంచాతో నలగగొట్టిన యెడల బాగాకలిసిపోవును. వాటిని బాగా నమిలి తినవచ్చును. భోజనమైనపిదప నీవించుట మంచిది.

చిన్న పిల్లలకునీ శుభకలను బాగా పోడిచేసి పాలలో కలిపి యియవలెను.

సామాన్యముగ అరోగ్యము చెడకుండ తిన్న ఆహారము అరుగుటకును, నిశ్చయము తిను ఆహారములో రసములేని లోపము వలన గల్గుపరిస్థితుల నాటంకపరచుటకును రోజున్న కొన్ని శుభకలు పుచ్చుకొనవలెను.

పాలిచ్చు తల్లియైన, కడుపుతో నున్న పుడుకు ఆహారమున కెక్కుడురస మనవరమైనపుడు రోజుకు రెండుమాడు శుభకలు మాత్రేపిపాటులు పుచ్చుకొనవలయును.

పిల్లలకు పండ్లద్రవ్యపుడును, పండ్లు మండ్లిలో లేక పుడును మొదటి దోషాదిలో రోజుకు ఒకటి రెండు శుభకలు యియవలెను. పిదప రోజుకు మాడుపారులు ఒక్కొక్క శుభక యియవచ్చును ఆహారములో తగినంతరసము లేకపోవుటవల్ల నే దింతయును వ్యాధులు గల్గుచుండును.

స్థానిక వార్తలు

చిన్ననవరణ:— నిన్నటి (9వ తేదీ సోమవారము) ఆంధ్రప్రదేశ్ 14వ పుట 2వ కోలమునందు “ కంగ ప్లస్ స్వ రాజ్యపక్ష “ంకల్పము” అను వ్యాసము సర్వేంటు పత్రికలోని సంపాదకీయవ్యాస మని చదువరులు గ్రహించెదరు కాక.

హిందూ మతాంతరీకరణములు:— జంబాబు రాష్ట్ర హిందూసభ యజమాన్యమున ఏప్రిలు మే మాసములలో 481 మంది హిందూమతమునకు చేర్చుకొనబడిరి. వీరిలో చాల మంది మొదట కోటా, క్రైస్తవమతములకు చేర్చుకొనబడినవారు. ఆనందునగరమున 279 మంది అనామ్మదాబాదునందు 10 మంది నూరతునందు 22 రు, యితర గ్రామములలో 45 మంది. బరోడాలో 125 మంది.

రాకపోకలు:— గౌ. వ్యా. సర్. కుమారస్వామి కాస్త్రిగారు, పితాపురం మహారాజాగారు, నేడు చెన్నపురి వచ్చిరి.

నైకంలో ధర్మసత్రము స్థాపించి శిరోమణి సంఘము వారిచే పంపబడిన 2 మంది ఆకాలిల నాయకుడు మహాంతు శ్రీవలుంగుగారు సహచరులతో గలసి నిన్న రాత్రి అమృతసరు బోయెను.

మనోహరనాటకము:— కార్పొరేషను ఉద్యోగలసంఘమువారు నిన్న (ఆదివారం) రాత్రి వి.పి. హాలులో రా. బ. కే. సంబంధమొనరించుచున్నారని రచింపబడిన మనోహరనాటకమును తమిళ భాషలో ప్రదర్శించిరి. కథాసారము పురుషోత్తముడను రాజు పట్టమహాషీ యగు పద్మావతిని నిర్మత్తముజేసి, ఉంపుడుకత్తె ప్రేమేపనా ఆమెను కడు బాములు చెట్టి పిరాళి వీరుడగు ఆమెకు మారుడు మనోహరుని కిమరణ వండన విధించెను. పిదప పద్మావతియొక్క ధీరచిత్తమువల్లను పుత్రులైనయువల్లను తన ఆపరాధమునెరింగి కొడుకును కత్తింపెను. సానిది పశ్చాత్తపపడి ఆపరాధము నాపించెను. చివర పద్మావతి కుమారునితోను, పుత్రులను కుర్రకొడుగుగానుండును. పద్మావతి పాత్రధారియగు ఎం. జేకాచారిగారు యోగము, మహారాణికుండవలసిన సహజగంభీర ధైర్యశైలియై స్వభావమును బహుచక్కని ప్రదర్శించిరి. ఇందులకు గుణ్యముగ మనోహరుడు వీరరసమును తల్లియజ్ఞయందు విధేయతను బాగుజూపించెను. కుమారుడు తండ్రిని సాని దానిని చంపి వేయయిల్పించిన పుడు పద్మావతి అడ్డుపడి వానిని రక్షించుటయు మనోహరుని తండ్రిగారి దండనకు లోబడమని ఆజ్ఞాపించగా ఆయన మూర్ఖబోవునపుడు ఆయన నడుమనైకడపారెమ్మగౌని మరలినవచ్చునపుడు మనస్సులో అణచివేసికొనిన పరితాపము, బాధావములు ముఖమున ప్రదర్శించినరీతి అత్యద్భుతము. విషాద ప్రదర్శనములు ఆంగ్లభాషలో నేగానిదేతే భాషలలో బాగుండవలయుటకేవలము శ్రవ్యము కానేరదని సంబంధం మొదలియారు గారి నాటకరచనయు, జేకాచారిగారి భాషప్రకటనయు వెల్లడిజేసినవి.

గుంటూరులో బహిరంగసభ

గుంటూరు పురపాలకసంఘ సభ్యునిగా ఎం. జి. రాజు గుంటూరు ప్రత్తి, కాగితము మిల్లు మేనేజరుగారిని నియమించి, కృత్యకర్తలతి హక్కులను నిలబెట్టెనందులై మదరాసు ప్రసత్వమువారి సభిసందించుటకు టౌను హాల్ముందు 2 వతేదిన ఒక బహిరంగ సభజరిగెను. టౌను హాల్ముందు కార్యదర్శి జి వెంకటరత్నం పంతులుగారు సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. దేశమునందు పరిశ్రామికాభివృద్ధి జరుగవలెన్న విశ్వకర్మల తి సభివృద్ధి గాంచవలెనని యెపుడు చాలమంది ఉపన్యసించిరి.

ఎం. జి. రాజుగారు కేతముల్రమును తయారుజేసి చాల మేలొనర్చినందులకై ఆయనకు రావుసాహేబు దిరుద మొంగలకలె ననియు, కాసవరలో కృత్యకర్మల తోపున ఒక ప్రత్యేక కమిటీని నమయి యేర్పాటుజేసి, ఎం. జి. రాజుగారి నా పాతమును నియమించవలెనని యాసభవారు గోరుచున్నారు. అనుభవము కే. కంకరంపిళ్లగారు ప్రతిపాదించగా ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడినది.

మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల

మదరాసు ఆయుర్వేదకళాశాల జాలయి 2వతేదిన తెరవబడును. అన్ని తరగతులలోను నూతనముగా విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుదురు.

ఆయుర్వేద భూషణ- సంస్కృతము- 4 యేండ్లు చదువవలెను; బివగ్యర- ఆంధ్ర, తమిళ భాషలలో నేర్పబడును. 4 యేండ్లు; బివగ్యర- ఆంధ్ర, తమిళ భాషలు. 2 ఏండ్లు.

సంస్కృత విద్యార్థులు కళాశాలకు రుసుము చెల్లింప నవలెను. ఇతర తరగతుల విద్యార్థులు నెలకు రూ 4.80 చొప్పున 8 మాసములు చెల్లింపవలెను. లేదా సాలునకు రూ 30 రెండు వాయిదాలలో చెల్లింపవలెను.

బోర్డువారిచే బంపబడు వైద్యులకు 6 మాసములు శిక్షణ గరపుటకు ప్రిన్సిపాలుగారు సంసిద్ధులైయున్నారు. ఇందుకు రూ 30 ముందుగా చెల్లించవలసియుండును.

సంస్కృత విద్యార్థులకు కొన్ని ప్రాజెక్ట్ పులు, ధన సహాయము గలవు. ఇతరభాషలలో జనువువారందరు లోకలు బోర్డులకు వ్రాసి ధనసహాయమును బడయవలెను. వారు అందరు స్కూలు ఫెసలు పరిక్ష పూర్తిజేసినవారుగా నుండవలెను.

ఎ. చిట్టిపతి.

వి.ఎ, ఎం. బి, సి ఎం. ప్రిన్సిపాలు,

నెంచియను యూనియను నిరసనసభ

నెంచియను యూనియనును మునిసిపాలిటీగా మార్చవలెనని ఒకనూతన గలను. ఆయునియను కేటు మేయర్లందరు అట్లు జేయుటకు వీలులేదని తమ నిరసనభావము యెల్లపుటకై పెరంబూరు రైల్వేషన్ స్టేషన్ముందు నిన్న సాయంత్రము బహిరంగసభ గావించిరి. మదరాసు రైల్వేకంపెనీ జోకోనూపర్నెంటు పి. జి. పోర్టియనుగారు అధ్యక్షులుగానుండి ప్రారంభోపన్యాసమునందు మునిసిపాలిటీచేయుటవలన గల గు నష్టములన్నింటిని జెలిపిరి. కొద్దిమందికి లాభమున్ను జనసముదాయమునం దెక్కువమందికి చాలనష్టములు గలుగును. పశువులు, బండ్లు గుడ్డములు, కుక్కలు అన్నిటిపై పన్ను విధించబడును. వృత్తి పన్ను, నీటిపన్ను, దీక్షపన్ను హన్ను ననవి యెన్ని యోపడును. ఇంక ప్రతిఫలముగా దీపములు వచ్చుట ఒక్కటి జూత్రము లో ముగుసమచ్చును. కాని యూనియనువారుగూడ, ఎల క్రిమి కార్పొరేషనువారిలో ఏర్పాటు జేసినవారు దీక్షముల బెట్టించగలరు. వైదాకేట మునిసిపాలిటీ జేయుటవల్ల చాల లాభములు గలిగెనని చెప్పబడినది. కాని మునిసిపాలిటీ స్థాపించిన నాటకుండి యిప్పటికి యేమియు లాభమగుడలేదు. నెంచియను యూనియను వంటి యూనియనులు చాలయున్నవి కాని యూనియనులో రైల్వేయన్స్కు తక్కువగా నుండుటచే, వారివద్దనుండి లాభము పొందుటకై మునిసిపాలిటీగా మార్చుచున్నారు. కాని వారు విడిచినచో యూనియను యెందుకును పనికిరాదు. గావున నితరులుగూడ రైల్వేవారితో గలసి మునిసిపాలిటీ స్థాపించబడకుండ ప్రయత్నించవలెనని అధ్యక్షుడు నడిచెను.

టి. గోవిందరాజు మదలియారుగారు ప్రతిపాదించిన యూనియన్ కార్యమును భక్తవర్షలనా ముడుగారు బలపరచిరి. “ఈయునియనునందు అందరు మిల్లులలోను, రైల్వేకంపెనీ యందు పనివాండ్లున, న్యూసాయదారులును. మునిసిపాలిటీ జేసినచో వారిపైబడు అధికము పన్నులను ఇచ్చుకొనవలరు. గావున, ఈభవారు యూనియనును మునిసిపాలిటీగా మార్చు నూతన సంగీకరింపజాలరు.”

చెముడు కు
అమోఘమైననుండు
చెముడు చెవిలకే పోటు
చిముకారుట హాగు
కుదతసిహోమిసాములెరు
గయిచ్చెదనునిష్ఠాంపువైఖు
యనామావాసినదీపబుడును
మట్టికి పిండ్లను పుట్టులునేరు
దాక్షిణ్యరత్నంబుదర్శుం
మారుతరు పుష్పాబులెరు

ఉత్తమసాధనము

(పర్యవేక్షకత్రిక)

అసహాయులు స్వరాజ్యపక్షమువారు ఇరువురును తమ పద్ధతులు భిన్నములుగానున్నవి అంగీకరించిరి. మహాత్మా గాంధీగారు స్వరాజ్య సంపాదన కల్పనావేశ్యముని తలంచునహాయనిరాకణము స్వరాజ్యపక్షమువారికెంతమాత్రము యోగ్యమని పండిత మోతీలాలునెహ్రూ, ఆసాఫాల్, డా॥ మూంజీగార్గ్ల ప్రకటనలు వాటితోపాటు మంగ్రాష్ట్రీయభిలాషి తీర్మానములుబహుశుచున్నవి. కాంగ్రెసుకార్యక్రమము ప్రభుత్వ పోయినది. సభ్యులెంతవరకు కాంగ్రెసువిధానమును అనుసరించు చున్నారను విషయమైన గమనింపక కార్యనిర్వాహక సభ్యులు ఎక్కడనుబడిరి. వైగా కాంగ్రెసు కార్యక్రమము గూర్చి భేదాభిప్రాయములు వొడమినవి. కానోల్లంఘనమునకు చేకూర్చిదమగావలెనన్న కాసనసభలలో ప్రతివంధనమే సాధనమని కొందరు నమ్ముచున్నారు. ఇతరులు, కాసనసభా ప్రవేశమే కానోల్లంఘనమునకై పాటుబడకుండ అడ్డుపెట్టు నని భావించుచున్నారు. డిల్లీ కాంగ్రెసునందు అంగీకరింపబడిన బ్రిటిషువస్తు బహిష్కారము గూర్చిగూడ భిన్నాభిప్రాయములు గలిగినవి. ప్రస్తుతము కాంగ్రెసునిర్వాహకాధికారమునందున్నవారికి గూడ మనస్ఫూర్తిగా నిష్ఠములేని కొన్ని అంశములు కార్యక్రమమునందు గలవు. ఇన్ని ముఖ్యవిషయములందు భేదాభిప్రాయములు అన్నపిదపగూడ నింకను కలసియున్నట్లు నటించుట మానుకొనవలెను.

కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునందు సంపూర్ణవిశ్వాసము గలిగి పనిజేయగదంగువారి యధికారమునందే యుండవలెననుట వ్యాయమని తలంపి, స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రస్తుతస్థితిని సహేతుకముగా గుర్తించెదమను దేశీయతో గాంధీగారు 'కాంగ్రెసుసంఘం' గూర్చి అట్లు ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటనపై స్వరాజ్యపక్షమువారి ప్రతికూల ప్రచారము చాల జరిగెడి కాసనసభాప్రవేశము సహాయనిరాకరణమునందు నిశ్చయపడలేదని కొందరుచెబుదురు. మరికొందరు ప్రజలు ఎన్నుకొనవారు కాంగ్రెసువిధానమునకు ప్రతికూలు, రైతులు వారినే కాంగ్రెసు సంఘం యధికారులుగా నుంచవలె నని పలికెదరు ఈదురదృష్ట తొలగించుటకై మహాత్ముడు ఆ. భా. కాంగ్రెసుసంఘమువారు ఎట్టి మనఃస్ఫూర్తితో కేరవకు యేదో కాంగ్రెసుసంఘమువారు ఎట్టి మనఃస్ఫూర్తితో కేరవకు యేదో యొక నిష్పితాభిప్రాయమునకు రావలెనని నూచించెను. వేరొక సాధన మేమన, అవసరమహాసభను జరిపి, ప్రజలు సహాయ నిరాకరణమునే కోరెదమో సహకారమునే కోరెదమో తెలిసికొనవలెను. కానున్న ఆ. భా. కాంగ్రెసుసంఘసభలో సేమియు నిశ్చయముగాక కేరవకు తగవులాట జరుగుటయో లేక, డిల్లీ కాంగ్రెసులోను, మొన్న సెరాజుగంటిలోను జరిగినట్లు పక్షపాతి బుద్ధితో సమాధానముజేయు ప్రయత్నములు జరుగుట యో మరల జరుగును. కావున "స్వరాజ్య పక్షమువారు కాంగ్రెసు సంఘము తమయధీనమునందే యుండుకొనవలెనని తలంచినవో నేను వీడిపోయిపేరుగా నొకపక్షమునేర్పరచి నా కార్యక్రమమును అమలు జరిపెదమని గాంధీగారు పిదప గావించిన ప్రకటనను మేమంగీకరించున్నాము. విదాద్రిందట కాసనసభప్రవేశముగూర్చి సమాధానతీర్మానము ఆ. భా. కాంగ్రెసుసంఘమువారు బొంబాయిలో భాష పరుపకమున్నే మేమిట్లు జెరిపి యుంటిమి. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నిజయే ఉత్తమసాధనము. కావున అసహాయువారు కేరవకు మహాత్మాగాంధీగారి ప్రకటన నామోదించి ఆయన నూతనపక్షమునందు చేరెదమని నమ్ముచున్నాము.

విశ్వవర్ధనీ మూర్తిలన్ని, తైలమున్ను:— శుక్లవస్త్రము గలవాడికిన్ని, దుర్బలములనున్న, నపునకులకన్ను, నవపటు త్వము లేక సంభోగిసుఖమును నష్టపోయిన వారికిన్ని, స్త్రీ పురుషులకు సంజీవి వంటిది మూర్తలను లోపలికి పుష్పకొనవలెను. తైలమును పైకి పూయవలెను. 25 సంవత్సరములనుంచి ప్రసిద్ధి కెక్కినవి ముసలివారు యౌవను లగుదురు. 80 మూర్తలు మేర 4-0-0 1 బొన్న తైలము కేరవు 4-0-0 పోటీజే చేరు

విశ్వవర్ధనీ ఛార్మనీ, తిరువళిక్కేణి, మద్రాసు.

వైకం సత్యాగ్రహము

శ్రీలు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి

నిన్న 9 వ తేదీన ఆంధ్రదేశీయు సత్యాగ్రహ మొనరించిరి. వారిలో నాయకడు గాంధీబాసు సతులను చన్నార కన్యయునుగూడ నున్నారు. ఆంగముత్తు గొండరుగారు త్రివేం ద్రములో శిక్షను పూర్తిగా అనుభవించి మరల వైకంతువచ్చిరి. వలంబీరుల కేపుడు రాటుములనిచ్చిరి. కర్షములేనపుడు వారు సత్యాగ్రహ స్థానమున పోలీసువారి కెదురుగా మార్పుండి నూలు విడచుచుందురు. ఆశ్రమములో తీరిక జేకలో హిందీ నేర్చుచున్నారు. (ఆ|| ప్రె||)

ఘూర్జర జాతీయకళాశాల

మహాత్ముని ఉపదేశము

అసామదాబాదులోని ఘూర్జర జాతీయకళాశాలను సెలవుల ఆఖరున మరల తెరుచునందర్భమున విద్యార్థులు మహాత్ముని ఆశ్రమమున కేగి సందర్శింపగ మహాత్ముడు వారికి కొన్ని విషయములను బోధించెను. నేను అసహాయోద్యమమును ప్రారంభించుట చిత్తమని చింతింపవలసిన అవసర మెట్లు కలుగలేదో అట్లులే యావిశ్వవిద్యాలయమును నేను నెలకొల్పటను గూర్చి గూడ చింతింపవలసిన అవసరము కలుగలేదు. దీనిని మాసివేయవలెనని కొందరువ ర్తకులు సలహా చెప్పెదమనే యున్నార. గాని నేనట్లులేచేయజాలను. అసహాయోద్యమమును సాగించుటకే యావిశ్వవిద్యాలయ మేర్పరచబడెను. ఇచ్చట ఆత్మ విశ్వాసమును బోధించెదరు. స్వయంసహాయమును గూర్చి వికాలోన్నత భవనములలోనుండు ప్రభుత్వవిద్యాలయములలో బోధింపరు. ఆంగ్ల దేశీయనందలి విశ్వవిద్యాలయములలో గూడ నృత్తుల ప్రశ్నకు ప్రాముఖ్యతను నిచ్చుట కంగీకరింపగ. ఆంగ్ల యువకులు నిరాంధో శ స ము గా ప్ర పంచ ముం తయుతిరి గెదరు. బ్రిటిషు పతాకము వారి నపాయమునందే కాసాడుచున్న దేగాని తృప్త్యానందే కాపాడి పోషించుట లేదు. భారతయువకులుగూడ తమనృత్తులను గూర్చి హెచ్చుగా చింతింపగూడదు. ధైర్యమొక్కటి యుండెనా సర్వము ననుకూలముగానే జరుగును. ఉపాధ్యాయులయందు నమ్మకము కుదురువరకును మీరు ఈకళాశాలలోనే యుండవలెను. బసవమరణములనుండియు రాజీయదాస్యమునుండియు రక్షింపగలము క్రిమార్గ మిదియేనని పెక్కువత్సరములు తప మొనరించి నేను గ్రహింపగలదానినిమాపించితిని గాననిపుడు విద్యార్థులందరును మాసివేసినను గూడ నాకు విచారములేదని మహాత్ముడు నుడివెను. ఆ. (ప్రె.)

సక్సన్ దంతచూకము

సోటిలోని సకలవ్యాధులను మాన్యును. పండ్లవోప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమునను. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ మూలిక ఔషధముతోను బొషధప్రవ్యములతోను చేయబడినది. 1 డబ్బీ 0.2-0. టి. ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి. డజను. 1.4-0 నెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా విశ్వవిధి తిదవల్లి కేజీ మద్రాసు.

దాదాభాయి నారోజీ

గ్రంథాలయము

తుమ్మపూడిలో ప్రారంభింపబడెను

నిన్న (9 వ తేదీ) న దుస్తిరాల తుమ్మపూడిలో శ్రీ సీతారామ విశ్వవేద్యసంఘము అధ్యక్షులగు శ్రీయుత సంతన రాయణింగారు దాదాభాయి నారోజీ గ్రంథాలయమునకు ప్రారంభోత్సవము గావించిరి. 82 వార్తాపత్రికలు వచ్చుచున్నవి. శ్రీరామదేవాలయధర్మకర్త లాసంగిన హాలు సభ జరిగినది. 80 మంది సభకు వచ్చిరి. గ్రంథములను సమకూర్చుటకు వారమురోజులలో ఉపసంఘ మేర్పరచబడును. (తంతివార్త.)

శ్రీ శ్రద్ధానందస్వాములవారికి

గంజాంజిల్లా సంఘసభ్యులు

సమర్పించిన స్వాగతపత్రము

యతివర్యా,

తమకు స్వాగతము! సుస్వాగతము! మాప్రార్థన మన్నించి మామండలమునకు దయచేసి, తమ పాదరేఖస్పర్శచే మా మండలమును, తమ దర్శనలాభముచే మా మండల వాస్తవ్యులను, కృతార్థుల చేసివందుల కెంతయు సంతసించుచు, కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనముల సమర్పించుచున్నాము.

సనాతనధర్మబద్ధమైన తమజీవితము హైందవసంఘమునకు ఘనాదర్శమై యొప్పుచున్నది. హూణవిద్యార్థిపూర్ణులయ్య హైందవసంఘ మూలాధారధర్మములను తృణింపక, బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థాశ్రమములను క్రమముగ పాలించి తమకు యత్నాశ్రమమును గైకొంటిరి. సర్వసంగత్యాగలయ్య, సంఘత్యాగలుగాక, దయాద్రిహృదయులై తొల్లింటి ఋషిసత్త్వములవలె దేశోద్ధరణకును, సంఘోద్ధరణకును పాటుపడుచు మీరు చేయునేవ సుప్రసిద్ధము. మీ విద్యావిధానము శకు గరుకులము సాక్షి; మీసత్యాగ్రహమునకు డిల్లీయుదంతమే సాక్షి; మీ భూతదయకు గోరతుణసంఘములు సాక్షి; మీ సమబుద్ధికి వైకం సాక్షి; మీహైందవసంఘ సంరక్షణాతత్పరతకు హిందూమహాసభలు సాక్షి. మహానీయా! మీబోటియడులు, మహాత్మునివంటి గృహస్థులు, ప్రభుల చంద్రుని వంటి మహర్షులు, శంకరాచార్యులవంటి పితృులు తలపెట్టిన కార్యములకు జయము కలుగజుండునే!

పరమేశ్వరుడు మీకు ఆయురారోగ్యముల నొసంగి, మీసంకల్పములకు సిద్ధి నొసంగుగాల!

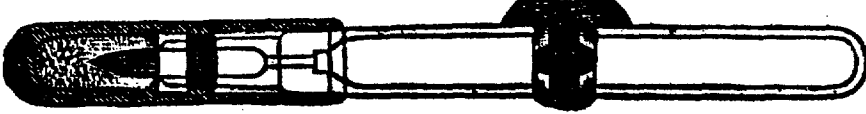
గంజాంజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు: ఆరంభరం (గంజాం) రక్తాక్షి వైశాఖ బలింగ గురువారం.

శ్రీకృష్ణ సాంధ్యభవనప్రవేశంహోత్సవము

గురువారము తె నా లి 12-6-24 శ్రీ సింహాపురి సుగుణవిలాసనభవాదు (నెల్లూరు)

మా న వ తి నాటక ము ను నాటి రాత్రి ప్రదర్శించుటకు పి. సుబ్రహ్మణ్యము, మేనేజరు. దయతో సంగీకరించిరి. క. సీతారామయ్య, ప్రాప్తైటరు.

నెట్ ప్స్ ఫిల్లింగు "ఆ గే ట్" ఫ్రంజిన్ వేనా

చాకాటెన్ నెట్ ప్రకంఠమునందు, సూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా అగ్రే రియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇక్కడివారు మన హిందూదేశమునందు కూడ విక్రయముగా చాచదరీయముచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము 2957 మామూలుగా ఉపయోగించబడు ఉక్కుపాళి బయట "ఆగేట్" గాజుపాళి మతయోగించుట యధ్యుతమగు సూతనభాషన. ఒకరూరి సీరాలో ముంపియెదల అంబుడు నిమిషములకు ముక్కుగా వ్రాయును.

మైలాపూరు విక్టోరియా షిప్, మద్రాసు.

బ్రాహ్మణేతర సంఘపు మతము

రామలింగారెడ్డిగారికి ప్రత్యుత్తరము

[దక్షిణాంధ్రాధికారియగు డి.వి.వి.యర్ గారు రామలింగారెడ్డిగారికి పంపిన ప్రత్యుత్తరము ప్రకటనార్థమై మాకు పంపించినది.]

జూన్ 7వ తేది నేను మీకు వ్రాసిన లేఖకు ప్రత్యుత్తరమును వారాపత్రికలయందు ప్రచురించినాను. ఈ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను నేను ప్రకటింపజేయునని ఉద్దేశించి తినిగాని మీ అనుమతి లేనందున నూరకుంటిని. మీరే ఈ లేఖలను ప్రకటించి బహిరంగముగ చర్చనలుపుటకు అవకాశ మొసగి నందులకు నందరము లొసగుచున్నాను.

మనసంఘపు ఉద్దేశములవిషయమై మీకు దురభిప్రాయ మున్నందులకు నాకు ఆశ్చర్యము కలుగుచున్నది. ఈసంఘము నకు అధ్యక్షులుగ నుండిన మీకు సంఘపు అర్హతములు తెలియ కుండుట మాకు కలవలయును నున్నది. "ఈసంఘనిర్మాణము జననముపై ఆధారపడియుండుననియు, అసహాయవాదిగ నైనను జాతీయవాదిగ నైనను మరల బ్రాహ్మణేతరుడు ఈసంఘమున సభ్యులుగ నుండవలసినదియు కావున మంత్రులతో తగాదా పచ్చించున మీరు రాజనామా ఇశ్యాలపైన అపసరము ఏర్పడ లేదనియు మీరు గానించినవాడము ఆశ్చర్యమును పురిగొల్పు చున్నది. ఇంతవరకు జనమే సంఘనిర్మాణమునకు ఆధారముగ పరిగణింపబడెననియు ఈసంఘమునకు చేసిన కొంతరాజకీయ సిద్ధాంతముల నామోదించినవారు సంఘసభ్యులుగ నుండకూడ దా యని మీరు ప్రశ్నించుచున్నారు.

మీకివిషయములన్నియు తెలిసియున్నను తెలియకట్లుగ నటించుచున్నారని ఊహింపవలసియున్నది. సంఘపు సాంఘిక విమర్శనభలయందు మీరు అధికముగజోక్యము పుచ్చుకొని యున్నారని మీరే వ్రాసికొనియున్నారు. స్వరాజ్య సంపాద నము సంఘమువారి యుద్దేశమను తీర్మానము మహాభయందు ఆమోదించబడుటకు మీరే కారకులని. మీరు వ్రాసికొని యు న్నారు. కొంచెము ముందువెనుకలు జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొనిన దక్షిణాంధ్రాధికారి డి.వి.వి.యర్ గారు మరలమిది యని మీరు గ్రహింప గలరు.

- (1) చట్టసమ్యక్తముగ పథకులపై దొమినియను హక్కు యను సంపాదించుట.
 - (2) దేశపుహక్కులను అందు ముఖ్యముగ బ్రాహ్మణేతర హక్కులను సందర్శించుట.
 - (3) బ్రాహ్మణేతరులలో (మహమ్మదీయులు క్రైస్తవులునఁ) వివక్షతను సందర్భావము పెంపొందించుట.
 - (4) రెడ్డియనామ్రాజ్యకాసనభలయందును, ఇతర ప్రతిపక్షపాలయందును, ప్రభుత్వోద్ద్యోగములందును బ్రాహ్మణేతరులకు సహాయ ప్రాతినిధ్యము కలుగజేయుట.
 - (5) సభలను విమర్శించు జరుపుట.
 - (6) ఈ పైయుద్దేశములు సందర్భావము పాటించుట.
- ఈ యుద్దేశములను పరిశీలించి ఇంతవరకు జనమే సంఘసభ్యత్వమునకు అర్హులకలగజేయునను వాదమునకు అవకాశ మున్నదాయని ప్రశ్నించుచున్నాను. మీ వాదము మీ మిత్రులగు బ్రాహ్మణులకు ఆదమము కలుగజేయవచ్చును గాని ఒకసమయము ఈసంఘమునకు అధ్యక్షులుగ నున్న మీ రెట్లు వ్రాయుటకు మాకు దుఃఖము కలుగజేయుచున్నది.

పక్షమువా రొనర్చిన మించిననులన్నిటికిని మనమే కారకులని మీరు గావించినవాదము విపరీతముగ నున్నది. ఇంతటిదంబరము తగదనికూడ మీకు తోచినందులకు చింతిల్లుచున్నాను. అన్ని మించిననులకు మీరేకారకులను భ్రమ మమ్ముల నావేళించి నట్లు తోచుచున్నది. కాని అనుచలసానుభూతి సహాయము లేకుండిన నాయకు లేమియు చేయజాల రనువిషయము మీకు తెలిసియుండును. ఆహంభావత్వమును వదులుచు ప్రజాయత్న పాలనపు ముఖ్యమూలము. కావున కొందరివిషయమై అతిశయ ముగ ప్రస్తావించుట విశ్వాసముతోను భక్తితోను ప్రవర్తించుచుండిన అనుచులకు తూలనాడినట్లును. కావున మంచికార్యములకు సంఘము కారణమనియు వ్యక్తిగతకారకులనియు మీరు అంగీకరించవలసి నమ్ముచున్నాను.

నవంబరు 11 వ తేదిన నారాయణబాగునందు జరిగిన పథకు మీకు ఆహ్వానము రాలేదనియు, ఆవిషయమై ఈసంఘ వారెట్టి ఆక్షేపణ గావించలేదనియు మీరు తప్పుమాపుచున్నా

రు. మాసంఘపు అధ్యక్షుని మీరేల ఆహ్వానింపలేదని నాయకులను ప్రశ్నించుట మాధర్మమని మేము అంగీకరించుచున్నాము. కాని ఆధర్మముక జరిగినవిషయములు గమనించిన మేము జోక్యము కలుగజేసికొనినను లాభముండవని స్పష్టపరచుచుండెను. మేము మాధర్మమును నిర్వహింప లేదనియే యనుకొందుము. మీరుమాత్రము మీధర్మమును నిర్వహించితిరా? సంఘపు ఆసాధారణమహావేళమునుజరిపి ఈవిషయమై తగుచర్చ పుచ్చుకొనవలయునని నలహాయముగట మీధర్మముగదా. మీరొక్కేయక విశ్వాసరాత్యే తీర్మానము సచాదింప సంకల్పించుకొన్నాను. ప్రతిపక్షులతో చేరుటకు పూర్వము మిగులమునునారితో కృషి అన్ని విషయముల ఆలోచించుట సరియగుపద్ధతి గదా. మీరు రాజకీయరంగమున వృద్ధిగాంచుటకు ముమ్ములను నిచ్చెనమెట్లుగ నుపయోగింపవలయునని మీరు దుద్దేశించితిరా కాబోలు.

కాసనభలలో మీ ప్రవర్తనము మరింత విపరీతముగ నుండెను మనసంఘపుసభ్యులను మాపించుటయందు మీరు వ్యభిచారికలముతో పనిచేయుచుండిరి. వారికికూడ కనీసము మీకు న్నంత దేశభక్తి యున్నదికదా. వారు ప్రభుత్వపు అంగములని చెప్పి దేశమునందు వాటిపట్టుబడిని అంతమొందించుటకై మీరెన్నియో ప్రయత్నము లొనర్చితిరి. వారిపై లేనిపోని దోషములను మీరు ఆరోపించితిరి. ఉప్పుపన్ను సందర్భమున మంత్రులగు మహారు నీళ్లునవిరిరిని మీరు జెప్పుచున్నారు. ఈదోషారోపం యందు సత్యమున్నను జాతీయవాదులుకూడ నింద్యులేకదా యని ప్రశ్నించుచున్నాను.

ఒకమంత్రి కాంగ్రెసువిజయమును గోరుచు తంతివార్త పంపెనని పిమ్మట ఇచ్చిన సంజాయిషీ ఆరంభివార్తను ఉపసంహరించుకొనినట్లుగ నుండెననియు మీరు చెప్పుచున్నారు.

గాంధీన హక్కును కొన్ని దినములక్రిందట బొంబాయిలో జరిగిన మిరవాడముహూర్త విజయముగోరుచు తంతివార్త పంపిన విషయము మీకు తెలియదుకాబోలు. మహాత్ముడు అట్లు తంతివార్తపంపుటచే వారు చి తవాదులసిద్ధాంతములను అంగీకరించినట్లు కలవవచ్చునా? భేదాభిప్రాయములున్నను ఇతరుల విషయమును ఉన్న తాదర్మ్యములుగల సత్పురుషులు కోరచుందురు మహాత్మునివలెనే మంత్రులుకూడ కాంగ్రెసు విజయమును కోరిరి. అందుపై మంత్రులుగా కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును ఆమోదించుచున్నారను విపరీతపు నూచన గావించబడుటచే వారు సమర్థించుకొనవలసివచ్చెను. మంత్రులపై మీకు ద్వేషము లేకుండిన మీ రీవిషయమును గ్రహించి యుండెడివారు.

నేను ఈ లేఖను సంతోషముతో వ్రాయుటలేదు. దశాఖముతో ఈజాబు వ్రాయుచున్నాను.

"స్వర్ణగౌరవమునకును పిడికెడు రొక్కనునకును మమ్ములకు వడలిపోయెను." మమ్ములను విడనాడిపోయిన నాయకుని విషయము కలదుకొని వచ్చినపుడు ఈనాకములు స్వర్ణగౌరవ ముచ్చుచున్నవి. ఏమైననునచే దేశముపట్ల సంఘముపట్ల మా శక్తికొలది మాధర్మ్యమును నిర్వహించుచుండెడి మనియు విజయముపొంద పాటపడెదమనియు చెప్పుకొనుచున్నాము కొంత కాలము గడచినపిమ్మట మీరు మీదేశీయులను ఏవిధముగ నుపయోగించితిరో చరిత్రకారులు వివరించునప్పడు వారు తగు విధమున మీ ప్రవర్తనమును పరిశీలించెదరు. కాలము గడచినందున ఈభేదములతీర్చుకొనగలదనియు చారిత్రకారులు మీప్రవర్తనముపట్ల అనర్హముగ కనికరము చూపెద రనియు నమ్ముచున్నాను.

కె. రంగయ్యనాయుడు,
సహాయకార్యదర్శి.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సిద్ధధర్మశాస్త్ర పాఠశాల, గుంటూరు ప్రకటన

ఇంగ్లీషు తెలిసి ఆంధ్రవిద్యా పాండిత్యమును గలిగి 18 మొదలు 25 సంవత్సరముల వయస్సుకు మించనటువంటి సత్ప్రవర్తనగల ప్రతిస్త్రీ పురుషులు మతవివక్షలేకనే మా వైద్యపాఠశాలలో నుచితముగా వైద్యవిద్యబడయవచ్చును. విద్యార్థులుగా నుండగలవారు దరఖాస్తులను 1924 సంవత్సరజులై 5 తేదీలోగా ఈదిగువ ఆడ్రెస్ కు చేరుటగున రిజిస్టరు పోస్టు ద్వారాపంపుకోవలయును. పాఠశాల జూలయి 21 తేదీన తెలుపుడును. వివరములను గోరువారు ఒక్క-ఆజా పోస్ట్ బాక్స్ నంబరు 5 పంపుకోవలయును.

గుంటూరు } వైద్యరత్న వి. పి. రాజు,
9-6-1924 } యల్. సి. పి. ఆంధు యస్. యమ్. విక.
క్రిస్టిపూర్ ఆంధ్రఆయుర్వేద సిద్ధివైద్యపాఠశాల.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ జూన్ నెల 10-వ తేది మంగళవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మొత్తము X 24 గంటలలో అత్యధికముగ	మొత్తము X 24 గంటలలో అత్యల్పముగ	గరిష్టము X 24 గంటలలో	నిమిషము X 1-వ తేదీనండి	వాతావరణస్థితి X 24 గంటలలో
గోపాలపురం	91.5	85.0	...	0	44.56
విశాఖపట్టణము	92.4	84.5	...	0.1	37.00
కాకినాడ	104.9	85.0	...	0.14	89.00
మచిలీపట్టణము	112.7	78.6	0.08	0.19	41.59
కర్నూలు	89.0	74.6	0.02	0.10	26.01
బళ్లారి	85.8	74.5	0.02	1.22	20.51
కడప	100.4	85.3	0.11	0.46	31.23
నెల్లూరు	97.8	78.1	0.01	0.08	37.98
మద్రాసు	91.1	78.0	0.01	0.43	50.74
కడపూరు	95.0	84.6	...	0	52.94
సేలము	95.8	77.4	...	0.75	39.80
కోయంబత్తూరు	90.8	74.5	...	2.75	22.29
తిరుచనాపల్లి	100.9	81.7	...	0	33.18
నాగపట్టణము	97.8	82.7	...	0	54.98
మధుర	102.2	79.8	...	0.77	38.58
పొంబన్	93.0	80.9	...	0	37.00
తిరువల్లీ	0.15	28.34
తిరువేండవూరు	80.0	76.0	0.79	0.18	64.51
కొచ్చిన్	82.6	79.5	2.21	19.49	114.51
కాకికట్టు	89.0	74.1	0.88	14.17	117.16
మంగళూరు	85.0	75.3	0.47	10.39	125.68
బెంగళూరు	81.4	64.8	...	2.99	25.87
మేర్కాట్	77.4	64.2	0.14	3.42	125.46
కొడైకాల్	70.5	55.4	0.22	2.12	62.18

గమనికలు:— మచిలీపట్టణములో ఉరుములు ఉరిమెను. చినుకులుపడెను. గోపాలపురంలో ఆకశం నిర్మలముగ నున్నది. తిక్కనపల్లి ముఖ్యులు దట్టముగ నున్నవి. కాకినాడలో ఆర్ద్రత తక్కువ. విశాఖపట్టణములో ఎక్కువ. కాకినాడలో 9.5, మచిలీపట్టణములో 8.1 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.9 నుండి 4.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దిక్కె:— వర్షము అంతట నున్నది. బళ్లారిలో 0.22 కడపలో 0.11 4 వర్షించెను. కర్నూలులో చినుకులు పడెను. బళ్లారిలో మేఘములు పలచగ నున్నవి. తిక్కనపల్లి మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. బళ్లారికర్నూలులలో పగటివేడిమి 11 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.9 నుండి 8.3 డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ.

కర్నూరుకము:— చినుకులు కొంచెము అంతటను బడుచున్నవి. ఆకాశము కొంచెము మేఘావృతమైయున్నది. పగటివేడిమి 8.7 నుండి 8.1 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 8.3 డిగ్రీలు తక్కువ.

కడపటితీరము:— వాన ముఖ్యులు విస్తారముగ నున్నవి. దేశములోపలిభాగములో చినుకులుపడవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. సామ్రాట్,
వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

బ్రిటిషుగయానా రాయబారము

బొంబాయి, జూన్ 7:— గోల్కొండలో గారును, లక్కాగారును యస్. యస్. కేజ్జీ హిందీలో శ్లేషి సాయంకాలము యింగ్లాండుకు వెయలుదేరిరి. బ్రిటిషు గయానా ప్రతినిధివర్గమువారు యిండియాకు చేయు పనియొక్క ఫలితమునుగూర్చి తమ సంక్షిప్తచరిత్రను సర్ జోన్ ఫ్రెంచ్ లియవరచెను. హిందూదేశమునకు రె గానీ వారెదుర్కొనగలసి నట్లయి చియనకు తెలుసను పేరిని సహాశ్రయితుని స్నేహభావముతోను విని బ్రిటిషుగయానాకు రాయబారమునంబ అచ్చటకలగుటలను విచారించవలెనని తీర్మానించినందుల కేయన కృతజ్ఞుడు. ప్రతినిధివర్గమువారు చెప్పినందులనునే యిట్టి తీర్మానము చేయబడెను. (అల్లెపే)

నిర్బంధపెట్టి యీ సభలోనే యేదోవిధముగ అయినవారే అయినదనిపించుట దానియందును హాంమెంబరుగారు హానిచ్చిరి. నివేదికను పరిశీలించుటకు సభాపతిగారి ప్రభుత్వము వారికిగాని తిగినంతవరకాకను లేకుండెనని ఆయన అంగీకరించుచు యిట్లు జెప్పెను. "ఈ నివేదిక నీసభవారు పెట్టెంబరు సభలో చర్చించుట కవకాశము గల్గునరకును యేనుగ్రామ విధానములగుర్చిగాని యెట్టి నిర్ణయమును గావించుటలేదని ప్రభుత్వ పక్షమునను, భారత మంత్రి పక్షమునను నేను హామినిచ్చుచున్నాను. (హాల్స్ ను) విశేష సభవారు సర్ శివస్వామి అయ్యగారి తీర్మానమునే ఉన్నదన్నటుల అంగీకరించెననిమాత్రము నేను భావించెదను." ఆయనపరిస్థితుల నింతవివరముగ చెప్పినందులకు సభవారు ప్రశంసించెదరని తలంచెను. చర్చ పెట్టెంబరువరకును ఆయనపక్షమును ఈలోపల భారతప్రభుత్వమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను నివేదికయందలి వివరములను క్లిష్టములను పరిశీలించెదరు. ఆయన నివేదికయందలి వివరములను చర్చింపడల పెట్టలేదని చెప్పి సర్వ సలండు అసంపూర్ణ జీతము ఆలవెస్సులు చాలుటలేదని 1919-20 నాటినుండియుండెననియు కమిషనువారు సౌకర్యములను ఏప్రిల్ 1 నుండి మాత్రమే యియ్యవని కోరిరనియు జెప్పిరి.

పండిత మాళవ్యా సవరణ

అంతట పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు తమసవరణ సుపాదించుచు సర్వీసులనికను విభజించుటయు ప్రకటనప్రభుత్వాభివృద్ధియు యీరెండును అవినాభావసంబంధముగలవని ఒకదానిని త్రోసివేసి మరియొకదానిని చర్చింపరాదనియు జెప్పిరి. భారతకేంద్రప్రభుత్వమున కెక్కువ భాగ్యత నిచ్చుటను గూర్చియు రాష్ట్రీయములలో నికను స్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటను గూర్చియు సాధ్యాసాధ్యములను లీకమిషనువారు యీ త్రివిధానింపకనే పోయిరి. సర్వీసుల నికను విభజించుకడల యెక్కువ భాగము ప్రజాపక్షమునకు కదిలెనుకనుగ మండును. రాష్ట్రీయములలో ప్రభుత్వాభివృద్ధివలన పాశ్చాత్యులకు లాభము లెక్కువగన గనవారుదానికి అడ్డుపడెదరు. లీకమిషనువారు మాళవ్యముగ చర్చింపవలసిన విషయమును తగుజాగ్రత్తతో వ్యవస్థిగి చర్చింపలేదు. విరుకలకున్న తక్కువ వ్యవధిలోనే తమ ప్రశ్నలకు 1800 ప్రశ్నోత్తరములను పరిశీలించి 411 సాక్షులను విచారించిరి. ఇదివరకు వచ్చిన కమిషనులు సాక్ష్యమునెన్నియో గ్రంథములుగా ప్రమరించిరి. ఇప్పుడు సాక్ష్యము ప్రమరించుట మానిరి. 152 మంది సాక్షులు తమసాక్ష్యమును రహస్యముగ జెప్పిరి. వారు తమఅభిప్రాయముల వలన ప్రజాభిప్రాయమును మార్చుకొరుకడల వానిని బహిరంగముగ చెల్పుటైర్వము గల్గియుండవలసినది. కమిషనువారు దీనినిన సాక్ష్యములను ప్రభుత్వాభివృద్ధికి భంగముగల్గును. వీలనగా సర్వీసుల విషయమును, ప్రభుత్వవిధానము అన్యాయము కలసియుండునని. తమ సాక్ష్యమును రహస్యముగ జెప్పిన 152 మంది సాక్షులయొక్క సాక్ష్యమును ప్రమరింపవలసినదిగ భారతమంత్రిని కోరవలెను. ఆసాక్ష్యము ప్రయోజనకరమైనవగునా కాదాయను విషయమును సమర్థించుటకు వారిభివృద్ధికారములేదు. కమిషను నివేదిక ముచాలముండేదనినది. ప్రపంచములో నెల్ల యెక్కువజాతియుల బొందుచున్న సర్వీసులు 1919 లోనే అభివృద్ధిగాంచిన సర్వీసులు, ప్రభుత్వవిధానాభివృద్ధి నివేదికను విచ్చువరకు నుండిరెండునివేదికలును అప్పుడొక్కసారియే పరిశీలించువరకు నాగనవచ్చును.

సభవారు రంతట ఖలాహారములకై లేచిరి.

* * * *

ఫరాహారానంతరము

జాతీయ పక్షము మాళవ్యా సవరణను బలపరిచుట

సీన్, జూన్ 9:-

రంగస్వామి అయ్యగారు

భారత కానకసభ ఖలాహారానంతరము మావేళ మైనపుడు రంగస్వామి అయ్యగారు పండితమాళవ్యా సవరణముల పరచుచు, ప్రభుత్వము లీకమిషను నివేదికను, యీసభవారు క్రిందటి క్లిష్టమరిలో భారతస్వపరిపాలనాస్థాపనమునుగూర్చి గావించిన తీర్మానమునుబట్టియు, ప్రస్తుతము సంస్కరణములే ట్లుననికేయుచున్నదియు విచారించుటకు నియమింపబడిన సంఘనివేదికనుబట్టియు పరిశీలించుట స్వాధ్యాయునిజెప్పిరి. సభవారు రెట్టి వరకులను లోనుగాగూడదు. అలవెస్సులను వెనుకనుండియు నీయవలెనను విషయము అధికస్వయవిషయము. దానిని గూర్చి యీసభవారేమిగాని జెప్పాలని ప్రభుత్వమువారు తలంకజనను.

లీకమిషను నూచలలో ప్రభుత్వవిధానవిషయములు అలవెస్సులు లగునవిగలవు. రాకపోకలకిచ్చు అలవెస్సువిషయము

పట్టిఅలవెస్సుమాటయేగాదు. అందువలన సభవారు సమ్యక్తు లీయగల అంశమును యిచ్చుటకు వీలులేదనిదానినిగ జేసి సభకున్న అధికారమును దీసివేయ ప్రయత్నమును జేసిరి. వ్యయశములపైగల యధికారమునందుగూడ నిట్లే కప్రస్పృశ్యమున్నగు శాఖలయందు దుర్మగనియములను భారతమంత్రి జేయవలెనని కమిషనువారు గావించిన నూచలను యీ సభవారికి సమ్యక్తు లిచ్చునధికారము కొన్నివిషయములలో పోవును. పట్టికుసర్వీసు కమిషను నొకదానిని నియమించుటగూడ ప్రభుత్వవిధానవిషయము గలదు ఇప్పుడు నూచించిన ప్రకార మైనయెడల పట్టికుసర్వీసు కమిషనేగూర్చినపుడు, యిపుడు భారతమంత్రికున్న అధికారములగుర్చి మాత్రము చర్చించును. కాని యీసభవారెప్పుడుగాని కోరుచుండినది సర్వీసులపై కానకసభలకు సంపూర్ణాధికార ముండవలెననియే. కావున యీకమిషను నూచలను బాస్యతాయంత ప్రభుత్వ సిద్ధాంతముల ననుసరించి పరిశీలించవలెను. సర్వీసులను రాష్ట్రీయములు జేయుటయు, భారతీయుల నందెక్కువ మందిని జేయుటయుగూడ బాస్యతాయంత ప్రభుత్వము మీదనే ఆధారపడియుండువలెను. అసంపూర్ణకరముగ నన్న విధానము పై ఆధారపడరాదు ఇప్పుడు దానిపునర్విచారణకు అందకు అంగీకరించిరి.

రాజనారాయణ

రాజనారాయణగారు పండిత మాళవ్యాసవరణను ప్రశ్నించుచు సర్ శివస్వామి అయ్యగారి తీర్మానమును బలపరచిరి. సర్వీసుల విషయమును, ప్రభుత్వాభివృద్ధికి నిమిషమే ట్టుట యెట్లో తెలియకున్నదని ఆయనజెప్పెను. లీకమిషను నివేదికను పెట్టెంబరులో వరకు విచారణకు వచ్చినప్పుడు గావించిన నిర్ణయములను భారతప్రభుత్వకానకసమునందలి నిబంధనలో జేయు సవరణకు భంగము గలుగగూడదని యీసభవారు ఒకనింధనముజేసి కొనవచ్చును.

పలేలు గారు

హాంమెంబరుగారు తీర్మానమును ఆయనవారినది, సర్ శివస్వామిగారి తీర్మానములో రెండవభాగమునందు నిర్ణయములు వెనుకకుగూడ వర్తింపవలెనని యున్నదానిని బట్టిగా విచ్చునని పలేలుగారు జెప్పిరి. ఈవిషయమును సర్వపరిపాలనాభివృద్ధిలో జేర్చుటపై వేరే చర్చింపరాదని పండిత మాళవ్యాగారు కోరిరి. ఇందులకు భారతమంత్రి అంగీకరించునంటే బుద్ధితాలి గాజుచ్చును. (నవ్వు) కానినావంటివారలు యీసభలోని సభ్యులు కొందరు యీనివేదికను పెంటబట్టిలో వేయగోరువారుగలరు. క్రిందటి కానకసభ కార్యక్రమమునాటి చర్చించి కమిషను నియోగించుట సభికోనించుచు అభిప్రాయమును చెప్పియు, కమిషనును గ్రాంటును నిరాకరించియు జేసినవనిని జూడ యిప్పుడు అప్పటికిన్న నికరమును ప్రజాప్రాతినిధ్యము గలదనుచు యీకానకసభ అధికకానకమును మాన్చిలో నిరాకరించిరి. అత్యంతము లన్నిటికిని తిగినటుల ప్రవర్తింపవలెను. "మీరు ధైర్యముతో నిలువబడవలెను, ఈకానకసభ అడుగుకు పోవుచున్నటుల కనుగొనుటకు విచారమగచున్నది. (లేదు. లేదు. అని తేలు) సర్వీసులు సర్వములే. నివేదికను తో పెట్టెంబరుము తేకుండుటయే తెలిచినవని. ఈసభలో నేతమును పూర్తియైన ప్రాతినిధ్యములేదు. ఈనూచలను జేతము ధీరించును. భారతదేశము నకు ప్రాతినిధ్యము గల దేశము మహాసభ గలదు. (నవ్వు) మీరు దానిని జూచి నవ్వవచ్చును. కాని అది నలదియేయున్నది మీరు తీర్మానమును గావించి అంతయును పెట్టెంబరువరకు ఆపియుంచవలసినది నేను కోరుచున్నాను"

పలేలుగారు సభ నావుడలతేయుట కుపపాదించెదరా యని అన్వేషించెను.

పలేలుగారు:— లేదు. నేనుపాదించెను. (నవ్వు)

దెలుగారు (హంబాయి అఫిమల్) తానుతాత ఇనుము ఉక్కు కంపెనీ బొగస్వామివని చెప్పెను. (నవ్వు) ఆయన హంబాయి రాష్ట్రీయములోని కంప్రాప్తులేని సర్వీసులగుర్చి ప్రశ్నకముగ మాట్లాడుచు యిప్పుడున్న కష్టములలో సౌకర్యముల జేయుట అత్యవసరమని చెప్పిరి. ఆయన యింను సమర్థించుటకు యేమేమో మాట్లాడబోవునుండ నివేదిక వివరములలోనికి బోవలెదని అగ్గక్షుండు త్రిపు జేసెను

సర్ పుష్పజీ తమదాసు రామయ దాసు గారు పెట్టెంబరులో నీ సభవారు ప్రభుత్వాభివృద్ధి విషయముతో సంబంధములేకుండనే నివేదిక యొక్క సర్వీసులములపై సర్వీసులకు లీకనటుల జీరిమిచ్చి రాతేదామును విషయముపై తమ యభిప్రాయముల చెల్లవలెనని చెప్పిరి. సర్ శివస్వామిఅయ్యగారు

గారి తీర్మానములోని రెండవభాగమునకు ఆక్షేపం యుండుకడల, పండిత మాళవ్యాగారు సవరణలో నివేదికను పూర్తిగ పరిశీలించకుండ యేదో ఒక భావమునకే కట్టుబడియుండువని కోరుటగూడ ఆక్షేపణీయమేయని చెప్పిరి.

సర్ శివస్వామిగారి తీర్మానములో రెండవ పార్టాలలో నివేదికము వెనుకకుగూడ వర్తింపవలెనని యున్నదానికి హాంమెంబరుగా రెక్కువ ప్రాముఖ్యము నిచ్చిగాయని ఒకసభ్యుడడిగెను.

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్జిఫను— అవును. అది ఒక్కటే సర్వీసులకు మంచి విషయముగాన నేనది చాల ముఖ్యమైనదని తలంచెదను.

సభవారు లీకమిషనునివేదికను చదువు ముందే దానిపై విశ్లేషము గలుగజేయప్రయత్నించుట యుక్తము గాదని సర్ బేసిలుక్లాకెంగారు జెప్పిరి.

1924 ఏప్రిల్ 1 నుండియు సౌకర్యము లావరణలో దెట్టుడునుగాన భారత ప్రభుత్వమువారు గూమనెల లాగియుండెదరు.

ఈనివేదికమును ఏప్రిల్ 1 నుండియు ఆగరలో డెట్టునటుల భారతమంత్రి యిరినరకే నిర్ణయించిరా యని ఒకసభ్యుడడిగెను.

అధికసభ్యుడు:— అవును. నాకును అట్లే తెలిసినది. అధికసభ్యుడియకు ప్రసంగించుచు నివేదికమునందలి సర్వీసులు ములనే చర్చించెదరని తలంచుచున్నాననియు, దానిని స్వరాజ్యము యేమామార్గములకేరకో వచ్చునరకామియుంచుకడలను, మూడునెలలుండి ధైర్యముతో దానిని పెంటబట్టిలో సారవేయకడలను భారతప్రభుత్వమువారు యీ ధైర్యకృత్యమును యిది వరకు మాన్చిలో జేసిన ధైర్యకృత్యమును వీక్షించినట్లే వీక్షించెదరని చెప్పెను. నివేదికమునందలి సలహాలను వేని నంగీకరింపవచ్చునో వేని నంగీకరింపరాదో యుక్తమా లోచించి చర్చింపవలెనని ఆయనకోరెను. కావున పండిత మాళవ్యాతీర్మానము నంగీకరించి విషయము నంతను ధ్వంసము జేయవలసి ఆయన సభవారినికోరెను. ఇప్పుడు సభయెరుటున్న తీర్మానములపై పెట్టెంబరు వరకును చర్చ నాపియుంచుటకు యెట్టిఆక్షేపాయు లేదని ఆయన హాంమెంబరుపక్షమున ప్రకటించెను.

రాజుగారు రంతట చర్చ నావలసినదిగ సుపపాదించిరి.

తామచంద్రరావుగారు కమిషనువారు పుచ్చుకొనిన సాక్ష్యమును ప్రకటింపవలసినదిగ భారతమంత్రిని కోరవలెనని హాంమెంబరుగారిని కోరిరి.

బాంకరలు, వర్రకులు నితరులు రహస్యముగ నొకరిన సాక్ష్యము ప్రకటింపబడునని తలంపరాదని హాంమెంబరుగారు నూచించిరి. సాక్ష్యములో కొంతభాగము మాత్రము ప్రమరించునట్లు మాచెదనని ఆయన చెప్పెను.

కమిషనువారు జీననయ్యయనుచుగూర్చి తెప్పిన సంఖ్యలను ఒలపరచుటకై సభవారి కెట్టివిధానసంపత్తియు లేదని రావుగారు నూచించిరి.

రహస్యముగ సాక్ష్యములనిచ్చిన సంఘములకును సాక్షులకును వారిసాక్ష్యమును ప్రకటించుటకేమైనఆక్షేపణలజేమా తెలిసికొనవలసినదిగ దాక్షురుగయ్యగారు నూచించిరి. హాంమెంబరు ఆపని జేయవలసి చెప్పిరి.

పండిత మాళవ్యా సవరణను బలపరచుటవలన వారు తెలివిలేకున్నవా రగుదురని అధిక సభ్యుడు చెప్పిన యభిప్రాయమును సీ. యస్. రంగయ్యగారు రద్దీజేయిరి.

ఇప్పుడు చర్చనాపులలన పెట్టెంబరులో అధిక సభ్యునకు ప్రశ్నోత్తరము నిచ్చెదనని పండితమాళవ్యాగారుతలంచిరి

అంతట చర్చనావలసినదిగ దెచి న యుపపాదనము వోటుకు దెట్టుబడి సభవారిచే అంగీకరింపబడెను. ఒక్కరు మాత్రము ప్రతిహేలుముగ నుండిరి.

అంతట సభ బుసవారమువరకు ఆపివేయబడెను.

* * * *

కలకత్తా భారతీయ సంఘ ఆక్షేపణ

కలకత్తా, జూన్ 9.—ఇప్పుడు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమును భారతప్రభుత్వమును ఉన్నతఅధికాధిలో ప్రవలపై భారము నెక్కువ జేయునట్లు లీనివేదికపై యెట్టిసర్వీసును దీసికొనరాదని కలకత్తాభారతీయసంఘమువారు రాజప్రతినిధికిని భారతకానకసభ సభ్యులకును ఎంతివార్ల నంపెను. ఈ నివేదికపై చర్చించుటకు సంపూర్ణాధికారము నియమలెననియు, యీలోపల కమిషనునూచలపై సర్వీసులలో జేర్చుకొనుట కెట్టినూచనలుగాని చేయరాదనియు యీసంఘమువారు కోరిరి.

మరియొకయనమ్మతి

టాంగరైకాలో క్రితకానకము ప్రకారము గజరాతి భాషలో భారత ప్రవాసులు రెక్కువ నుంచరాదని గావించిన

నిబంధన నాశనమందుచున్నది యీసంఘమువారు రాజప్రతి నిధికి తంజనంబి. ఈచర్య జాగ్రహము నిబంధనలను విరుద్ధమైనవిని యీసంఘమువారు సూచించుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

భారతశాసనసభ

ఒప్పందమునాయుడు కేసుతీర్పు

అసమ్మతి చెల్లుటకు ఆవుదలచేసి చర్చించ గోరుట

అధ్యక్షుడు అంగీకరింపకుండుట

సిద్ధా. జూను 9: — భారతశాసనసభ మరల నేటికి యందయము సమావేశమయ్యెను. సభ చిరుస్థాయి పెంబులను లేచి పుట్టించెను. సి. సి. నియోగిగారి కార్యక్రమము వివరించెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

భారతశాసనసభలోని అధికారికసభ్యుల కొందరి ప్రశ్నలు జవాబుగా కామండ్రి మధ్య కళాశాలను గురించి చూడబడు చున్నది. అట్టివిని ఒక అధికారికమండలివారు జెప్పిరి. భారతశాసనసభలో విశేషమంత్రులహిమ్మలను ప్రతినిధి టిండుటకు 1921 సంవత్సరములో రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల ప్రతినిధులు యిచ్చుటకు జేయబడినదిగాని గాని ప్రతినిధులగా గడుగగా కొన్ని కళాశాలలు జేయబడినవిగాని వానిని గూర్చి అంతకు యెక్కువజెప్పుటలేదు. హాం మెంబరుగారు జెప్పిరి.

యం. తే. ఆచార్యగారి ప్రశ్నకు హిందూ ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు ప్రజల కెయిత్తులు సంబంధించినంతవరకు 1923-24 లో ఇంజనీరింగు స్టాంపులలోను బ్రాహ్మణకాలలోను ఈ కోర్సును జేయబడినది చెప్పిరి. (1) ఇంజనీరింగు శాస్త్ర హిందువులు 25, సామాన్యదీయులు 2, ఆంగ్లోహిందువులు 12 (2) స్టాంపు హిందువులు 1, బ్రాహ్మణకాల హిందువులు 4 వాహుదీయులు 3, భారతప్రభుత్వము 1, ఆంగ్లోహిందువులు.

ఇంజనీర్లకు గూర్చి యిట్టి వివరములు చెలియలేదు. హాం మెంబరుగారికి భోయగారు ప్రత్యుత్తరము చెప్పి బొంబాయిమీదగా ఎలెక్షన్లలో మేల్కొని పాదాజీవోవు యాత్రీకులకు యెక్కువ సందేహ ఆక్షేపణ లేదు. రాజకీయములకు లోకతాత్రేయము యాత్రీకుల సౌర్యమునకై ఉపయోగించ నిచ్చుటనుగూర్చి ఆలోచింపబడుచున్నదనియు జెప్పిరి.

హాం మెం. తే. జి. జానీగారికి పరేగారు ప్రత్యుత్తరము చెప్పి 51 కేంద్రకేంద్రములు బోర్డులపరిపాలనముక్రింద నుండుననియు 43 కేంద్రకేంద్రముల అభివృద్ధిక్రింద నుండుననియు యారెండిరినిబట్టి కేంద్రకేంద్రముల పాలనమును ప్రభుత్వమువారు నిర్వహించుచుండును. రాష్ట్రీయప్రభుత్వములే బోర్డులను నిర్వహించుచున్నవి. ఇంకను అలసత్వము జరుగకుండి చూడవలెననిగూడ కోరబడినది.

సభ ఆవుదల తీర్మానము

ప్రశ్నోత్తరము లయినవివర వి. వాసుగారు యాక్రింది వివరముగ ఆవుదల తీర్మానమును బంపించి ఆధ్యక్షులు నియోగిగారు జెప్పిరి. “సభ కేంద్రకేంద్రములపై ఒప్పందముగారు జెప్పిన మానవత్వపాదాలలో జట్టిను మెకాన్సి గారు దయచేసి వానిని భారతమంత్రిచే శిక్షింపబడగా సభ మైకేలు ఒప్పందము ద్వారానే వానిని పంజాబిహిమ్మలనువలె చర్యను ప్రస్తుతించుచు జేసిన తీర్పుకడ ఆధారమును ఆగ్రహమును యీ సభవారు చెల్లవోరుచున్నారు.”

12 నెలలు 5 వర్గాల ప్రకారము సభ నావుదలచేసి చర్చించువిషయము తీర్మానముపాదించుటకు పిల్లెనట్టి దిగనందరాచిని నియోగిగారు దీనిని ఆక్రమములో పోసివేసిరి. 28 వరకు ప్రకారము కార్యక్రమముని రాజ్యములో నేభాగముగాని న్యాయశాసనము పరిమితముగానున్న విషయములో తీర్మానమును సూచించెదరాడు. ఈతీర్మానమునందు దిద్దిన తీర్పుపై అప్పిలు జేయవచ్చునగాన వానినిసభలో వచ్చింపరాదు. అంతేగాక 29 స్టాంపుల ఆర్డరు ప్రకారము సభ్యులెవరైనా తనయువనాసములందు యే న్యాయశాసనముజేసిన తీర్పులపైగాని అభిప్రాయముల జెప్పరాదు. ఈవిషయములందు పార్లమెంటు ఆచారము బంపించుననేగలను బ్రిటిషు రాజ్యములో సురేయ్యుల కోర్టుజడ్జిలవర్గమై కామన్సుభ్యులే యెట్టియంపాదనముగాని జేయరాదు. ఇంతేగాక సభనావుదలచేసి చర్చించుటలో ముఖ్యోద్దేశము యేదైన అసహనము విషయమువచ్చినపుడు ప్రభుత్వ నిర్ణయమును మార్చుటకు దానిని నిగూర్చి ప్రభుత్వమునకు చెల్లు పడదు. దానివిషయమై ఒకతీర్మానమును సూచించుటకు శోభితునిచ్చినయెడలచాల అలసత్వము వినిపింపవలెననిగూడ వలెను. ఇట్లుపట్టి జేమియును లేదు.

సమకాలికాభిప్రాయములు

కాంగ్రెసు పరిపాలనము

ధక్కుమాత్తుము రెడింగిన మహాత్ముని యాజ్ఞను శిరసా వహించి స్వరాజ్యపత్రము కాంగ్రెసు పరిపాలకవర్గమునుండి తొలగిపోవుటయు క్రమము. కాంగ్రెసులో విచ్ఛేదమెప్పుడు కలుగనా యని యాతురతితో జూచుచున్న అసోసియేటెడ్ ప్రెసు ప్రతినిధి మహాత్ముడు చెప్పిన సమాధానము రెండు పక్షములను శిరసా వహింప వలయును గతకాలములోవలె కాంగ్రెసు పక్షములు పరస్పర మాషణలతో గాలము పుచ్చుక తమతమ కార్యములను ఆచరణలోబెట్టి దేశవిషయ క్షిని సాధింపవలసిన తరుణము వచ్చినది. కాంగ్రెసులో విచ్ఛేదము కలుగలేదాయను ప్రశ్నకు మహాత్ముడు చెప్పిన యర్థమును మనము ఆచరణలో నుండవలయును. “విచ్ఛేదమును” మాట కర్తమేమి? పార్టీ యందుర్కా కాంగ్రెసులో పార్టీలుగలవు. కాని విచ్ఛేదము లేదు. కామన్సుభ్యులలో అనేకపక్షములు గలవు. విశేషసంఖ్యగలపక్షము కామన్సుభ్యులలో పరిపాలనపాద్యతను వహించునట్లే కాంగ్రెసులోను అధికలసమ్మతి జడసిన పక్షము పరిపాలన పాద్యత వహింపవలయును.

ఏపక్షమును దక్కినవారికంటె అధికలసమని విజ్ఞప్తిగరారు. ఈ నామాదనము విచ్ఛేదనమును బోలగించును కార్యవర్గమును దోషపడును. “మహాత్ముని యీ భావములతో మనము సంపూర్ణగా నేకీభవింపగలము. భిన్నాభిప్రాయములుగల రెండు పక్షములు అచర్యనిధిగొరకు కార్యనిర్వహణమునకు దిగుటకు ఇంతకంటె మంచిదారిలేదు అవిశ్వాసముతో నొకరినొకరు చూపించుకొనుచు ఉభయములను మనమనకార్యక్రమములు మరచి గతరెండు సంవత్సరముల కాలమును వ్యర్థముగావించితిమి. ఇప్పటికైనను రెండుపక్షములు తమతమతమగు యభిప్రాయములతో తమతమ కార్యక్రమములను కొనసాగించుకొనుచు గమ్యస్థానమును జేరుటకు నిరంతరకృషి కావించ నిశ్చయించుకొనవలయును.

అందుచే స్వరాజ్యపత్రము మహాత్ముని కోరిక ప్రకారము తనంత దానయధిక సంఖ్య తనకు గలవోట గూడ ఏవిధములను అధ్యంతరములు నెప్పక తమ యధికారపదవులు త్యజించుట ధర్మము. కార్యసంఘములోని యుద్వేగపదవులు త్యజింపబడుగాక. జిల్లాసంఘములోని యుద్వేగపదవులు త్యజింతుముగాక. అన్ని పదవులనుద్యజించి అధికసంఖ్యగల పక్షమువారితో కానసభా ప్రవేశ విషయమున దక్క తక్కిన సర్వవిషయములందును ఏకీభవించి దేశమెత్తుమునకు నిరంతరకృషిచేసి మార్పులదను పక్షముతో పాటు మనముకూడ మన కర్తవ్యమును ముగించి భారతానికి నేపకావించి ధన్యమగుచుండుముగాక.

(స్వరాజ్యపత్రిక)

కాంగ్రెసు కార్య నిర్వహణము

నిజమే మన మహాత్ముడు సంబంధించినది తర్వాత దేశములో కార్యసూత్రము తగ్గిపోయినది. గాంధీజీగారు నిర్మాణమును పడలేదు గాని నాయకుడు లేకపోవుటచేతను, విగిలినవారు రెండుపాతలలగుటచేతను నిర్మాణవిధానములేద ప్రజలపట్టిపై నాకర్షించునంత వేగమును, ఉద్రేకమును గలిగింపగలుగు నంతటి మహాత్మునివంటి అతనికి విశ్వాసముగలవారలు అందుగ నుండుటచేతను నిర్మాణము మందగరింపబడెను. స్వరాజ్యపత్రమువారు కానసభలో ప్రతిష్టంభనలను వాదించ సభకట్టితే గాని తదుపరి చేయవలసిన కనినిగూర్చి మాజీభావమునే వహించిరి. ఉప్పుపన్నును సర్టిఫై చేసినప్పుడు నై నాన్నట్లును సర్టిఫై చేసినపుడు వార్షికులుగాని నిర్మాణమునుగూర్చి అతనితీర్మానము నికను అమలులోనికి ప్రభుత్వమువారు తేనపుడు ఇంక మీ ప్రతిష్టంభనల బాధమేమి? వారి ప్రయత్నములరక్త ప్రయత్నములు కావేనా? మహాత్మునితో తిరుగ కార్యసూత్రము కాగలదని మానవత్వము. కాంగ్రెసు

తీర్పుపై సర్ కేంద్రము నాయకుగారు అప్పిలుజేయవచ్చునగాని, భారతమంత్రిఅప్పిలు జేయవచ్చుగా యని వి. యం. దాసుగారు చెప్పిరి. జడ్జిగారు తానునిర్ణయింప వలసిన విషయములను వినిపింపించి పాతపంజాబుగాయములను శిలికిరి. భారతమంత్రి యంతరంగము అప్పిలు చేయలేదనిగాన ఈ సభవారు యావిషయమును గూర్చిచర్చించవచ్చును.

అధ్యక్షుడు యాదవపాదనను ఆక్రమమున ముగింపిరి. (అ. ప్రె.)

కార్యనిర్వహణమును గూర్చి మహాత్ముడుచేసిన మానవత్వ చాలమంది అపార్థములు తీయుచున్నారు. మహాత్ముడు జ్యోతుడైన కారణముచే నిట్టిచేష్టలు చేయుచున్నాడని యనువారుకూడ నున్నారు. కాని మహాత్మునిదృష్టి స్పటికదృష్టి. కాంగ్రెసుసంస్థ స్థబ్దమైనిర్విర్యమై యుండు బాతనిమతముగాదు. రెండుపక్షములమధ్య నల్లమన్న కాంగ్రెసు సంస్థకు ప్రాణము నిచ్చుటకే మహాత్ము డీమాదనను చేసెను ఇది స్వరాజ్యపాద్రీవారికిని తొలగించుటకుచేసినవిషయని కొందరువిమర్శించుచున్నాడు. మహాత్ముడట్టి సంకుచిత హృదయుడు కాడని మా యభిప్రాయము. ఈ నూతన శాసనసభలోని స్వరాజ్యపాద్రీకిని, హిమ్మగరవాదులనుగూడ లాభదాయకమే ఒక యొరలో రెండుకత్తు లిమడ జాలవు. ఒకరు శాసనసభలో నుండి, ఒకరు పై నుండి ఊదరగొట్టుట కిదియే యుపాయము. ఉభయపార్టీలను, ప్రజాసామాన్యమునకును గూడ కార్యసూత్రము గలిగించుట మహాత్ముని రాజకీయ రంగప్రవేశము ప్రగమఫలితము. కాంగ్రెసు అధ్యక్షమును కాంగ్రెసుచేసిన తీర్మానములయందు సమ్మతము లేనివారెట్లు నడువగలరు? ఇందులోను మహాత్ముని తప్పేమున్నది? కాంగ్రెసు శాసనసభా ప్రవేశమునే ఆమోదించినయెడల దాని యందు సమ్మతములేని గాంధీ పార్టీవారి నక్కడ హార్వోపెట్టిన ఫలితమేమి? ఇందులో న్యూనాధిక్యతలకు తా నెక్కడ కలరు? మహాత్ముని సూచనప్రకారము స్వరాజ్యపాద్రీవారు తమపద్ధతిని మార్చుకొన లేదా? అందరకును దేశాభ్యుదయమే కావలెను. ఎవరి అభిప్రాయములను వారు సఫలము గావించుకోవచ్చును. కాని కాంగ్రెసు పేరును మన మందరము ఆరాధించుటచే కాంగ్రెసునూత్రముల అధ్యక్షమును మెకాన్సివారు వహించేయెడల తప్పేమున్నది? ప్రజాప్రాతినిధ్యమును సంస్థలలో నిట్టి యంచారమేకదా యున్నది. అట్టి యపోహలకు తానియక ప్రజలు త్వరలో నిర్మాణమును పూర్తిచేయుటకు మహాత్మునికి తోడ్పడుదురు గాక! (పల్లెటూరు)

తారకేశ్వర సత్యాగ్రహము

9 వ తేది సత్యాగ్రహము

నిన్న తారకేశ్వరమున 12 గురిని అరెస్టుచేసిరి. దేవాలయము భూమిలో నుయ్యిత్రివుటకు సత్యాగ్రహీలు కొందరు ఆక్రమముగా ప్రవేశించి కొన్నియింటికలను కొంత సమయము సారించిరి రిసీవరు పోలీసువారికి తెలిపెను. ఆర్థుడు పలంటీరులు క్షమాపణగోరగా వారిని వదిలివేసిరి. ఇద్దరికి చెరి 6 నెలలు విడి ఖయితు చేసిరి. (అ. ప్రె.)

బాబరు ఆకాలి కేసు

లాహోరు సెషన్సుకోర్టులో విచారణ

నిన్న (9 వ తేది) మరల విచారణ జరిగినది. మూడవ అప్రావరు సాక్షులుచెప్పెను. అమృతపరలోని ఆకాలి పరదేశి పత్రికాసంపాదకుడగు హరిసింగునకును కృష్ణసింగునకును మొదలు బన్నెహము లేదు. గాని తరువాత బన్నెహ మేర్పడినది. మరి కొన్నిదినములకుకృష్ణసింగుమరలసభలో (దివాను)నుకన్యసింగుచు అక్షము నొరనుండి తీసిపైకై అసహాయాధ్యక్షమును నలంబించి, వలెనని బోధించెను. రాజభక్తుల మను ప్రభుత్వాధిమానులకు రుసు, జేత్రోహాలే బారతనమువారు వివాద భూముల నిచ్చెదరని ఆశపడక కృష్ణాలను భరింపుడు అని కృష్ణసింగు ప్రజలకు బోధించెను.

త్రిటిషుయవరాజు ఈదేశమునకు వచ్చినపుడు 1922 లో మరయొక సభ జరిగినది. అప్పుడు ఇష్టపస్పరగా అనుగీతమును నుండరిసింగు చదివెను. పిమ్మట మరయొక సభ జరిగినది. అసభకు జేత్రోహాల దాసుగారును లాలా హంసరాజుగారును వచ్చిరి. వారు చెల్లిపోయిన పిమ్మట కృష్ణసింగుగూడ శాసనలోకి మాటలాడెను. ఈసాక్షులు జేత్రోహాలను సరియగు రీతిని నడిపించుటలేదు. దొర్లన్యము పనికిరాదని కాంగ్రెసు మహాసభవారు తీర్మానించినను మనము దొర్లన్యమార్గమునే అనుసరింపవలెను. పోలీసువారికి భయపడకుండ కృష్ణాలనులను గూర్చి తీవ్రముగా ఆందోళన మొనరింపవలెను. సైన్సులకు బోధించివారిని మనలో చేర్చుకొనవలెను. కుపాపమును మందుగుండును సమకూర్చవలెను. అని కృష్ణసింగు తెలిపెను. ప్రభుత్వాధిమానుల ముక్కులను చెవులను కొనివేయించుటకు గూడ కృష్ణసింగు అలోచించెను. అని యాలాప్రావరు తెలిపెను.

(అ. ప్రె.)

వృత్తాంతలేఖలు

నందిగామ

(ఒక విలేఖరినుండి)

కాలమానము

జూన్ 8:— ఇచ్చట వారముదినములనుండి ఎండ బహుశ్రీవముగ నున్నది. సాయంకాలముకూడ జనులు గృహములవిడిచి బయటకు వచ్చుటకు చాల కష్టముగ నున్నది. వేడి గాలివలన చెట్లపైనుండి పతనము భూమిపైపడి చచ్చిపోవుచున్నది. కొన్ని గ్రామములలోని జనులు నీటికి చాల యిబ్బంది పడుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు విభజన

ఇంతవరకు జెజవాడ తాలూకాబోర్డుక్రింద నున్న గన్నవరం తాలూకాకు ప్రత్యేకముగ తాలూకా బోర్డు ఒకగఁగిడినదిన్నీ, జెజవాడ నందిగామతాలూకాలు జెజవాడతాలూకా బోర్డుక్రిందనుండ తీర్మానించినట్లు తెలియుచున్నది. ఇది నందిగామ తాలూకావాస్తవ్యులకు ఆశాభంగము కలిగింపకమానము. నందిగామకు ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డు నిర్మింపబడునట్లు కారణములు ఈమధ్య పత్రికలలో చర్చించబడియున్నవి. ఈ తాలూకా ప్రజల వనోద్ధిష్టను ప్రకారము కొలదికాలములో ఈ తాలూకాకూడ ప్రత్యేకబోర్డును ప్రసాదించి తాలూకా జనులృత్థి కు పాత్రులగుదురగాక యని జెజవాడతాలూకా బోర్డువారు ప్రార్థింతులు.

హై స్కూలు

ఈ గ్రామములోని హైస్కూలుకు పరిధానోపాధ్యాయులుగనున్న చెరుకుపల్లి వెంకటప్పయ్యగారిని మార్చినట్లును తలఁపకు హైస్కూలు హెడ్మాస్టరుగానున్న వి. యస్. కృష్ణారావుగారిని ఇచ్చటకు బదిలీ చేసినట్లున్నా తెలియుచున్నది. సుమారుగా సంవత్సరముక్రిందవరకు ఈ పాఠశాల కమిటీవారి యాజమాన్యముక్రింద నుండెను. దరిమిలాను కృష్ణాజిల్లాబోర్డువారికి కమిటీవారు పాఠశాలను ఒప్పగించిరి.

రామచంద్రపురం

(ఒక విలేఖరినుండి)

తాలూకాబోర్డుమీటింగు

జూన్ 6 - రామచంద్రపురం తాలూకా బోర్డుమీటింగు తాలూకాబోర్డుఆఫీసులో మేనెల కడపటివారమునందు ప్రెసిడెంటు మ.రా.శ్రీనివాస్ కింద వెంకటరత్నంబాచర్, యం. యల్. సి.గారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. కాకినాడవాస్తవ్యులయిన శ్రీమతి యం. కామేశ్వరమ్మగారికి బోర్డువారు మనరాసు ఆయుర్వేదకాలేజీలో మాడుపంపత్తిరములు చదువుకొనుటకు ఆమెచదువు పూర్తిఅయిన పిమ్మట బోర్డులో 10 సంవత్సరములు నెల 1-కి రు 40/ లు జీతముమీద పనిచేయుటకు అంగీకరించే పద్ధతిని, నెల 1-కి రు 25 లు విద్యార్థి వేతనము నొసంగుటకు తీర్మానించిరి.

ఈతాలూకాలో కొన్నిగ్రామములలో గ్రామస్థులతో రి.మైని వారు బిల్డింగు కట్టియిచ్చేపద్ధతిని రి బోర్డు ప్రాథమికపాఠశాలలు క్రొత్తగా కాంక్షను కావడినవి. వేరెవికలవుల అనంతరమునుండి అవి తెలివయ్యెను.

ఇండ్లు తగులబడుట

ఈనెల 4 న వేగి బుధవారం నుభ్యాన్నం మాడుగంటల వేళ చాకలివాండ్రువేటలో కొన్ని ఇండ్లు తగులబడినాయిని.

కాంగ్రెసు యెన్నికలు

శ్రీయుతులు వెన్నేటి సర్వనారాయణగారి, తోమ్మల రామచంద్రారావుగారి, నృసింహదేవర సత్యనారాయణగారు, సబ్బిలిను వెంకటప్పయ్యారావుగారు, యర్రపల్లి జగన్నాథాచారిగారు ఈల 8 న వేగిని జరిగిన రామచంద్రపురం తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీ మీటింగులో రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు కమిటీ సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడిరి.

లంకిలపాటలు

మాజిల్లాతెచ్చి వాగ్గేయకారగాను గోదావరి లంకల పాటలనిమిత్తమై 4 న వేగిని యిచ్చటకు వచ్చి ఆర్యజననీ పాటలు ప్రారంభించి డ్లా లేటు ఆఫీసువారునుకూడ పాటలనిమిత్తమై వచ్చిరి.

రము

అంధ్ర ప్రదేశ్

యావిధిని, నిర్లక్ష్యముగ యెదిరించి, మరచుటతో యనునట్లు (తాగితాగి మత్తుయొక్క తండనాలు ద్రోక్క ప్రారంభించి, రోడ్లవెంట బూతులతిట్టుకొనుచు, గోవిందా పోగొట్టుకొని, రాళ్లపై, రప్పలపై, వంటెలపై, బండ్లపై పడుచు, గాయములు బొందుచు, నెత్తురు శరీరములపై ప్రవహింప వికారముగా యింటికేరీ, భార్యను బిడ్డల తెయ్యుమనికొట్టి యింటిలోని వుండల పగులగొట్టుచుండు పనివారి నెందరి మనము జూచుటలేదు. కొంచె మింతకంటె తెల్వికలవారు ఇండ్లలో యేడ్చుచు పస్తు పరుండుట సర్వసాధారణము. మరికొందరు ఆకలి కాకలేక, రాగివస్తువుల, గుడ్డల కుదుటపెట్టి, గంజి సంపాదించుకొనుచుండ కొందరురైతుల యిండ్లవెంట తిరుగుచు, వులవచారుకై నానా గంటాలు పడుచుండుట కన్నులార జూచుచున్నారము. నీటిట్లు తెల్పుచుండ, మీకు క్రొత్తగలేనివో, అట్టి మాలమదిగలవారి యిండ్లయందుజొచ్చి, కొంతకాలము నివసించిజూచుట మేలు. ఇతయేకాదు. పనులున్నదినములందుకూడ, ప్రతివానికి పని కరువునన్న నమ్మక మెచ్చటగలదు. పనిలేనివో, తిండిపెట్టు కలేరుకలరు. కోమటి, ఆఖరుకు బిడ్డకు 'మిటాయి' గూడ స్వస్థ కిచ్చుదుగదా?

కొందరు, అప్పులజేసి కాలముబుచ్చుచున్నారు. ఆసాము, అనేకదుర్వ్యాపారముల నీవార్గముద్వారా చేసి, పని రి మోసముచేయుచున్నారు. కోమట్లు దొంగతెక్కలద్వారా వారి మరింత దరిద్రులచేయుచున్నారు. నాట్లు, కోతలందు సంపాదించినధాన్యము నేల పనిలేనినీనములందుపయోగరాదనిఅడుగుటసాగ్యము.కాని, అట్టిInsecurity of position సుగడుగుదంతాల క్షీణియం దున్న పన్నుడు, కేళుమాపు జాగ్రత్తల్లియుండు టతికష్టమనియు, ఇదివరకు చేసిన పులు దిర్బకా మిగులునది కొద్దియైయుండ, దానినైన బా ఖర్చిది నుఖము బొందుదమను, భాగ్యవంతులకై నిర్లక్ష్య లర్పిండుదమను బుద్ధి కాటంకము కలుగజేయుట దుస్సాధ్య యుగ్రహించవలయు. పైగా "యిన్నాళ్లనుండి యేడ్చు ర్చుటికి బ్రతుకుచున్నాముగదా! ఈ రెండుమూడంకెముల కా ఒరగవేయబోవుచున్నదా? ఇంతటితో ధనవంతులము వుచున్నామా? ఆ, ఏమోలే, యాదినము తిందాము. నే

కావలి

(స్వకీయవిలేఖరి)

జమాబంది

జూన్ 7:—జమాబందీ పూర్తిచేసి శ్రీకృష్ణరంగార నెల్లూరుచేరిరి. పైర్లు చెడిపోయినవారికి సిమ్మముజరాలు సరిగా నియ్యలేదని చాల అసంతృప్తిగా నున్నది. జమాబందివలన రైతులకు మేలు కనిపించడము లేదు.

కోవూరు తాలూకు జమాబంది డిప్టికలెక్టరువారు నెర వేర్చిరి. చాలపైను నష్టపడినను రైతులకు తగిన ముజరాలు లభిం పలేదని వినుచున్నాము.

గతించిన మేజిస్ట్రేటుగారికి బదులు క్రి రఘుపతిరావు నాయుడుగారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి.

కరనీసోట్లు

మా గ్రామమున కరనీసోట్లు అన్యువేయుపలిముట్లను పట్టుకొని యిద్దరు యెడ్లడ్ల అచ్చాళ్లను యువకులను అరెస్టు చేసిరి. బందరు డిప్టి నూవరిం పెండెంటు కే. బ్రహ్మయ్యగారు ఆవిషయమై విచారణకు యీగ్రామమునకు వచ్చియుండిరి. ఈవిషయమై ఒక కేసు నెవన్నలో త్రోసివేయబడెను.

ఎండిపోటు

గతవారములో కాంగ్రెస్ గ్రామమునకు పెండిచారు పోవుకప్పుడు బండిపోటు జరిగి ఘమారు 4000. లు కిమ్మట్లగల ఆగ్రహములు పోయినవని తెలియుచున్నది. ఈకల్లాలో దోపిట్ల కూనీలు జాప్తి అవుచున్నవి.

కూనీ

కోవూరు తాలూకా దువ్వూరుగ్రామం కాపురములు బిలుమాడి వెయ్యరెడ్డిగారిని గతవారములో కూనీచేసినట్లు తెలియుచున్నది.

హైస్కూలు

పోతవిడ్యార్థులు వార్షికోత్సవము శ్రీరెజవాడ రామ చంద్రారెడ్డిగారి అధ్యక్షతక్రింద 1-5-24 నని జరిపిరి. 2-6-24 నన రెంటు సుబ్బావధానిగారు ఆయుర్వేదసాంప్రదాయము గురించి చువనవ్వించిరి. అ. శురుముర్తిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

చింతలపూడి

(ఒకవిలేఖరి)

మోటారుసర్వీసు

జూన్ 6:—వీలూరునుండి యిచ్చటకు మంచినీళ్లువసలి రిజరు అడవులమధ్యనుండి వుండియున్నది. ఈగ్రామమునకు పదిమైళ్లలో వైజాంవారి సరిహద్దుగ్రామాదు లున్నవి. ఇయ్యది వాణి జ్యమునకు కూడలి. పదిసంవత్సరములకు పూర్వము యేలూరు నుండి యిచ్చటకు ప్రయాణమనిన భీల్లనివార లరుదు. వీర భయము మెండు. అట్లనే ప్రజలు క్రమలో ప్రయాణముచేయుచుండెవారు.

ఇట్టిభాధలను శ్రీమలను బాప ఘమారు రి సంవత్సరములక్రితం నొక మోటారు బస్ సర్వీసు స్థాపింపబడెను. ప్రయాణికులకు ధనవ్యయమైనను స్వేచ్ఛ యొనగూడెను. ఒక సర్వీసు తర్వాత నొకటిగా మూడు సర్వీసులు వచ్చెను. 1921 సంవత్సరము నుండియు, శ్రీ మిర్జాపూరం జమిందారువారి మోటారు బస్ సర్వీసు జయప్రదముగా నేటివరకు పనిచేయుచున్నది. ప్రజలకు సౌకర్యము కలిగించెను. విశేషప్రయాణికులు యీకారులలోనే పయన మొనర్చుచుండిరి. దరిమిలాను రెండు ప్లెజురకారులు నడుపబడుచుండెను. ప్రయాణికులు యీకారులన్నిటికిని సానుభూతిని కనుపఱచుచునేయున్నారు.

పెద్దకారు చాలకాలమునుండి పనిచేయుచున్న హేతువుచే కాబోలు చాలా పర్యాయములు మధ్యదారులలో ఆగి పోవుచు ప్రజల కసంతృప్తిని ఆసోఖ్యమును కలిగించుచున్నది. సరియైన వేళలకుకూడా వచ్చుటలేదు. మధ్యస్థేవసులకు టిక్కెట్లు చిక్కుట కష్టముగా నున్నది. రేటు రు 1.0.0 మొదలు క్రిమ క్రమముగా పెచ్చుచు తుట్టుతుడకు ఆఖరుతరగతికి రు 1.14.0 లు చేయబడెను. సామానులకు యెక్కువ రేటు చార్జి కాబడుచున్నది. వ్యర్థముగా యితర తావుల తిరుగుచున్న మోటారు కారుల యజమానులు యీమార్గమున తమకారులను నడపి తాము లాభము నొందుచు ప్రయాణికులకు మేలనగూర్చు పార్థింతులు.

పోస్టాఫీసు

గత జనవరి 1 టవ తేదిలగాయతు వెనుక సబ్ ఆఫీసుగా నుండిన పోస్టాఫీసు బ్రాంచిఆఫీసుగా మార్చబడెను. ఇది పరిపాలనాసౌకర్యముకొరకు చేయబడెనని చెప్పబడెను. కాని అది చాలా నిరుపయోగముగ నున్నది. ఇన్స్పెక్టరు, సేవింగ్స్ బ్యాంకి వ్యాపారములు తీసివేయబడుటచే మిక్కిలి కష్టముగా నున్నది. చిన్నచిన్నద్రావల్ కైనను వీలూరులో ప్యాసుఅయి వచ్చినకాని సొమ్ము నీయకుండుటచే బాధ వర్ణనాతీతము.

టపా రన్నరమ్లన ప్రస్తుతము నడుపబడుచున్నది. ఇందువలన కాలాతీత మగుచున్నది. కాన యికనుండి ప్లెబరుకారు సర్వీసుకు యుచ్చువిషయమై గవర్న మెంటు ఆలోచింప ప్రార్థన.

తెలిగ్రాం ఆఫీసు

శ్రీబార్ణి చక్రవర్తిగారి కాగొవేవను సంవత్సరమున యిచ్చట తెలిగ్రాము ఆఫీసు ఒకటి స్థాపించుటకు సర్కారు వారివలన కాంక్షను కాబడి, అందుకు కావలసిన బ్రాంచువగయిరాలు పురజనులవలన సర్కారువారు వ్రాయించుకొనిరి. కాని యుద్ధ ప్రహదావిడలచే డబ్బులేనందున 1915-16 సంవత్సరములలో యీపని ఆపుచేయబడెను.

తెలిగ్రాము ఆఫీసు యిచ్చట చాలా అత్యవసరము యేలూరు వాటినపిమ్మట భద్రాచలమువరకు 100 మైళ్లు; యీ మధ్య ఎచ్చటను తంజినమాచారము తెలియగల ఆఫీసులేదు.

ది యునైటెడ్ యిండ్స్ట్రీయలిస్టు సిండికేటు

మా గ్రామయువకులచే క్రొత్తగా పైపేరుతో నొక వాణిజ్యసంస్థ స్థాపింపబడెను. ఇయ్యది జయప్రదముగా కొనసాగునని తలంచెదము.

వేదశాస్త్రపాఠశాల

ఈ వత్సర వైశాఖశుద్ధ ఏకమివాడు ఉపాధ్యాయు సరసింహసోమయాజులుగారి ప్రోత్సాహముచే స్థాపింపబడి కంచిగ్రామవాస్తవ్యులైన క్రి వేదమూర్తులైన పీ.రాఘవాశాస్త్రిగారి యాజమాన్యమున జయప్రదముగా నడుపబడుచున్నది. ధర్మకార్యముల ముంచంపవేయు వాగ్రామవాస్తవ్యుల డెక్కురు విరాళములను సమర్పించిరి. విద్యార్థులకు వసతిగృహములున్న, ఉచితభోజన సదుపాయములున్న చక్కగా నున్నది.

నిరుద్యోగము ఎటువంటిది ?

దానివలన కలుగజేయును

I

రంగనాయకులు డి. యి. పి. (ఆకుపర్లు)

సి. యన్. డబ్లియం

(నిన్నటితరువాండు)

ఈబొమ్మకడుగుగా, మరొకప్రతిమ నుంచును. ప్రతి
తిగానిమునున ప్రతిపెద్దరైతు ఒకరో యిద్దరో జీతగాండుగ్రామ
క కమితగాండ్ర నుంచుకొనుట సాధారణముగా మనము చూచు
చున్నారముగదా! ఆజీతగాండ్రిస్థితిగతు లెట్లున్నవి మొదటిసంగ
తి, ఆతనికి, ఈదినము కూలియున్నదిగాని, రేపుండదేమో యను
దిగులు లేదు. ఇదివరకాలమే. కూలికొరక దే, తిండి కలుగజేయ
నుభయము లేదు. ఇదియెందాకాలమే, తినుటకేమియులేదే,
కూలియొచ్చుటదొరకదేమోయను భీతిలేదు. సంవత్సరమంతయు,
దిగులు లేకుండా, ఒకయాసావిక్రిందజీతముచేయుటయు, నన్నము
ఎండ యనువిచారములేకుండా, ఎల్లకాలముసంతృప్తితోయాదా
యము గొనుటయు నాతనికి సాధ్యమగును. రెండవవిషయము.
ఆతనికి, తనకు ప్రత్యేకముగా యిల్లు లేదనికాని, ఎండకాలము
నందు యిల్లు తెగులుబడునేమోయను భయముగాని, వర్షకాల
ము, మరమ్మతులుచేయవలయునను కష్టముగాని యుండదు. ఏ
లనన, తనకు పెండ్లికాకపోయినచో, యజమాని, చావడిలేక
కొప్పునునందు సుఖముగా నిద్రించుట సాధ్యమగును. మూడవది,
సంవత్సరమున కింతయను జీతమువచ్చుచుండును. దీనివలన యిదివ
రకుచేసిన యప్పులుతీర్చుకొని గలుగును. పైగా యప్పులులేని
చో, కొంతధనము కూడఁబెట్టుటసాధ్యమగును. కాని, కూలిచే
యుటయేస్థిరమైన, ఏదినమువచ్చినధాన్య మాదినమే, ఏదినసం
పాదించుటదిన ధనమాదినమే ఖర్చుపెట్టు యభ్యాసము త్వరలో
పట్టుబడును. పైగా, ఎండకాలము, వానకాలములందు చేసినను
ప్పుల తీర్చుటకుగా నానాయవస్థలు పడవలసివచ్చును. అదియు
గాక, పరిమితమైన జీతము వచ్చుచున్నపుడు, ఇల్లుగొనుకొను
టకు, తనవస్తువులసంపాదించుట కొంతకాలముపట్టునో తెలియు
ను. ఆపనులచేయుటకు వసతికలుగుటయేగాక, అయిలఁజేయసా
ధ్యమని ఆతనికి గర్వము. అందువలన, కావలసినంతసామగ్రి
సంపాదించువరకు వేచియు పిమ్మట పెండ్లి జేసికొనవచ్చునను
నమ్మకము బుద్ధిదోర్బడును. కాని కూలిసాండునతనికి, ఆయా
వస్తువుల సంపాదించుటకు కావలసిన ధనము చేహార్చునదుపాయ
ములు కనుపట్టకపోగా, సంపాదించుట దుస్సాధ్యమను భయ
మేర్పడుటచే "ఈ, ఇంతకంటె యన్యాయపుష్టితియందుండునా,
ఏదో యొక పిల్లను పెండ్లిచేసికొందుచులే" యను నిరాశతో
నిస్సారతతో పెండ్లి చేసికొనును. మనపనివానిజూచి,
వారియందు నిర్భాగ్యులైనవారే, కూలిచేయువారే, ఎట్లుచిన్నివ
యస్సననే పెండ్లిండ్లుచేసికొని, అసంఖ్యాకులగు బిడ్డలకని
దారిద్ర్యాంబుధి నోలూడుచుండుగాంచిన వారెల్లరికి పైన క
న్నరచిన బొమ్మయొక్కయధార్థత కన్నులకుగట్టివట్టుండును. ఇ
ట్లుచెప్పుటచే జీతములకుండువారిస్థితి, ఉండవలసినంత సుఖము
గనున్నదని నేను తెల్పుటలేదు. వారికిచ్చుజీతములు చాలకష్టమ
యనియు, వారికిచ్చుభత్యమతి తక్కువయనియు, వారికి చావిడి
లో పండుకొనుటకు మంచములుకూడ లేవనియు వారిని యజ
మానులు అమితవీధిపునామచాచకములతో పిలిచెదననియు, నె
లవులన్నమాట వారికి లేదనియు, వారికి భత్యము తక్కువమానికె
లతో కొల్లబడుచున్నదనియు, లెక్కలయందంతో యన్యాయ
ము జరుగుచున్నదని నేనెరుంగుదును. వాటిస్థితిని బాగుపరచవ
చ్చును. బాగుపరచవలసియున్నది. కాని మొత్తముమీద వారిస్థి
తియే, కూలివారిస్థితికంటె అనేకరెట్లు నాణ్యముగ నున్నదని
కన్నుచున్నది కదా?

వెంటనే మరొక్క విషయమును తెలుపనిండు. ప్రస్తుత
పు కూలీలందరు జీతగాండుగా నుండవలయుననిగాదు నాయభి
ప్రాయము. జీతగాండుగానుండుటకట్టిపించినయందరు సంపాద
వలసినదే, కాని యటులజరుగుట దుస్సాధ్యము. కానిజీతగాం
డుగా నుండువారి కెట్టిసదుపాయములు కల్గుచున్నవో, ఏయేక
ష్టములు లేకపోవుచున్నవో, ఆయాసుఖములు, కూలివారుగా
నుండువారికికూడ సాధ్యమైనంతవరకు కలుగవలయుననియు,
కల్లకట్టు చేయవలయుననియు, అందులకు తగుమార్గములు వెదుక
వలయుననియు నాయభిప్రాయము.

ఇంతజెప్పినను, కొందరు మహానుభావులు, పట్టణమున
జీతగాండ్రస్థితికంటె మేలనియు, అగ్రమును కలుగజేయు

త్రముమాత్రము కన్నుచునేయున్నది. సంవత్సరపర్యంతము, వా
రికి దిగులు లేని ముహూర్తముకలదు. కూలివానికో ఏదినమున కా
దినమే యుద్యోగపూర్తియగుచుండు. యజమానులు మారుచుం
డురు. కూలిమారుచుండు. చేయఁబడిన పనిమారుచుండు పైగా,
రేపుయ్యుద్యోగము నొరకువను నమ్మకమెక్కడ? పైకెలలో
జీతము జరుగునను నమ్మకములేదు. ఇయ్యదిభేదము కాదా,
ఎన్నికష్టములుం దున్నను జీతగాండ్రస్థితి దీనికంటె నాణ్య
ముగాదా?

తరువాత, పనివారందరు, కూలివారుగా నుండుటయే
యెక్కువగా యభిలషింతురందురు. కారణము లారయకయే
యిట్లుపలుకుట జరుగుచున్నది. మాదిగవారు సాధారణముగా
త్వరితగతి వోజాలని, గందరగోళములగొరని, నెమ్మదిగా నుం
డు జీవనము నభిలషింతురు. అట్టివారెల్లరెన్నోటనైనను, భయ
ములేని, అడుగుడుకు కల్గించని, జీవనముకై వెరచుచుండురు. వా
రికి జీతములకుండుటయే మేలని కన్నదుటలో ఆశ్చర్యములేదు.
అందువలనే మాదిగవారినుండి హెచ్చునుండి జీతములకుండుట
కై వచ్చుచుండురు. మాలవారో చురుకుననుకల్గి ధైర్యముకల్గి,
వ్యాపారము చేయుటకు తగినలక్షణములగు, నమ్మకము, దండు
గల నెదిరించు ధైర్యము, కష్టముల బెడరించు స్వభావము,
స్వతంత్రజీవనము గోరలక్షణముల గల్గియుండురు. అట్టివారు
కూలిగోరుటలో ప్రత్యేకముగా ప్రయత్నిండురు. వారి నుండి యే హెచ్చు
మందికూలికి వచ్చుచుండురు. ఇట్లుచుచే మాదిగవారందరు జీతములకుండుట
న్నారనియు, మాలవారందరు కూలికి వెళ్లుచుండురనియు తలం
పరాదు. మాదిగవారిలో స్త్రీలు, కొందరు పురుషులు కూలికి
వత్తురు. మాలవారిలో స్త్రీలందరు పురుషులతో కొందరు మాత్ర
ము కూలికి వెళ్లుచుండ కొందరు జీతముల కుండుచునేయు
న్నాడు.

కనుక, మాలవారి సామాన్య, లక్షణముల గల్గినవారు
మాదిగవారియందు కొంతమంది గలరు. మాదిగ వారిసామాన్య
లక్షణములగల్గినవారు మాలవారిలో కొంతమందిగలరు. అట్టివారు
తమరససామాన్య యుద్యోగపరిమితుల నభిలషింపక యితరమార్గ

ముల గోరుచుండుట సర్వసాధారణము. అట్టిచో, జీతమున
కుండుటకంటె కూలికేయుండ పనివారందరు కోరెదరని పట్ట
టసారబాటు. అట్లుచుచే కూలివారుగా నున్న వారందరు జీత
మున కుండగోరెదరా యని ప్రశ్నింపవచ్చు. అందుకు సమాధాన
మిచ్చుట గర్హము జీతములేక, మతమున
కంచుండుట నాయభిప్రాయము కావని యిదివరకే
తెల్పితి కాని, జీతమునకుండుటచే కల్లు సుఖము, అనగా, సం
వత్సరమంతయు, ఉద్యోగమునకై యనుదినము దిరుగుచు, దొర
కునో దొరకదో యను భయపడుతులై, కూలిలేని దినము పస్తు
పడుచుండు దుగ్గతి పోగొట్టుకొనుసుఖము. మరొకమాగ్గ వై
రాయందరు పనివారికి కల్గించుట సంఘముయొక్క ధర్మమని
యే మనముతము.

రెండవది కూలివారియందేయసంతృప్తిలేదు అనువారు
కొందరు కలరు. దీనికి సమాధానము, పై సమాధానము ననుసరిం
చియేయుండు. ప్రస్తుతమొక్కవిధమగు జీతమే కలదు. అయ్యది
యెక్కువ యాకర్షణీయకముగ లేదు. దానియందెక్కువ కష్ట
ములు కల్గుచున్నవి. ఆత్మగౌరవము కలవా రావృత్తియందుం
డుట సాధ్యమగుటలేదు. మరొకదారి పనివారికిలేదు. అట్టియొడ
దొరికినదేచాలునను సంతృప్తియందు పనివారు చిక్కియున్నారు.
పైగా వారితోముతాత లందరు కూలివారు. తాముకూలివారు.
ఏమియెందులకు కాలవిరుద్ధపు పనులనుఁజేయ నిచ్చగింపవలయు
నను సాత్వికబుద్ధి కష్టపరంపరలయందు జిక్కి తావుతెలియక,
అనుదినము సగమాకలితో తిరుగు మన పనివారికి యసంతృప్తి
యెటులకల్గు. అసంతృప్తి, కల్లుటకు రెండుమార్గములు కలవు.
ఇతరులు మంచిస్థితియందున్నవారితలె మనమేల యుండరా
దను బుద్ధికల్గుటచే, తామున్న పరిస్థితులగూర్చి యసంతృప్తి
కల్గును. రెండవది. తామున్న స్థితిగతులు భరింపరాని వగుటచే
వానినుండి విడిపడి, మరొక్క స్థితియందు జీవనము చేయుట
కభిలషించుట వలన యసంతృప్తి కల్గును. మొదటి విధముగా
యసంతృప్తి కల్గుటకు, జీతగాండ్రుతప్ప మరితరులు, అనుభవ
పూర్వకముగా, క్రొత్త మార్గముల
జూపెట్టుటలేదు రెండవమార్గము ద్వారా న వ జీవనము
గల్గుటకు తంటా లనేకము గలవు. అందు మొదటిది పనివారి
యందు క్రొత్తస్థితులగల్గింప గలదునునమ్మకము కలుగవలయును.
అప్పుడే యసంతృప్తి భావపూర్వకముగా మొగముయొక్కచిట్టిం
పులచుండి రొప్పుచురోజును విధిని తిట్టుకొను స్వభావమునుండి
బయలుదేరగలరు. రెండవది అట్టిసమ్మతము గలుపటకు ముందు
గా సంఘభావము పనివారియందు కలుగజేసి పరస్పరభావ
సాంకర్యము సంఘర్షణద్వారా మొగచిట్టింపులు తిట్టలను భావ
పూర్వకముగ మాటలు యొక్కితోకూడిన తలంపులుగా మార్ప
గల సంఘకట్టుబాటులను సృజింపగల్గిన సంఘములవనరము.
మూడవది అట్టిసంఘమును స్థాపించుకొని కలుగుటకు విద్య సా
ధారణ సాంఘికతత్వము స్వతంత్రబుద్ధిగలుగవలయును. వీనిలో
నేవిషయము నందైన మన పనివారికి శక్తియున్నదని యెవరు
చెప్పగలరు. అంటరానితనము యొకప్రక్కన విద్యారహితము
మరొక ప్రక్కన సోమాయ ఎంకాయ లవి కోటి యాత్మ
గౌరవమును క్షీణింపజేయు సంబోధన లాకవంక తప్పుకామాని
కలు దొంగలెక్కలు నాములడుండగములు ధనచంతుల మాతృ
ర్యము, గ్రామాధికారుల నిర్లక్ష్యము మరొకవంక, కలరా మారి
ముత్కలమృతులు, సాతానులు, పంజలవారి జాగరములు మం
టులు మరొకవంక యున్నంతకాలము, నెలకు పదిరోజులు పస్తు
పడుచున్నంతకాలము అలో లక్ష్యణా యనియేడ్చుచు ఇటుల
లక్షలలది పనివారు దరిద్రదేవతకు కంబళియగుచున్నంత
కాలము సంఘభావము సంఘనిర్భాగకై ఆత నమ్మకము అపై
యాందోళనగల్గునని యేరు తెలుపగలరు. అట్టియొడ పనివారి
యందసంతృప్తిలేదుగాన మనము నోరుతెరువకుండు నాణ్యమని
తెల్పుట భ్రమగదా.

ఐన మరొక్క యాటంకమువారు బెట్టెదరు. ఏదియెట్లు
లున్నను ప్రస్తుతము కూలిజీతమునవారికి ఏమికష్టములు కలుగు
చున్నవి? ఎందులకు వారియందాందోళనము కలిగించవలయును?
ఎందులకు మనము మనఁబట్టి చింపుకొనుచు నెత్తిగొనుకొనుచు
వికారముల కలిగించవలయునని పలుకువారు లేకపోలేదు.
గ్రామములందు తిరుగువారి కిట్టివారు వందలకొలదిగా కాన్పిం
తురు.

వీరికి సమాధానమిచ్చుట తిక్కము. వీరిమితముగా చదువు
కొన్నవారుకారు. ఇతరదేశములఁ జూడలేదు. సగిగదా తమ
దేశమునే సరిగాజూచిన సావమునవోలేదు. అట్టియొడ, సుఖ
ముగా నుండుటెట్లో, హెచ్చుజీతము తెచ్చుకొని, మంచిగృహ

ములుకల్లి, క్రేమించుకుంటుంటున్నట్లు, స్వతంత్రజీవనముకల్లి, ఆత్మగౌరవముకల్లి, పరస్పరగౌరవము పొందవలయునను యభిలాషకల్లి, బిడ్డల విద్యావంతులచేసి, ప్రపంచవిషయముల ధనము చేకూర్చుటకేగాక యాధ్యాత్మిక నైతికజీవన సమృద్ధికై తెలుసుకొనవలయునని యిచ్చకల్లి, ప్రేమారాధనమును, భగవద్భక్తిని కొరకు ప్రజలందరికి సాధ్యము కావలయునను తలంపట్టివారికి కల్గగదా, అట్లుండుట మంచిదని తెల్పినను, తెలిసికొనలేని స్థితియందు, వారున్నారు. ఇట్టివారు, విద్యావంతులు కాని రైతులందరేకాదు, బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులందరేకాదు చదువుకొన్నామని ఎర్రపీఠ మన భావప్రపంచమున బాలరంగు నవనాగరికులగు పెద్దలందరిట్టిస్థితియందే యున్నారు. కావి గుడ్డలధరించు మహానుభావులు, గాంధీవస్తువులధరించి, దేశభక్తులమని తలదిమ్మగల స్వార్థపరులు, పాశ్చాత్యప్రపంచ మగ్నిహోత్రమున బడబోవువున్నదని గంభీరముగ పలుకు సీచవు స్వభావములందు జిక్కి చెడ్డయలవాటలకు దాసులైన మనతాతయ్యలు, పీఠంబరచేతులు. పీఠిని, నిండించిన లాభము లేదు. వారికితరవిషయములు తెలియవు. వారికి చుట్టునుండు విషయములందసంస్మృతికలుగదు. ఆందోళనబుద్ధి కలుగదు. ఆలోచనపోదు. కనుక, ఇచ్చట సేను తెలుప సాహసించినను, నాకు దరిద్రముగ కన్నదువిషయములే, వారికి సామాన్యముగ కన్నదును. పొగదుట, తిట్టుట మనవారికి చాలకాలమునుండి యలవాటైనది. ఉన్నదున్నట్లుగా చూచుకొని, మాచినదానిని తెలుపగలకొని, తెల్పిన గ్రహించి పరిమార్చుట గల్గింప బ్రయత్నించుకొని, మనకు క్రమముగా బోవుచున్నది. మేల్కొని చుటమేలు. త్వరపడుట మంచిది. సరే! ఇప్పటికే కాలాతీత మైనది. తుదిమాటగా, పనివారుగా నుండుటవలన, ప్రస్తుతము, మనవా రెట్టి కష్టముల ననుభవించుచున్నారో చూతము పరీక్షాకాలమువచ్చినది. పనియొచ్చుటలేదు. మాలగుడిము నకు వెళ్లుము. ఏయింటిచుట్టుచూచినా బురద, వరద, వాసన యే! కాళ్ళకుడుగుకొనుటకు నీరుగూడ కొన్ని యిండ్లనుండు లేదు. లోపలకు మురికికాళ్ళతో వెళ్లుట, చాపగూడలేని, భూమిపై, లేమగల సేలపై తిరుగుట, ఎన్నిదినములక్రిందటనో కా లినపొయ్యినిచూచుట, చల్లగనుండి తడిసినమంచములు, మురిగిన చాపలు, కంఠలుగల పైకప్పు, అటునిటు తిరుగుట కవకాశము లేని గుడిసె! ఇదియ లోపలనుండుదృశ్యము. కొన్ని సున్నపు యతులను బెట్టెదము. పాత్రసామానంతయు కుండా, ముం తలు, మల్లలు. కుండలకు చిల్లులు, పాత్రలుబోసిపోయినవి, పగు లుచున్నవిగానుండు పైగా ఏమిభోజనము చేసినవన్న పుల్లసీరు గాని, మజ్జిగాని దొరకలేదు. అల్లచే యా మురికిచెరువులోని నీరును ద్రాగితిమి. రాత్రి చలియెత్తె. కప్పుకొనుటకు దుప్పటి లేదు. పైగా వర్షముకురియ ప్రారంభించె. దాగొనుటకు తావు లేదు. పిల్లలేడ్చుప్రారంభించిరి. వినుగుకొనుచున్నట్టి, వారి కోదార్చుటకుమారు, వారిబట్టకొని యుతికినదని తెల్పు నా కనుకుచున్న, డొక్కకంటుకొనుచున్న పాట్లకు, కళ్ళలోతు గాగల్గి, నెత్తి చింపిరిగాగల్గి, మొగము పొచిగాగల్గి, గోచియో లేక, చిన్నపేలికయో మత్రము, తన యెండకు వానకు కాగిన శరీరమును నలంకరింప, ఆజానుబాహువులు, పెద్దవక్షస్థలము గొప్పబొమికలు, నుంచినపుడలు, గట్టిదంతములు, పెద్దపాద ములు, ఆశ్చర్యము గల్గించు, భగవంతునివృత్త్యును కేయలున్న దా యనిపించుటలముగల, ఆపనివాడు, ఆమాలవాడు, అవీద వాడు, ఆయనాధ మనకు సమాధానమిచ్చుచున్నకే కడుపునిండ తిండియున్న, చక్కనిగృహముండి, భార్యకు సుఖము లుండి, బాలురకు విద్యయుండి, నిలుకడయును యుద్యోగ మాతనికే యున్న, ఎంతయందుచుగ, ఎంతవృద్ధుడగు, ఎంతగాంధీర్య ముగ నుండెడివాడేగదా! మన ధనవంతుల మనకొని జీర్ణకృత్తి లేక, పైదుల పిడిపించుకొనుచు కుంటుచు, చూల్చుచు, దరిద్రపు యంటుకొనుటగల్గి, కోజుకొక క్రొత్తలంజను కొరచు, తన దురదృష్టకొగముల ప్రచారము చేయు డొడ్డుబుచ్చకాయలు, మన పశుప్రాయము, నివసార మెరుగని యనుభవరహితలగు సన్యాసు లీ దృఢకాయునిజూచిన యేనామకొనునోగదా! నేక సున ట్టివృద్ధకాయలు హెచ్చునుండి సుఖిస్థితియందుండు ట్టుగత్తము. పరిద్రగామోనరుల లక్ష్యాధికారు లట్టివర్గమిందు బయల్పడు టగత్తము.

ఎంతాకాలమువచ్చినది! తిండిలేదు. దాహముమిన్నది. ఆశలేచ్చుటలేవు. కల్లుదుకాని మొక్కటియేలేదు. అందు, దుఃఖాదాదాడు అప్పునకు ముంతలుముంతలుగా కల్లుబోయ, కష్టములగల్గించి, ఆకారపితముగ జీవితమును నాశనపూర్వక ముగా చేసిన యీ ప్రపంచమును, ఉద్యోగము కల్గించక, భార్య బిడ్డల యెడ్డించుచు, కడుపుకాల్చుచు, అందరిచే తిట్టింపుచున్న

యావిధిని, నిర్లక్ష్యముగ యెదిరించి, మరచుటకో యనునట్లు త్రాగిత్రాగి ముత్తుయొక్క తండనాలు దొక్క ప్రారంభించి, రోడ్లనెంట బూతులతిట్టుకొనుచు, గోచిగూడ పోగొట్టుకొని, రాళ్ళపై, రప్పలపై, వంతెనలపై, బండ్లపై పడుచు, గాయములు బొందుచు, నెత్తురు శరీరమంత ప్రవహింప వికారముగా యిం టికిచేరి, భార్యను బిడ్డల బెయ్యిమనికొట్టి యింటిలోని కుండల పగులొట్టుచుండు పనివారి నెందరి మనము జూచుటలేదు. కొంచె మింతకంటె తెల్వకలవారు ఇండ్లలో యేడ్చుచు పస్తు పరుండుట సర్వసాధారణము. మరికొందరు ఆకలి కాగలేక, రాగినస్తువుల, గుడ్డల కుదుటబెట్టి, గంజి సంపాదించుకొనుచుండ కొందరురైతుల యిండ్లవెంట తిరుగుచు, పులవూరుకై నానా తంటాలు పడుచుండుట కన్నులార జూచుచున్నారము. నేనిట్లు తెల్పుచుండ, మీకు క్రొత్తగలేనిచో, అట్టి మాలమాదిగలవారి యిండ్లయందుజొచ్చి, కొంతకాలము నివసించిజూచుట మేలు. ఇంతయేకాదు. పనులున్న దినములందుమాడ, ప్రతివానికి పని దొరుకునన్న నమ్మక మెచ్చుటగలదు. పనిలేనిచో, తిండిపెట్టు వా రేరుకలరు. కోమటి, ఆఖరుకు బిడ్డకు 'మిటాయి' గూడ అప్పున కివ్వడుగదా?

కొంచు, అప్పులజేసి కాలముబుచ్చుచున్నార. ఆసా ములు, అనేకదుర్వ్యాపారముల నీహర్షముద్వారా చేసి, పని వారి మోసముచేయుచున్నారు. కోమట్లు దొంగతక్కులద్వారా పనివారి మరింత దరిద్రులచేయుచున్నారు. నాట్లు, కోతల యందు సంపాదించినధాన్యము సేల పనిలేనినీనములందుపయో గింపరాదనిఅనుకుటసాధ్యము. కాని, అట్టిInsecure Position అడుగుడుగుదండాల స్థితియందున్న పన్ను పన్ను, రేపుమాపు అను జాగ్రత్తగల్గియుండు టితికష్టమనియు, ఇదివరకు చేసిన యప్పులు దీర్చగా మిగులునది కొద్దియైయుండ, దానినైన బా గుగ ఖర్చిడి సుఖము బొందుదమను, భాగ్యవంతులకర నిర్లక్ష్య ము ఖర్చిడుదమను బుద్ధి కాటంకము కలగజేయుట దుస్సాధ్య మనియు గ్రహించవలయు. పైగా "యిన్నాళ్ళనుండి యేడ్చు చున్నప్పటికి బ్రతుకుచున్నాముగదా! ఈ రెండుమాడంకెముల ధాన్యము ఒరగవేయబోవుచున్నదా? ఇంతటితో ధనవంతులము కాబోవుచున్నామా? ఆ, ఏమాటే, యాదినము తిందాము, రే పటిసంగతి యెప్పటివరకే యుబుద్ధి యిట్టి జీవనశైలితముగా కల్గునని తెలిసికొను టగత్తము. ఇప్పుడుమాడు! ఎంతభే దము సంవత్సరపర్యంత మొక జీవనముండి, కొంతభత్తము వచ్చు చు, కొంతజీతము కల్గుచుండ, ఒకపనివాని మనస్సునందు కల్లు నో యాలోచించుచు. ఆతనిభార్యకు, రేపుమాపుగూర్చి యా లో చిం చు ట యే గాక సంవత్సరమంతయుగూర్చి యా లోచించి, తనజాగ్రత్తపడగల కే క్రిగల్గి, ఆదాము ఖర్చు సరి పెట్టుకొని, క్రమక్రమముగా నృద్ధిపొందవలయునను బుద్ధికల్గి సంసారము, దానిబాధ్యత పనివానికెక్కి, తనబిడ్డలకు కొంత యాదాయము చచ్చునప్పుడు వదలి, తాను, తనభార్య మంచి వస్త్రములధరించి, మంచియలవాటలబోండి, తనసాటివారిలో గౌరవము బొందవలయునను యిచ్చ, బుద్ధికల్గుట కవకాశము కల్గు. ఇది మానవస్వభావపు రహస్యము. ఇదిగ్రహించిన, జీతపు జీవితముకు 'మాలికి' భేదము కాననగును.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (వది అణాలు)

తెలుగుభాష! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గూఢాధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి కైత్వకాల

మాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అప్రతింతలు, అస్థి మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, క్రిత్రస్థు, అస్థులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పు లను బోగొట్టి జేహమును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే మాన్పును. యిందు అనేకవిషయము చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగలచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

చెన్నపురి బజారుధరలు

జూనునెల 10-వ తేది మంగళవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు	కా 1-కి రు 85-0-0	మొదలు 45-0-0	కుండు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు, వశ	
మనుమ తెనాలివి	,, ప 48 గలవి	రు 18-0-0	14-0-0
నెలూరివి	,, డిటా	,, 16-8-0	17-0-0
డిల్లీవి	,, డిటా 45 గలవి	,, 16-8-0	17-0-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-0
నవ్వులు	,,	,, 24-0-0	26-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	రు 12-0-0	రు 18-4-0
నవగలు	,, డిటా	,, 10-4-0	10-8-0
నెనలు	,, డిటా	,, 10-12-0	11-4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 12-8-0	13-12-0
ఉలము	ర 164	,, 8-4-0	8-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులు నూనె	కా 1-కి	రు 165-0-0	170-0-0
నెయ్యి	కా 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం నేరునెనకప్పు	కా 1-కి	,, 60-0-0	62-0-0
యితర ప్రతేకము	,,	,, 55-0-0	58-0-0
నేరునెనకప్పు గానగ	కా 1-కి	రు 142 మి.న.కానగ	185
అమడము నూనె	కా 1-కి	రు 160-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు	కా 1-కి	రు 210-0-0	215-0-0
కూరపసుపు	,,	రు 180-0-0	185-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి)	కా 1-కి	రు 80-0-0	112-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు	చులుగు 1-కి	రు 45,	50
కాళవాస్త్ర పాయకట్టు	,,	రు 60,	70
రెల్లము	కా 1-కి	రు 35-0-0	50-0-0
చింతపండు	కా 1-కి	రు 26-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

పట్టాలు రఫం	కా 1-కి	రు 83-0-0	86-0-0
చదరం	,,	,, 82-0-0	86-0-0
రవుండు	,,	,, 81-0-0	87-0-0

(6) లోహములు

నెండి 100 కులంట్	రు 79-0-0	84-0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 25-6-0	25-8-0
నవరస 1-కి		16-8 6
ఇత్తడి కా 1-కి	రు 295-0-0	300-0-0
రాగి డిటా	రు 840-0-0	845-0-0
అస్కా చక్కెర బ 1-కి	రు 47-4-0	47-12-0

(7) రంగులు చలిజలైను

అత్తకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 92-0-0
పొట్టి కప్పుడు	డిటా	డిటా
సింహం	డిటా	డిటా
4 గుర్రం	డిటా	రు 86-0-0

ఇనాం! ఇనాం!! ఇనాం!!!

మా సుప్రసిద్ధమైన రెండురంగుల పెద్ద రక్తము గోడకు తగిలించు 1924 సంవత్సరము క్యాలండరు దరఖాస్తు పంపినవానికి ఇనా ముగా పంపుబడును. 191

Rajvaid Sri Bamandajji Kaviraj
152 Harrison Road, Calcutta

ఎల్.ఎల్.ఎల్. పాకెట్టు లాంఠి

పూర్తిపట్టు 1	2-4-0
తేట 1	0-12 0
బుల్లు 1	0-8-0
సిక్ రైటు స్పింగ్ టాపు 1	1-8-0
నాదికాడి, ప్రక్క ప్రక్క, రింగులది.	
చతురశ్రాకృతి తపన 1	0-12-0

మినియోర్ క్విక్ ప్రోర్సు

83, చీనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

అమృతాంజనము

వేసవికి వెటవవలదు
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి

అమృతామలక
తైలము

కండ్లకును మెడకును చలవనిచ్చి వేసవి భయమును వెడలగొట్టును. సామాన్య కిరోగములకును నేత్రకిరోగములకును అంతుకము వంటిది. సీసార్పు 1—0—0.

జీవామృతము

ఎండవడిమిని తోపనియ్యదు. నిస్సత్తువను నిర్మూలించును. నరములకును మెడకును పలుత్యమును బలమును ఇచ్చును. సీసార్పు 3—4—0.

ఘృగువటి

విపరీతముగ వేడిమిచే గలుగు సెగకిరోగము మున్నగు వ్యాధులకు త్రిశూలము. 24 మాత్రలు రు 1—12—0.

ప్యాకింగు, పోస్టేజి ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. ఇంకను ఆసక్తులగు ఆయుర్వేద దివ్యవధములు గలవు.

తంజివిలాసము:
'పండిట్' }
మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య గారి
ఆయుర్వేదాశ్రమము
41, ఆచారప్ప వీధి, జి. టి. మదరాసు.

చెన్నపురిలో ఏజంట్లు: { దాదా కంపెనీ, చైవాబాదురోడ్డు, జి. టి. మదరాసు.
స్వస్తి ఫార్మసీ, పెద్దవీధి, తిరువల్లిక్కేటి, మదరాసు.

వెంట్రుకలే ఆందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere,"

వెంట్రుకలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు.
ఊడివచ్చుట మొదలు వెట్టినమొదల వెంట్రుకలుపాడైపోవును.

అంతవరకు రానీయవద్దు

నేడే

కమినీయానూనెను
వాడుట మొదలు వెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగమున్నను, కిరో మాంధ్యమున్నను, యిది నివ్యావధము
వెంట్రుకలు పిట్టలు గాని, గరుకు గాని యెండదు
మీ వెంట్రుకలు మరల యెప్పుడీ తెల్లదనమును గల్గి కట్టుకల నుండి మెర
య నుండును.

ఈ రోజునగి దీనిని కరీషించి చూడుము

వెంట్రుకలు యెట్లువృద్ధియగునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను శర్యోత్కృష్టమనిగ జేయును.

ఇది బుడి 1-కి 2-ర తూపాయి. 2. కి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నది.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినప్పుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుడు.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అత్యద్భుతమైన గుణముగలది.

1/2 కొన్ను బుడి 18 ఫర డ్య 2.0-0
1/4 కొన్ను బుడి 18 ఫర డ్య 0.12-0
1/8 కొన్ను బుడి 1-కి 1-కి ఫర డ్య 0.8-0

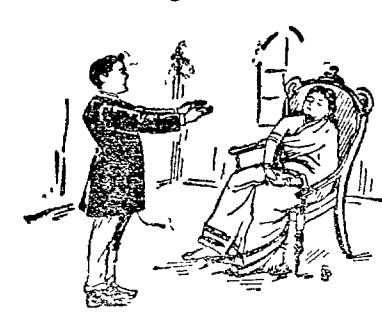
కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి
మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మకారంబుకదనము, శరతు అమ్మకారంబుకదనముగా జూడబడును. తేటన్న,

పోలు యేజంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
155 నామ్మామఠీదు, బొంబాయి.

మెస్సరిజము నేర్చుకొనుడు

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, మెస్సరిజ
జగహాయమున వ్యాధి నివారణ మొదలగు విషయములన్నియు

విభులముగ మర్మ
రహితముగ గురువు
లేకనే ఆ భ్యాస
యోగ్యముగ రచింప
బడిన సమ్మోహన
గ్రంథము తత్ వి
ద్యా వ్యాపకాద్వేష
ముతో వెలగింది

ఒక రూపాయ కు

మాత్రమే అమ్మబడును. వి. పి. ఛార్జీ నాలుగురూపాయలు
అడ్రెస్:-

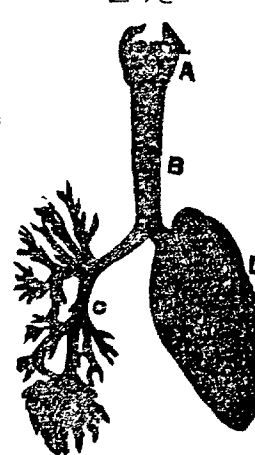
మేనేజరు హిప్పటిక్ హోము, ఏలూరు.

దగ్గులు! జలుబులు!! ఇన్ ఫ్లుఎన్సా!!!

హాడ్ నన్న

"యునైటెడ్ జూబులు" అన్ని విధములదగ్గు,
జలుబు, గొంతుపుండు, రొమ్ము పడితేను, ఇన్ ఫ్లు ఎన్సా
మొదలగువాటిని తప్పక తుదర్చును. తుదమును రానీయక
అటుంకవరమున.

"ది లాస్ సెట్" "అప్రెంటిస్ షిప్" మెడికల్ గెజెట్టు,
"డి.ప్రాక్టిషన్" "మెడికల్ వెస్టు ఆండు సైన్సు" "ది
"మెడికల్ రివ్యూ" "ప్రాక్టికల్ మెడిసిన్" థెర్లీ (ఇండియా-
మొదలగు వైద్య ప్రపంచముచే సిఫార్సు చేయబడినది.)

కంఠధ్వని కుత్తుక

ఊపిరితిత్తులు మొదలగు
వాటికి కావలసినది

ఏ.స్వరపేటిక.
బి.శ్వాసనాళము.

సి.శ్వాసనాళము యొక్క
గొట్టము.

డి.ఒక శ్వాసకోశము ప్రత్యేక
భాగము. అన్ని కెమిస్టులు కా
నియు లందును వెలకు దొరకును.

అస్ట్రేలియాలో చేయబడినది. బుడి 1-కి ఫర డ్య 1.2-0.

అన్ని చోట్లలో దొరకును, ఈదిగున తెలుపబడిన జాగా-
లలో దొరకును.

మెస్సర్స్ ఎన్. జే.కాయి గౌండ్స్ అండుకో, చైవా
బాదురోడ్డు. అశ్వీన్ అండుకో కెమిస్టు, బ్రాడ్వే.

సోల్ ఏజంట్లు:- చైవాబాదున్ను అండు సమ్మ
ర్ మెక్సిన్ వీధి, బాల్మిన, మద్రాసు.

చాకులు-తాళములు

మంగళి కత్తులు.

ఆంధ్రసోదరులచే చేయబడినవి మేలయినవి.

వెంటనే ధరలక్కాటలగుటవ్రాయుడు.

బి. సెంక లేవ్యర్లు టండ్ కో లిమిటెడ్

కట్టయ్య అండ్ లాక్ మేకర్స్ లా

8081 పెద్దాపా

తెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు.